

Cykl Cogito

Przyszłość sprawozdawczości przedsiębiorstw – kreowanie impulsu dla zmian

FEE

Federacja Europejskich Księgowych
październik 2015 r.

Federacja Europejskich Księgowych

Avenue d'Auderghem 22-28/8

B-1040 Bruksela

T: +32 (0)2 893 33 6

E: secretariat@fee.be

www.fee.be

 @FEE_brussels

 Federacja Europejskich Księgowych

Zasady dotyczące tłumaczenia dokumentu Accountancy Europe pt. „Przyszłość sprawozdawczości przedsiębiorstw – kreowanie impulsu dla zmian”, wydanego w październiku 2015 r.

Niniejsza publikacja jest tłumaczeniem dokumentu opracowanego przez Accountancy Europe pt. „Przyszłość sprawozdawczości przedsiębiorstw – kreowanie impulsu dla zmian” (oryginalny tytuł: „The Future of Corporate Reporting – creating the dynamics for change”). Dokument został wydany w październiku 2015 r.

Pełną odpowiedzialność za tłumaczenie dokumentu ponosi Polska Izba Biegłych Rewidentów. Accountancy Europe nie odpowiada za zawartość dokumentu w języku polskim ani za poprawność tłumaczenia. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości, czytelnik powinien odwołać się do wersji angielskiej, dostępnej bezpłatnie na stronie Accountancy Europe:

<https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/FEECogitoPaper - FutureofCorporateReporting.pdf>

W celu wykorzystania dokumentów wydawanych przez Accountancy Europe, w całości lub częściowo, zarówno w oryginalnej wersji językowej, jak i po przetłumaczeniu na inne języki, należy uprzednio uzyskać pisemną zgodę Accountancy Europe (info@accountancyeurope.eu).

Cykl Cogito

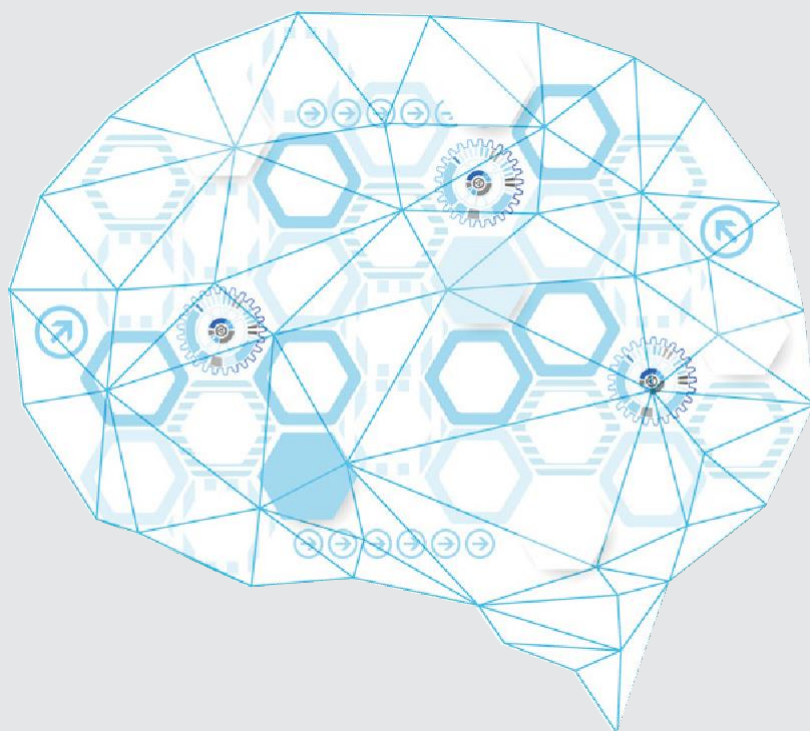
Przyszłość sprawozdawczości przedsiębiorstw – kreowanie impulsu dla zmian

COGITO

Niniejszy dokument jest częścią *Serii Cogito*, będącej wyborem skłaniających do refleksji publikacji wydawanych przez Federację Europejskich Księgowych (FEE).

Seria Cogito (czyli „Myśle”) ma służyć prezentowaniu nowych myśli i poglądów europejskiej profesji księgowej. Poprzez ten cykl chcemy wspierać innowacje i wnieść swój wkład dla biznesu i społeczeństwa.

Publikacja ma na celu pobudzenie debaty. Wyrażane tu poglądy nie odzwierciedlają zatem oficjalnego stanowiska FEE ani żadnej z jej 47 organizacji członkowskich.

Przedmowa

Przedsiębiorstwa i inwestorzy działają szybko w dynamicznie zmieniającym się świecie. Dlatego sprawozdawczość przedsiębiorstw również musi się zmieniać, aby odzwierciedlić tę dynamikę.

W związku z tym, że FEE reprezentuje 47 profesjonalnych organizacji zrzeszających księgowych i audytorów z 36 krajów europejskich, liczących łącznie ponad 800 000 członków, wśród których znajdują się sporządzający sprawozdania finansowe, audytorzy, analitycy i księgowi, angażujemy się w rozwój sprawozdawczości przedsiębiorstw oraz analizę szerokiego spektrum tematów mających wpływ na jej przyszłość. Z tego względu sprawozdawczość przedsiębiorstw jest jednym z trzech strategicznych priorytetów FEE. Niniejsza publikacja jest jednym z kluczowych elementów długoterminowego zaangażowania FEE w kształtowanie sprawozdawczości przedsiębiorstw i jej przyszłości, ale mamy także nadzieję, że zainicjuje ona o wiele szerszą debatę, wykraczającą poza profesję księgową.

Poglądy zaprezentowane w tej publikacji wpisują się również w debatę na temat budowania unii rynków kapitałowych w Europie, jako że sprawozdawczość przedsiębiorstw jest kluczowym elementem procesu kierowania funduszy inwestorów z całego świata do spółek europejskich potrzebujących kapitału na dalszy rozwój.

Jesteśmy przekonani, że istniejący model sprawozdawczości przedsiębiorstw wymaga przeglądu, poprawy i modyfikacji, które pozwolą w pełni uchwycić faktyczne nośniki wartości współczesnych firm; świadczy o tym w szczególności rosnąca różnica pomiędzy kapitalizacją rynku a wartością aktywów netto największych światowych przedsiębiorstw.

Technologia zawsze odgrywała zasadniczą rolę w kształtowaniu społeczeństwa i rynku. Jednak dzisiaj przeobraża ona środowisko, w którym działamy, żyjemy i myślimy, w niespotykany dotąd sposób i w niespotykanym tempie. Powstają nowe modele biznesowe, istniejące modele przestają działać, a tymczasem sprawozdawczość przedsiębiorstw wydaje się nie nadążać za tymi zmianami.

Debata na temat przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw przedstawiona w niniejszej pracy rozpoczyna się od analizy jej głównych elementów: interesariuszy spółek, treści sprawozdawczości przedsiębiorstw, samego procesu sprawozdawczości przedsiębiorstw i wreszcie sposobów na stymulowanie innowacji w obecnym środowisku legislacyjnym.

Mamy nadzieję, że niniejsza praca stanie się punktem wyjścia dla procesu przejścia od niezbędnej dyskusji i debaty do działania i innowacji w całej Europie (i poza nią) na rzecz kształtowania przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Zachęcamy wszystkie strony w jakikolwiek sposób zainteresowane sprawozdawczością przedsiębiorstw do przedstawienia swoich poglądów na temat niniejszej pracy i do udziału w debacie. Prosimy o odniesienie się do pytań zawartych w Załączniku A. Uwagi można zgłaszać poprzez przeznaczoną do tego celu stronę internetową <http://bit.ly/15futurecorprep> do 30 czerwca 2016 r.

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane przez zespół FEE oraz grupę FEE ds. polityki sprawozdawczości przedsiębiorstw. Doceniamy ogromny wkład grupy ds. polityki FEE kierowanej przez jej przewodniczącego, Marka Vaessena i wiceprzewodniczącego, Stiga Enevoldsen i składamy gorące podziękowania wszystkim członkom tej grupy. Chcielibyśmy też podziękować Sue Harding za jej wkład we wstępne dyskusje i powstanie tej pracy.

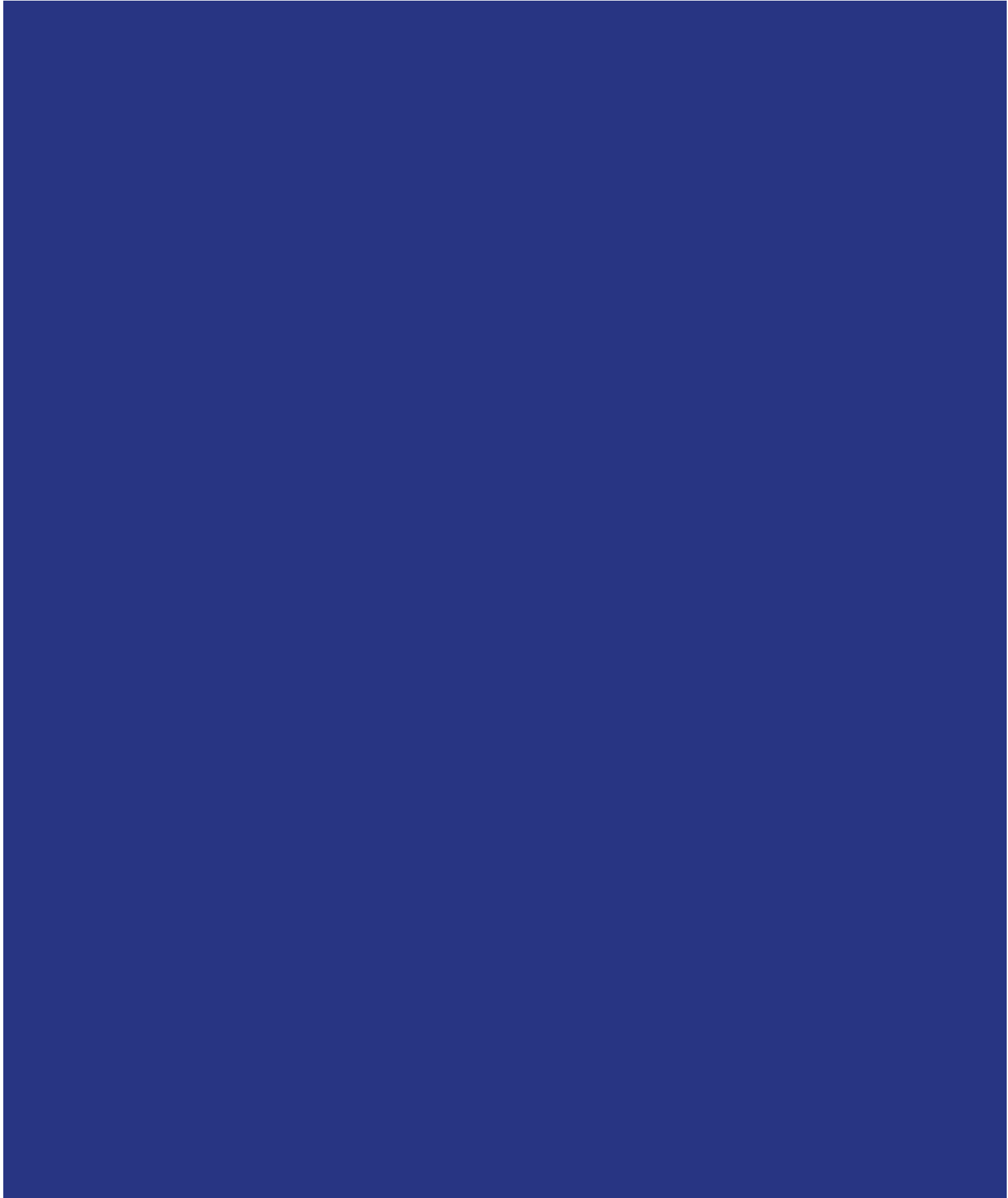
Petr Kriz
Prezes FEE

Olivier Boutellis-Taft
Dyrektor wykonawczy FEE

Spis treści

Przedmowa	3	Rozdział 3 – CORE & MORE – nowe podejście do sprawozdawczości przedsiębiorstw	53
Podsumowanie	7	Kluczowe zagadnienia	55
Wprowadzenie	13	Istotne aktualne zmiany	56
Cel opracowania	13	Technologia jako motor zmian	58
Zakres, wybrane definicje robocze i terminologia	14	Opinie na temat sposobu ogłaszania sprawozdawczości przedsiębiorstw	58
Powiązanie z audytem i usługami poświadczającymi	15	Jak kreować impuls dla zmian	58
Co dalej?	16	Kwestie do przemyślenia...	64
Technologia jako motor zmian	17	Pytania	64
Rozdział 1 – Coraz szerszy krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw	21	Rozdział 4 – Podejście do tworzenia przepisów i innowacji	65
Kluczowe zagadnienia	23	Kluczowe zagadnienia	67
Istotne aktualne zmiany	26	Istotne aktualne zmiany	69
Technologia jako motor zmian	27	Technologia jako motor zmian	71
Opinie na temat odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw	28	Opinie na temat tworzenia przepisów i innowacji	72
Jak kreować impuls dla zmian	29	Jak kreować impuls dla zmian	75
Kwestie do przemyślenia...	30	Kwestie do przemyślenia...	76
Pytania	30	Pytania	76
Rozdział 2 – Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw	31	Załączniki	77
Istotne aktualne zmiany	33	Załącznik A – Pytania	79
Technologia jako motor zmian	37	Załącznik B – Słowniczek terminów	81
Sprawozdawczość finansowa	39	Załącznik C – Skróty	85
Kluczowe zagadnienia	39	Uwagi końcowe	86
Opinie na temat przyszłości sprawozdawczości finansowej	42		
Jak kreować impuls dla zmian	45		
Kwestie do przemyślenia...	45		
Pytania	45		
Sprawozdawczość niefinansowa	46		
Kluczowe zagadnienia	46		
Opinie na temat informacji niefinansowych	49		
Jak kreować impuls dla zmian	51		
Kwestie do przemyślenia...	52		
Pytania	52		

Podsumowanie

Sprawozdawczość przedsiębiorstw jest podstawowym sposobem komunikowania się spółek z interesariuszami w ramach wypełniania przez nie swoich zobowiązań zarządczych i związanych z odpowiedzialnością. Niniejsza praca przedstawia koncepcje ewolucji sprawozdawczości przedsiębiorstw w taki sposób, by dotrzymywała ona kroku zmianom rzeczywistości ekonomicznej i odpowiadała na potrzeby szerszego grona interesariuszy. Ten proces komunikacji i odpowiedzialności ma konsekwencje dla szerokiego kręgu osób zainteresowanych, w związku z czym sugestie zawarte w niniejszym opracowaniu z serii *Cogito* powinny być interesujące tak dla polityków, jak i dla twórców przepisów, organów ustalających standardy (księgowe), organów nadzoru, organów kontroli, spółek i szerokiego kręgu ich interesariuszy, takich jak inwestorzy, a także – co oczywiste – dla profesji księgowej, którą reprezentuje FEE.

Dynamiczne zmiany w szerszym otoczeniu biznesowym, w tym pytania, jakie zadajemy sobie w związku z kryzysem finansowym, nasiliły obawy, czy sprawozdawczość korporacyjna nadal spełnia swoje zadania. Jej przyszłość jest tematem obszernej literatury, a coraz częściej także debaty publicznej. Ponadto coraz większa liczba spółek na świecie już pracuje nad poprawą swojej sprawozdawczości w praktyce, często w drodze eksperymentów. To pokazuje, że zmiany zmierzające do poprawy komunikacji i zwiększenia zakresu odpowiedzialności zataczają coraz szersze kręgi. A jednak nadal nie udało się wypracować wspólnego poglądu w kwestii stojących przed nami problemów, nie wspominając już nawet o tym, jak zmienić sprawozdawczość przedsiębiorstw, aby te problemy rozwiązać, w celu uzyskania lepszego obrazu sytuacji ekonomicznej i wyników działalności jednostki.

Niniejsze opracowanie skupia się na tych obszarach, które mogą być motorem przyszłych zmian w sprawozdawczości przedsiębiorstw. Analizujemy różne sposoby reagowania na najważniejsze wyzwania w tych obszarach, aby pobudzić do dyskusji różne zainteresowane strony.

Technologia niewątpliwie odegra ważną rolę w ewolucji sprawozdawczości przedsiębiorstw w przyszłości, jako czynnik zarówno wywołujący, jak i umożliwiający zmiany. Trzeba zacząć od tego, by sprawozdawczość przedsiębiorstw dotrzymywała kroku zmianom w technologii. Niektórzy uważają nawet, że jeżeli sprawozdawczość przedsiębiorstw nie będzie nadążała za tymi zmianami, może stracić na istotności i wadze. Technologia diametralnie zmieni sposób sporządzania sprawozdań przez przedsiębiorstwa oraz udostępniania ich odbiorcom. Należy jednak pamiętać, że technologia nie powinna jedynie pomagać jednostkom w wytwarzaniu większej ilości informacji, lecz powinna im umożliwiać dostarczanie tych informacji, które są bardziej odpowiednie i potrzebne w danym momencie.

Nie da się dokładnie przewidzieć, w jaki sposób zmiany technologiczne (takie jak coraz powszechniejsze stosowanie urządzeń mobilnych, big data czy inne kluczowe zjawiska) wpłyną w przyszłości na sprawozdawczość przedsiębiorstw, ale wydaje się wysoce prawdopodobne, że ich skutki będą znaczące.

Coraz szerszy krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw

Niniejsze opracowanie wychodzi od stwierdzenia, że grupa odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw nieustannie rośnie i ulega zróżnicowaniu. Przewiduje się, że w pewnym momencie sprawozdawczość przedsiębiorstw będzie musiała dostosować się do potrzeb tego wciąż poszerzającego się kręgu odbiorców – którym potencjalnie stanie się całe społeczeństwo.

Sprawozdawczość finansowa, która obecnie nadal pozostaje głównym narzędziem sprawozdawczości przedsiębiorstw, nie jest nową koncepcją, lecz praktyką, która od lat ewoluuje. Obecnie jest ona adresowana tylko do określonej grupy interesariuszy: istniejących i potencjalnych inwestorów, kredytodawców i innych wierzycieli (podmiotów dostarczających kapitał). Pojawiają się jednak opinie, że zgodnie z aktualnym modelem ekonomicznym „spółki są odpowiedzialne nie tylko wobec podmiotów dostarczających im kapitał, ale wobec szerszego kręgu interesariuszy. Dlatego w tym opracowaniu prezentuje się pogląd, że sprawozdawczość przedsiębiorstw będzie w przyszłości miała znacznie szerszy krąg interesariuszy. Zwracanie się do szerszego kręgu interesariuszy nie oznacza jednak, że spółki powinny sporządzać różne raporty. Jeden łatwy do zrozumienia raport powinien spełniać wszystkie potrzeby szerszego grona interesariuszy.

Jednym ze skutków zwiększonego zainteresowania sprawami przedsiębiorstw jest pojawienie się nowych grup interesariuszy (np. organizacje pozarządowe). Spółki powinny więc ponownie przemyśleć cały swój proces sprawozdawczy: ustalić kategorie interesariuszy, ocenić, wobec których kluczowych kategorii interesariuszy spółka ma obowiązki sprawozdawcze, zrozumieć potrzeby tych interesariuszy oraz określić sposoby spełnienia tych potrzeb.

Dlatego w niniejszej publikacji proponuje się, aby spółki nawiązały bliższe stosunki z różnymi grupami interesariuszy, aby lepiej zrozumieć ich potrzeby informacyjne, zamiast zakładać, że wiedzą, jakie zmiany w procesie sprawozdawczym byłyby dla tych grup pomocne.

Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw

Przy założeniu rosnącego grona odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw, treść tej sprawozdawczości w przyszłości powinna być poszerzona w odpowiedzi na szersze zapotrzebowanie na informacje pochodzące od przedsiębiorstw.

Definiując treść sprawozdawczości przedsiębiorstw, opracowanie skupia się na dwóch szerokich obszarach: sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości niefinansowej. Sprawozdawczość finansowa funkcjonuje od dłuższego czasu, jest bardziej rozwinięta i o wiele bardziej zaawansowana, jeżeli chodzi o standardy, regulacje i inne wymogi niż sprawozdawczość niefinansowa. Sprawozdawczość niefinansowa jest definiowana w całym opracowaniu jako wszelka inna sprawozdawczość poza finansową. Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw nie powinna ograniczać się do tego, co można wyraźnie zdefiniować w chwili obecnej.

Sprawozdawczość finansowa

Niektórzy uważają, że sprawozdawczość finansowa, a w szczególności sprawozdania finansowe jako główny sposób komunikacji, traci na znaczeniu wśród jej użytkowników (podmiotów dostarczających kapitał). Niektórzy są zdania, że użytkownicy w coraz większym stopniu opierają swoje decyzje ekonomiczne na alternatywnych źródłach informacji. Przyczyną tego stanu rzeczy doszukuje się w fakcie, że sprawozdania finansowe ogłaszane są zbyt późno – zazwyczaj informacje wpływające na rynek są dostępne znacznie wcześniej w postaci innych komunikatów przedsiębiorstw.

Co więcej, niektórzy uważają, że sprawozdania finansowe niedostatecznie uwypuklają najbardziej znaczące informacje, ponieważ bardzo często obowiązujące systemy sprawozdawczości wymagają nadmiaru informacji i szczegółowych ujawnień. W efekcie informacje istotne giną w masie stale rosnącej ilości informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych. Dlatego, pomimo znaczących postępów, jakie dokonały się przez ostatnie 20 lat, sprawozdawczość finansowa (a w szczególności jej końcowy produkt, czyli sprawozdania finansowe) musi nadal ewoluować, aby zachować swoje znaczenie i nie być tylko zadaniem do wykonania w celu spełnienia obowiązków wynikających z przepisów.

W niniejszym opracowaniu zaleca się, aby informacje finansowe były udostępniane częściej, tak by były bardziej przydatne i mogły wpływać na rynek. Cel ten można częściowo osiągnąć przez dążenie do ograniczenia poziomu szczegółowości informacji oraz rozmiaru sprawozdań finansowych.

W dzisiejszych czasach na całym świecie rozwiązaniem dla sprawozdawczości finansowej są Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) publikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), których stosowanie przy sporządzaniu sprawozdań finansowych jest obowiązkowe lub dopuszczalne co najmniej dla jednostek notowanych na rynkach regulowanych.

Sporządzający sprawozdania finansowe, księgowi i użytkownicy powinni naciskać na RMSR i stymulować ją do pracy nad poprawą MSSF. Zadanie to obejmuje skuteczne ukończenie projektu RMSR „Inicjatywa w sprawie ujawnień”, w ramach którego opracowywany jest zestaw zasad dotyczących proporcjonalnego zastosowania wymogów w zakresie informacji do ujawnienia zawartych w poszczególnych standardach MSSF (na podstawie ich znaczenia i istotności), co pozwoli, by sprawozdania finansowe stały się bardziej dostępne i znaczące dla użytkowników. Potrzebne są także dalsze zmiany, jak na przykład pogrupowanie not informacji dodatkowej zgodnie z ich znaczeniem i istotnością, poprawa prezentacji różnych not, a także wprowadzenie pojęcia istotności do subiektywnych osądów dokonywanych w odniesieniu do wymogów informacyjnych.

Ponadto w niniejszym opracowaniu proponuje się połączenie raportów zarządczych ze sprawozdaniami finansowymi w celu uniknięcia powielania informacji, jako że niektóre informacje wymagane w raportach zarządczych są już podawane w sprawozdaniach finansowych.

I wreszcie, sporządzający sprawozdania powinni zastanowić się, w jaki sposób narzędzia wprowadzane w związku z innowacjami w technologii mogą zwiększyć efektywność sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych.

Sprawozdawczość niefinansowa

W porównaniu ze sprawozdawczością finansową, sprawozdawczość niefinansowa jest znacznie mniej rozwinięta, ale jej znaczenie stale rośnie. Co więcej, coraz powszechniejszy jest pogląd, że same informacje finansowe nie dają już pełnego obrazu sytuacji przedsiębiorstwa, szczególnie w sytuacji, gdy gospodarka przestała się opierać przede wszystkim na rzeczowych aktywach trwałych i coraz większe znaczenie mają wartości niematerialne, które częstokroć nie są uchwycone w sprawozdawczości finansowej, ponieważ nie są ujmowane w bilansie.

Dodatkowo coraz częstsze i coraz powszechniejsze dążenie interesariuszy do lepszego zrozumienia długoterminowych czynników podnoszących wartość spółki, jej perspektyw i obszarów ryzyka, a także oddziaływania spółki na środowisko naturalne i społeczeństwo, przyczynia się do rozwoju sprawozdawczości niefinansowej i wymusza ponowne przemyślenie sprawozdawczości przedsiębiorstw. Coraz częściej uznaje się też występowanie współzależności pomiędzy finansowymi i niefinansowymi aspektami działalności przedsiębiorstwa.

Wychodząc naprzeciw potrzebom interesariuszy, w tym inwestorów, w ostatniej dekadzie twórcy przepisów, organy nadzoru i organy ustanawiające standardy (choć standardy niefinansowe są aktualnie tworzone na różnych poziomach), a także same spółki (na zasadzie dobrowolności), podjęły różne działania w celu określenia założeń koncepcyjnych dla sprawozdawczości niefinansowej. Jednak ze względu na to, że sprawozdawczość niefinansowa ma bardzo szeroki zakres, efektem tych działań jest powstawanie przepisów i zaleceń na różnych poziomach, które częstokroć odnoszą się do tych samych obszarów sprawozdawczości niefinansowej na różne sposoby, często nie rozwiązując wcale bardziej złożonych zagadnień, takich jak pojęcie istotności. Efektem jest zamieszanie, zniechęcenie i inne negatywne reakcje ze strony sporządzających sprawozdania i interesariuszy.

Różne organy ustawodawcze powinny zacząć monitorować i włączyć się w proces opracowywania założeń koncepcyjnych. Ponadto potrzebny jest ktoś, kto w sposób zdecydowany nada kierunek pracom nad tym zagadnieniem, co umożliwiłoby opracowanie wspólnych międzynarodowych ram sprawozdawczości niefinansowej, które jednak nie powinny być ograniczające, jeżeli chodzi o zakres stosowania sprawozdawczości niefinansowej, tak aby mogły wspierać eksperymenty i innowacje.

Model CORE & MORE dla przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw

Żaden z aktualnie dostępnych raportów nie spełnia potrzeb szerszej grupy interesariuszy tak jak mógłby to uczynić jeden wspólny raport jednostkowy. Same sprawozdania finansowe nie przedstawiają pełnego obrazu spraw spółki, tak jak i same raporty niefinansowe nie zobrazują wyników finansowych spółki, jej sytuacji finansowej i zwrotu dla inwestorów i innych podmiotów dostarczających kapitał.

Dążąc do pokonania tych ograniczeń dodaje się kolejne warstwy wymogów sprawozdawczych, czego efektem jest mozaika różnych, często niepowiązanych ze sobą raportów, takich jak sprawozdania finansowe, raporty strategiczne i zarządcze, sprawozdawczość dla poszczególnych krajów oraz raporty związane z ochroną środowiska, odpowiedzialnością społeczną i ładem korporacyjnym. Spółki starają się odpowiedzieć na potrzeby różnych interesariuszy sporządzając różne raporty, które czasem nakładają się na siebie pod względem zakresu i treści. Ponadto w sytuacjach, gdy informacje nie pokrywają się, różne raporty są zazwyczaj niepowiązane ze sobą, powodując dezorientowanie interesariuszy, którzy nie mogą znaleźć potrzebnych im informacji ani nie mają możliwości oceny ich kompletności.

W dążeniu do poprawy wzajemnego powiązania różnych wątków sprawozdawczości, najbardziej obiecująca wydaje się inicjatywa Rady ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Zintegrowanej (ang. International Integrated Reporting Council – IIRC) dotycząca opracowania sprawozdawczości zintegrowanej (ang. Integrated Reporting – IR). Sprawozdawczość zintegrowana jest wciąż na etapie tworzenia, ale jest obecnie jednym z głównych narzędzi służących ulepszeniu sprawozdawczości w praktyce i może otworzyć drogę dla przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw. Sprawozdawczość zintegrowana znajduje się obecnie dopiero na etapie eksperymentów i musi dalej się rozwijać, aby wypełnić swoją misję ugruntowania tej koncepcji w głównym nurcie praktyki sprawozdawczej jako normy w sektorach publicznym i prywatnym.

Oprócz inicjatywy dotyczącej wprowadzenia sprawozdawczości zintegrowanej jako nowego modelu sprawozdawczego, nie ma obecnie jednego zbiorczego raportu podsumowującego sprawę spółki, stanowiącego na przykład raport ogólny czy raport podsumowujący dla kierownictwa. Koncepcja CORE & MORE (czyli raportu podstawowego i rozszerzonego) omawiana w niniejszym opracowaniu skupia się na tym, jak wypracować rozwiązanie tego problemu.

Propozycja obejmuje raport ogólny lub raport podsumowujący dla kierownictwa jako raport podstawowy, w którym spółka zawiera kluczowe informacje ważne dla uzyskania rzetelnej wiedzy o kluczowych elementach spraw spółki, kluczowych wynikach finansowych oraz dodatkowych informacji uznawanych za znaczące i istotne dla interesariuszy spółki. Będą to na przykład informacje o celach, strategii i modelu biznesowym spółki, informacje o przeszłości oraz oczekiwaniach na przyszłość, a także o obszarach ryzyka i procesach minimalizacji ryzyka. Niezbędne jest, aby spółka wybierała treść raportu podstawowego w oparciu o znaczenie i istotność informacji, ponieważ ma on służyć jako raport dla kierownictwa podsumowujący szczegółowe informacje zawarte w rozszerzonych raportach sporządzanych w następnej kolejności. Z jednej strony, pewien stopień znormalizowania treści raportu podstawowego zwiększyłby jego porównywalność, ale z drugiej strony wskazany byłby pewien poziom elastyczności, tak aby spółki mogły definiować treść raportu w oparciu o własne cele i modele biznesowe oraz w oparciu o własną analizę kluczowych potrzeb interesariuszy.

Raportowi podstawowemu towarzyszyłyby dodatkowe raporty rozszerzone, które zawierałyby bardziej szczegółowe informacje, na przykład ujawnienia do sprawozdań finansowych potwierdzające informacje zawarte w raporcie podstawowym. Raporty rozszerzone mogłyby zawierać szeroką gamę informacji uwzględnianych w raporcie podstawowym. Celem dodawania kolejnych warstw sprawozdawczości jest zapewnienie możliwości udostępnienia szczegółowych informacji, jakimi mogą być zainteresowani interesariusze, zależnie od ich potrzeb.

Szersze wykorzystanie technologii ułatwiłoby prezentację raportów podstawowych i rozszerzonych. Prezentacja raportu podstawowego z linkami do raportów rozszerzonych umożliwiłaby czytelnikom kliknięcie na te części, którymi są zainteresowani i dotarcie na poziom szczegółowości, którego potrzebują, aby uzyskać odpowiednie informacje.

Terminy sporządzania raportów lepiej spełniałyby potrzeby interesariuszy, ponieważ części raportu, np. raport podstawowy, byłyby dostępne we wskazanym terminie, natomiast bardziej szczegółowe informacje, tj. konkretne ujawnienia, mogłyby być udostępniane później, tak aby nie opóźniać niepotrzebnie publikacji raportu podstawowego. Ponadto przedstawiona została propozycja dotycząca aktualizacji elementów raportów podstawowych i rozszerzonych. Aktualizacja jest wymagającym zadaniem, dlatego wymaga starannych rozważań. Koncepcja przedstawiona w niniejszej publikacji wprowadza do sprawozdawczości przedsiębiorstw elementy dynamiki, okresowości i doraźności i może w ostatecznym rozrachunku zastąpić całą serię różnych raportów lub dokumentów, które są obecnie potrzebne do przedstawienia pełnego obrazu spółki. Elementy raportów podstawowych i rozszerzonych mogłyby być aktualizowane niezależnie od siebie, w zależności od charakteru prezentowanych w nich informacji.

Tworzenie polityki i innowacje w sprawozdawczości finansowej

Potrzebna jest także dyskusja na temat tego, jak wprowadzić niezbędne zmiany wspomagające przyszłe innowacje w obszarze sprawozdawczości przedsiębiorstw. Innymi słowy, musimy wypracować wspólny pogląd na temat sposobu wprowadzenia zmian oraz roli, jaką mogą odegrać w tym procesie różne organy. Innowacje i ewolucja w obszarze sprawozdawczości

przedsiębiorstw mogą na pewnym etapie wymagać zmian w sposobie myślenia, ustalaniu nowych standardów, regulacjach i sposobie wprowadzania ich w życie. Wprawdzie nieustanny rozwój sprawozdawczości przedsiębiorstw będzie opierał się na innowacjach i nowych koncepcjach, ale kluczowe znaczenie ma to, aby innowacje te były realizowane w dobrze zorganizowanym, ale elastycznym, a zatem opartym na ogólnych zasadach środowisku regulacyjnym. Taka elastyczność jest potrzebna również z tego względu, że zmiany technologiczne nie mogą być dyktowane odgórnie ani regulowane.

W wielu przypadkach zidentyfikowane problemy nie mogą być rozwiązane przy pomocy nowego przepisu, zalecenia czy innego podobnego instrumentu. Dynamika zmian zakłada również zmiany kulturowe i zmiany w mentalności wychodzące poza postawę „biznes jak zwykle”. Osiągnięcie nadrzędnego celu wymaga, by swoje siły połączyły różne strony zainteresowane: sporządzający sprawozdania, twórcy przepisów, (międzynarodowe) organy ustanawiające standardy, organy kontroli i interesariusze.

Sporządzający sprawozdania powinni badać różne możliwości w sprawozdawczości przedsiębiorstw i eksperymentować z nimi. Powinni też ustanowić dwukierunkową otwartą komunikację z interesariuszami na potrzeby ustalania dobrych praktyk. Twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy powinni eksplorować sposoby wspierania eksperymentów i innowacji w środowisku regulacyjnym i/lub prawnym. Organ kontroli i audytorzy powinni wspierać proces eksperymentowania i odchodzić od podejścia opartego na „liście kontrolnej”. Stosowanie profesjonalnego osądu jest potrzebne dla zapewnienia, że spełniając potrzeby interesariuszy, spółka wywiązuje się jednocześnie ze swoich obowiązków prawnych. Być może właściwym rozwiązaniem byłoby pozwolenie na równoległe eksperymenty z nowym modelem konkretnej grupie spółek. Pomogłoby to w ustaleniu różnic pomiędzy spółkami uczestniczącymi w tych grupach eksperymentalnych a pozostałymi spółkami i naświetleniu korzyści z przyjęcia nowego podejścia do sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Obecnie zmiany utrudnia błędne koło: sporządzający i interesariusze sprawozdawczości przedsiębiorstw zdecydują się na innowacje tylko wówczas, gdy audytorzy i organy kontroli zezwolą na eksperymenty; audytorzy i organy kontroli zezwolą na eksperymenty tylko wtedy, gdy twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy zmienią określone szczegółowe wymogi; zaś twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy zmienią szczegółowe wymogi tylko wówczas, gdy sporządzający i interesariusze będą chcieli wprowadzać innowacje... To błędne koło hamuje pęd do zmian. Od twórców przepisów oczekuje się jednak, że będą tworzyć odpowiednią przestrzeń dla proponowanych eksperymentów, tak aby umożliwić innowacje i wypracować najlepsze praktyki rynkowe, które pomogą w ukształtowaniu przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Podróż już się rozpoczęła – przyłącz się i weź udział w dyskusji nad przyszłym kształtem sprawozdawczości przedsiębiorstw

Celem niniejszego opracowania jest zainicjowanie debaty w całej Europie i poza nią na temat przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw. Na końcu każdego rozdziału umieszczono kilka pytań; zachęcamy do dyskusji nad nimi polityków, organy ustanawiające standardy, sporządzających sprawozdania, interesariuszy, organy kontroli, księgowych, audytorów i inne organy związane ze sprawozdawczością przedsiębiorstw.

Wprowadzenie

Gatunki ewoluują albo giną. To zdanie z filozofii ewolucji okazało się prawdziwe nie tylko dla form życia, ale ma też zastosowanie w ekonomii. Po kryzysie finansowym profesja księgową oraz inne zawody związane z usługami finansowymi były przez niektórych surowo krytykowane. W tym kontekście kluczowe pytanie, na które należy sobie odpowiedzieć, brzmi: „Czy zawiodła księgowość i sprawozdawczość, czy inne zasady głębiej zakorzenione w kulturze nowoczesnego kapitalizmu?” Niezależnie od odpowiedzi na to pytanie, nad przyszłością sprawozdawczości finansowej należy zastanowić się w kontekście zmieniającego się świata przedsiębiorstw.

Wiele osób jest zdania, że potrzeba nam wyłącznie bardziej surowych przepisów: nałożenia na spółki surowszych zasad sprawozdawczości przedsiębiorstw zwiększy przejrzystość udostępnianych informacji. Inni uważają natomiast, że najistotniejsze aspekty sprawozdawczości przedsiębiorstw są osadzone w otaczającej ją kulturze i wychodzą poza wymogi prawne. Często na przykład pomijana jest etyka biznesu, a przecież jest ona kluczowa dla długoterminowej równowagi spółki. Tymczasem duża część wymogów wprowadzanych przez ustawodawców jest postrzegana jako kolejna „lista kontrolna” krótkoterminowych zagadnień, którą przedsiębiorstwa muszą wypełnić.

Interesariusze zasadniczo zgadzają się, że sprawozdawczość przedsiębiorstw musi wychodzić poza aspekty finansowe. Szersza perspektywa jest kluczowa dla podejmowania decyzji dotyczących spółki opartych o rzetelne informacje oraz dla funkcjonowania gospodarki jako całości. Choć wielu liderów intelektualnych i przedsiębiorców zgadza się z tą tezą, to jednak model sprawozdawczości przedsiębiorstw nie dotrzymuje jej kroku. Koncepcje muszą przełożyć się na skoordynowane działania.

W ostatnich latach dyskusje na temat przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw są ożywione, zarówno wewnątrz FEE, jak i poza nią. Jako efekt tych dyskusji mamy przyjemność przedstawić niniejsze opracowanie, w którym zebraliśmy kluczowe tematy dotyczące przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Celem niniejszego opracowania jest **zainicjowanie debaty na temat potrzeby zmian w sprawozdawczości przedsiębiorstw** w odpowiedzi na potrzeby interesariuszy i coraz wyższy stopień złożoności środowiska biznesowego.

Cel opracowania

Spółki muszą nieustannie przyglądać się swoim modelom biznesowym i sposobom prowadzenia działalności, aby dotrzymać kroku zmianom w środowisku gospodarczym, a nawet je wyprzedzać. Analogicznie ewoluować musi sprawozdawczość przedsiębiorstw, aby zachować swoje znaczenie na przyszłość.

Niniejsze opracowanie przedstawia w skrócie główne zmiany w sprawozdawczości przedsiębiorstw i odwołuje się do kluczowych zmian proponowanych przez uczestników rynku oraz europejskie i międzynarodowe organy ustanawiające standardy oraz wytyczające politykę w tym zakresie. Wiele z tych inicjatyw jest już w toku.

Opracowanie to powinno być odczytywane jako próba zebrania w jednym miejscu różnych propozycji zmian w celu zainicjowania dyskusji i nadania impulsu dla zmian.

Chociaż nasza dyskusja toczy się głównie na tle regulacji i polityk europejskich, zapraszamy wszystkich do udziału w kształtowaniu sposobów komunikacji przedsiębiorstw ze swoimi interesariuszami w przyszłości.

Zakres, wybrane definicje robocze i terminologia

W niniejszym opracowaniu termin „**sprawozdawczość przedsiębiorstw**” używany jest w znaczeniu mechanizmu komunikacji z interesariuszami, odpowiedzialności wobec nich i zarządzania na ich rzecz. Zakłada się, że zgodność z wymogami prawnymi będzie zachowana na poziomie minimalnym, ale spółki będą miały możliwość przekroczenia tych minimalnych wymogów, jeżeli się na to zdecydują. Charakter i zakres sprawozdawczości przedsiębiorstw jest przedmiotem dalszych badań.

Opracowanie często odwołuje się do przykładów z Europy, europejskich organów a także do rozporządzeń i dyrektyw Unii Europejskiej (UE). Chociaż jest to naturalne dla FEE, ponieważ jej członkowie pochodzą głównie z Europy, to jednak pojęcie sprawozdawczości przedsiębiorstw nie ma granic geograficznych. W dzisiejszych czasach globalny charakter rynków sprawia, że granice krajowe, regionalne, a nawet kontynentalne są mniej istotne.

Wiele dyskusji wydaje się rozpoczynać od debaty nad tym, co oznacza „sprawozdawczość przedsiębiorstw” i kim są jej „użytkownicy”. Często debata kończy się na poziomie tego rodzaju dyskusji, co nie pozwala jej uczestnikom poczynić większych postępów. Dlatego poniżej podano kilka roboczych definicji i pojęć stosowanych w niniejszym opracowaniu. Terminologia przyjęta w opracowaniu nie powinna być traktowana jako próba doskonałego zdefiniowania omawianych pojęć. Należy po prostu przyjąć, że są to definicje robocze.

Celowo przyjęto dość ogólne i nieuszczegółowione definicje, aby umożliwić szerszą dyskusję i zostawić miejsce dla innowacyjnych pomysłów dotyczących przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw. Te pomysły same w sobie mogą pomóc w ustaleniu, które terminy wymagają bardziej precyzyjnego zdefiniowania na późniejszym etapie. Słowniczek terminów w Załączniku B zawiera objaśnienia konkretnych terminów księgowych i opis kluczowych instytucji europejskich i międzynarodowych.

Przedsiębiorstwa

Opracowanie dotyczy głównie dużych spółek, szczególnie tych, które są uważane za jednostki zainteresowania publicznego (JZP), a nie małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP). JZP są zdefiniowane w dyrektywach UE dotyczących audytu i rachunkowości¹ i obejmują niektóre instytucje kredytowe oraz zakłady ubezpieczeń. Jakkolwiek uznaje się, że mniejsze instytucje finansowe i zakłady ubezpieczeniowe mogą mieć inne potrzeby niż większe, jedno i drugie będą zaliczane do JZP.

W niniejszym opracowaniu nie precyzuje się, czy pojęcie przedsiębiorstwa odnosi się do spółek zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięć i spółek inwestycyjnych, nie określa też, czy dyskusja dotyczy raportów jednostkowych, czy skonsolidowanych.

Opracowanie nie zawiera także analiz specyficznych zagadnień dotyczących sektora publicznego czy podmiotów kontrolowanych przez państwo. Dyskusja ma dotyczyć wszystkich rodzajów przedsiębiorstw, mimo że uznaje się, że w przypadku podmiotów z sektora publicznego konieczne jest uwzględnienie ich specyfiki.

MŚP

Wypracowane rozwiązania kiedyś zostaną zapewne przyjęte przez MŚP, w tym notowane na giełdzie. Tym niemniej, potrzeby MŚP w zakresie sprawozdawczości przedsiębiorstw różnią się od potrzeb JZP. Przede wszystkim sprawozdawczość MŚP często znacząco różni się w poszczególnych krajach, ponieważ jest oparta na przepisach krajowych, co powoduje, że ich sprawozdawczość jest trudniejszym i bardziej zróżnicowanym wyzwaniem z perspektywy europejskiej. Dlatego w niniejszym opracowaniu nie są poruszane specyficzne problemy dotyczące sprawozdawczości MŚP.

Federacja Europejskich Księgowych uznaje znaczenie MŚP jako fundamentu gospodarki europejskiej i zamierza przywrócić sprawozdawczości przedsiębiorstw z punktu widzenia MŚP na późniejszym etapie.

Sprawozdawczość

Termin „sprawozdawczość” w naszym opracowaniu oznacza informacje finansowe i niefinansowe publikowane przez spółkę. Obejmują one oczywiście informacje przekazywane obecnie w rocznych i śródrocznych raportach spółek, skrócone sprawozdania finansowe, informacje o zyskach i prezentacje dla inwestorów i analityków. Nie ma przy tym znaczenia postać sprawozdań (papierowa czy elektroniczna) ani ich forma (statyczna czy dynamiczna).

Sprawozdawczość obejmuje również m.in. raporty grupy na temat sytuacji inwestycyjnej spółki, informacje dla posiadaczy akcji/udziałów i obligacji, raporty w sprawie zrównoważonego rozwoju czy dotyczące ochrony środowiska, odpowiedzialności społecznej i ładu korporacyjnego. Opracowanie nie obejmuje natomiast informacji o jednostkach operacyjnych, informacji marketingowych dla klientów ani szczegółowych informacji na temat technicznych aspektów produktów.

Powiązanie z audytem i usługami poświadczającymi

Zmiany w sprawozdawczości przedsiębiorstw będą miały nieuchronny wpływ na sposób jej badania i poświadczania. Tam, gdzie zmiana w sprawozdawczości przedsiębiorstw będzie wymagała zmiany w zakresie audytu i usług poświadczających, opracowanie mówi o tym w sposób ogólny, nie proponując żadnego konkretnego rozwiązania.

Na obecnym etapie sprawy dotyczące audytu i usług poświadczających, szczególnie w zakresie ustawowego badania sprawozdań finansowych, zostały jedynie odnotowane, ale nie zajmowano się nimi szczegółowo, ponieważ wydaje się, że będzie to miało sens dopiero po tym, jak dyskusja na temat sprawozdawczości przedsiębiorstw zatoczy szersze kręgi.

W 2014 roku FEE opublikowała artykuł na temat [przyszłości](#) audytu i usług poświadczających². W opracowaniu tym przedstawiono pogląd FEE, że księgowi i audytorzy razem dążą do stworzenia bardziej efektywnej, przejrzystej i wiarygodnej sprawozdawczości przedsiębiorstw. Wspólnym celem jest zatem poprawa jakości zarówno w sprawozdawczości przedsiębiorstw, jak i w usługach poświadczających oraz nadanie usługom audytu, usługom poświadczającym i innym usługom jak największego znaczenia.

Co dalej?

Główne obszary dotyczące przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw przedstawiono w czterech rozdziałach:

1. Coraz szerszy krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw
2. Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw
3. CORE & MORE – nowe podejście do sprawozdawczości przedsiębiorstw
4. Podejście do tworzenia przepisów i innowacji

Na końcu każdego rozdziału umieszczono pytania, które mają zachęcić do debaty. Załącznik A zawiera pełną listę pytań. Zapraszamy wszystkie osoby zainteresowane do odpowiedzi na te pytania **przez specjalną stronę internetową** <http://bit.ly/15futurecorpprep.co> pozwoli nam określić dynamikę zmian a respondentom wnieść wkład w kształtowanie przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw. Termin zgłaszania uwag do niniejszego opracowania upływa **30 czerwca 2016 r.** Osoby zainteresowane mają dużo czasu na przeanalizowanie propozycji zawartych w tym opracowaniu przez pełen cykl okresu sprawozdawczego rozpoczynającego się od października, a kończącego się w czerwcu przyszłego roku.

FEE prawdopodobnie przeprowadzi serię spotkań w Brukseli i/lub w innych miastach Europy, aby zachęcić do dyskusji na temat przyszłego kształtu sprawozdawczości przedsiębiorstw. Każde z tych spotkań będzie prawdopodobnie skupiało się na innym aspekcie. Informacje na ten temat będą dostępne na [stronie internetowej FEE](#)³.

Następnym krokiem w kształtowaniu przyszłości sprawozdawczości przedsiębiorstw będzie publikacja zbioru zaleceń, które będą odzwierciedlały otrzymane uwagi. Oczekujemy, że międzynarodowe organy ustanawiające standardy, przy współpracy innych stron zainteresowanych, będą pełniły wiodącą rolę w koordynacji tych działań.

Technologia jako motor zmian

Sprawozdawczość przedsiębiorstw jest nieodłączną częścią świata przedsiębiorstw. W związku z tym, aby przetrwać, spółki muszą dotrzymywać kroku zmianom zachodzącym w technologiach, które mogą mieć wpływ na ich sprawozdawczość.

Zmiany technologiczne mają kluczowe znaczenie dla spółki, ponieważ mają wpływ na wszystkie aspekty działalności spółek. Umożliwiają na przykład szybsze przetwarzanie informacji po niższym koszcie i zwiększają możliwości wielozadaniowości we wszystkich obszarach działalności. Innowacje technologiczne, szczególnie w ostatnich latach, powodowały również zmiany w komunikacji przedsiębiorstw, ich kulturze i sposobie myślenia.

Sprawozdawczość przedsiębiorstw w przyszłości powinna w pełni uwzględniać zmiany technologiczne. Tryb wprowadzenia zmian w modelu **przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw powinien być elastyczny i umożliwiać przedsiębiorstwom dostosowanie się do zmian** technologicznych, które mają wpływ na sposób, w jaki ludzie komunikują się z jednostką i które mają znaczący wpływ na sposób udostępniania informacji.

Większość z nas zgodziłaby się z twierdzeniem, że technologia w znacznym stopniu zmieniła nasz sposób pracy i życia. Obecne zmiany w technologii i mediach społecznościowych już przyniosły nieznaną dotąd poziom szybkiej dostępności informacji i ich wymiany. Sprawozdawczość przedsiębiorstw jest dostępna dla daleko szerszego kręgu interesariuszy niż samo tylko środowisko inwestorów, które stanowi jej pierwotnych adresatów. Informacje publikowane na stronach internetowych i z wykorzystaniem innych narzędzi cyfrowych są dostępne natychmiast dla odbiorców na całym świecie.

Poszczególne rozdziały niniejszego opracowania odwołują się do zmian technologicznych, ponieważ **technologia leży u podstaw innowacji, które są potrzebne w sprawozdawczości przedsiębiorstw**. Zastosowanie technologii nie tylko umożliwia dostęp do sprawozdawczości przedsiębiorstw szerszemu gronu interesariuszy, ale także napędza zmiany w polityce i ustawodawstwie, których celem jest dotrzymanie kroku potrzebom nowoczesnych rynków finansowych i pomoc w bardziej interaktywnej i łatwiejszej do odczytania prezentacji sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Czynniki wpływające na sprawozdawczość przedsiębiorstw

Opracowanie odwołuje się do czterech głównych obszarów, w których technologia ma wpływ na normalne funkcjonowanie sprawozdawczości przedsiębiorstw. Są to:

- Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw
- Sposób udostępniania sprawozdawczości przedsiębiorstw interesariuszom
- Ocena i wykorzystanie treści sprawozdawczości przedsiębiorstw przez interesariuszy
- Komunikacja pomiędzy jednostką a jej interesariuszami

Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw

Technologia umożliwia sporządzającym sprawozdania dodawanie nowych treści do raportów przedsiębiorstw. Powinno to oznaczać nie tylko obszerniejszą sprawozdawczość z dodatkowymi informacjami, ale także dostarczanie bardziej użytecznych treści.

Technologia może pomagać w prezentacji użytecznych informacji interesariuszom bez zwiększania ich złożoności lub nadmiernych kosztów dla sporządzających. Na treść sprawozdawczości przedsiębiorstw ma wpływ wiele czynników oraz szereg osób, w tym międzynarodowe organy ustanawiające standardy, organy nadzoru i twórcy przepisów, organy kontroli i inni kluczowi interesariusze. Technologia może ułatwić sporządzanie i opracowywanie treści sprawozdawczości przedsiębiorstw. Dzięki sprawnie funkcjonującym systemom informatycznym spółki mogą lepiej zarządzać przepływem informacji, tak aby w efektywny sposób dostarczać odpowiednie treści.

Sposób udostępniania raportów przedsiębiorstw interesariuszom

Niektóre spółki odeszły od tradycyjnych kanałów komunikacji (takich jak drukowane raporty roczne lub ich wersje w formacie pdf) i eksperymentują z wykorzystaniem dodatkowych/alternatywnych sposobów komunikacji z interesariuszami, takich jak media społecznościowe.

Nowe kanały komunikacji i nowe techniki prezentacji obejmują interaktywne raporty na stronach internetowych (sprawozdawczość oparta o HTML), gdzie użytkownicy mogą sami dotrzeć do informacji, których potrzebują, tworzyć diagramy według własnego uznania, a nawet kompilować własne raporty w tradycyjnym formacie pdf. Komentarz zarządu i informacja dodatkowa również mogą być udostępniane cyfrowo przy wykorzystaniu szeregu rozwiązań tekstowych, głosowych, filmowych i graficznych o wysokim poziomie interaktywności. Interesariusze mogą usłyszeć omówienie całości lub jedynie wybranych elementów sprawozdań. Niewątpliwie wykorzystanie nowych narzędzi technologicznych, urządzeń mobilnych i obliczeń oraz przechowywania w chmurze może istotnie zmienić m.in. prezentację raportów przedsiębiorstw.

Niektóre spółki już eksperymentują z aplikacjami (appkami) mobilnymi, które zasadniczo dostarczają bardziej ograniczonych informacji, ale za to informacje te są dostępne w każdej chwili (powiadomienia typu „push”). Wiele spółek obecnie udostępnia wiele informacji z zakresu sprawozdawczości przedsiębiorstw (i ogólnych treści informacyjnych) przez kanały mediów społecznościowych. Media społecznościowe stwarzają możliwość dwukierunkowej komunikacji, dając interesariuszom sposobność komunikowania się ze spółką, analitykami i innymi stronami w celu wymiany poglądów lub przekazania informacji zwrotnych.

Na koniec, niektórzy twierdzą, że powszechniejsze wykorzystanie technologii zwiększy terminowość przekazywania informacji przedsiębiorstw. Terminowość, a może nawet podawanie informacji w czasie rzeczywistym, to jeden z najważniejszych elementów informacji. Występuje też jednak potrzeba okresowego zatrzymania się i oceny wyników (nie)finansowych w wybranym okresie. Ta część sprawozdawczości niekoniecznie będzie prezentowana w czasie rzeczywistym.

Ocena i wykorzystanie treści sprawozdawczości przedsiębiorstw przez interesariuszy

Technologia zmniejsza obciążenia czasowe użytkowników i umożliwia im przetwarzanie większej ilości informacji w krótszym czasie. Na przykład, wykorzystując te same zestawy surowych danych i informacji, które trafiają do raportów finansowych i regulacyjnych spółek, użytkownicy mogą sami zdecydować, jakich raportów potrzebują. Już dziś widać, że zmiany technologiczne będą miały wpływ na przetwarzanie informacji i danych, przechowywanie danych oraz systemy sprawozdawczości finansowej.

Sprawozdawczość „dostosowana na zamówienie” będzie pomagała użytkownikom w podejmowaniu własnych, przemyślanych decyzji. Spółki nie będą już musiały zgadywać czy próbować ustalić, czego interesariusze potrzebują. Ale są też obawy – chodzi między innymi o bezpieczeństwo i wiarygodność informacji, adekwatność danych potrzebnych do tworzenia szytych na miarę raportów oraz kompatybilność systemów, w tym systemów operacyjnych i konkretnego oprogramowania. Spółki powinny rozważyć wszystkie te problemy przy rozwijaniu swoich systemów informatycznych i dostosowywaniu się do zmian technologicznych.

Dopóki funkcjonują odpowiednie mechanizmy kontroli, szerokie zastosowanie technologii w sprawozdawczości powinno zwiększać wiarygodność informacji przedstawianych użytkownikom.

Komunikacja pomiędzy jednostką a jej interesariuszami

Obecnie sprawozdawczość przedsiębiorstw oznacza jednokierunkową komunikację pomiędzy jednostką a jej interesariuszami. Wynika to częściowo z treści raportów (służą wyłącznie spełnieniu wymogów regulacyjnych), a częściowo z niestosowania technologii, która umożliwiłaby bardziej otwartą i dwukierunkową komunikację.

Z powodu braku interakcji z interesariuszami w bardziej tradycyjnych modelach komunikacji, kierownictwo i osoby, którym powierzono nadzór nad spółką, starają się odgadnąć potrzeby interesariuszy i dostosować odpowiednio sprawozdawczość przedsiębiorstw, przy czym niekoniecznie udaje im się udostępnić to, czego faktycznie szukają użytkownicy. Niektóre spółki starają się jednak komunikować z różnymi grupami interesariuszy (grupami fokusowymi) w celu uzyskania informacji zwrotnych i wprowadzenia koniecznych zmian.

Skuteczny dwukierunkowy dialog z interesariuszami może być pomocny dla poprawy komunikacji z przedsiębiorstwami (i sprawozdawczości). Po otrzymaniu informacji zwrotnych od interesariuszy jednostce łatwiej będzie ustalić potrzeby użytkowników i odpowiedzieć na nie.

Głównym problemem dla sporządzających sprawozdania staje się następnie przeznaczenie zasobów na monitorowanie, analizę i podjęcie działań na podstawie otrzymanej informacji zwrotnej.

Umiejętność przystosowania się jest kluczem do przetrwania w szybko zmieniającym się świecie. Umiejętność ta obejmuje wykorzystanie nowych możliwości technologicznych w komunikacji. Treść i sposób udostępniania sprawozdań przedsiębiorstw będą ulegały zmianie w miarę wzrostu zapotrzebowania ze strony interesariuszy na szerszy zakres i większą użyteczność informacji o przedsiębiorstwach.

Koszty i korzyści

Wykorzystanie nowych technologii może być ograniczone z powodu związanych z tym kosztów, które dla spółki mogą przeważać nad korzyściami płynącymi z tego tytułu dla interesariuszy. W zależności od liczby różnych interesariuszy i ich konkretnych potrzeb, jednostka będzie musiała dokonać oceny kosztów i korzyści odejścia od zintegrowanego systemu w celu umożliwienia zmian w sprawozdawczości przedsiębiorstw. Uzyskanie optymalnych korzyści przy określonych kosztach będzie zapewne przedmiotem dalszych badań i opracowań.

Rozdział 1

Coraz szerszy krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw

Coraz szerszy krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw

Ostatnie wydarzenia pokazały, że na działania i zachowania firm wpływ mają nie tylko przepisy i regulacje, ale też inne czynniki, takie jak presja ze strony inwestorów i konsumentów, opinia publiczna, polityka, moralność i etyka. Obecnie wiele spółek uważa się za aktywnych członków społeczeństwa, co z kolei oznacza, że są coraz częściej rozliczane ze swoich działań (a czasem ich braku).

Wymienione niżej trendy miały szczególny wpływ na to, jak spółki są postrzegane, osądzone i rozliczane przez szerszy krąg interesariuszy:

- Coraz więcej grup interesariuszy interesuje się coraz szerzej sprawami spółek
- Od funduszy inwestycyjnych po inwestorów-aktywistów i inwestorów społecznie odpowiedzialnych, akcjonariusze się dywersyfikują i domagają większej przejrzystości w coraz większej liczbie dziedzin
- Grupy, które tradycyjnie wykazywały ograniczone zainteresowanie sprawozdawczością przedsiębiorstw, a zatem pełniły bardziej bierną rolę – na przykład pracownicy, społeczności lokalne, grupy społeczne – zwiększyły swój apetyt na informacje i wpływ
- Wraz z globalizacją większa liczba (potencjalnych) partnerów biznesowych i interesariuszy chce otrzymywać więcej informacji o szerszym zakresie spraw spółki z większej liczby krajów
- Od spółek oczekuje się, że będą działały etycznie w społeczeństwie, w którym funkcjonują. Na przykład, w przypadku globalnych łańcuchów dostaw od spółek oczekuje się nawet, że przeprowadzą własny przegląd typu *due diligence*, aby zapewnić, że ich kontrahenci również działają etycznie i nie zagrażają wartości ich marki ani licencji na prowadzenie działalności

Kluczowe zagadnienia

Sprawozdawczość przedsiębiorstw obecnie koncentruje się na podmiotach dostarczających kapitał, czyli na akcjonariuszach i udziałowcach, podmiotach zapewniających finansowanie i innych wierzycielach, a zatem jest bezpośrednio związana ze sprawozdawczością finansową. Być może właśnie z tego powodu spółkom umyka fakt, że krąg odbiorców ich raportów rośnie. Wszelkie zmiany w sprawozdawczości finansowej powinny być tak zaplanowane, aby odpowiadały na potrzeby szerszych grup interesariuszy.

Krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw będzie w przyszłości rość, zmieniał się i różnicował

Społeczeństwo zmusza spółki do oceny ich wyników wykraczającej poza wyłącznie kapitał i zyski. Chociaż krąg odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw już dziś się znacznie poszerzył, prawdopodobnie będzie dalej rósł, zmieniał się i różnicował w przyszłości. Aby wyjść naprzeciw zmieniającym się potrzebom szerszego i bardziej dynamicznego grona odbiorców, należy ocenić, w jaki sposób zmiany w sprawozdawczości przedsiębiorstw mogłyby zapewnić im bardziej użyteczne informacje.

Analiza opiera się na następujących czterech czynnikach:

- Aktualny system sprawozdawczy
- Dostęp do sprawozdawczości przedsiębiorstw i zainteresowanie nią
- Sposób udostępniania sprawozdawczości przedsiębiorstw
- Otoczenie regulacyjne

Aktualny system sprawozdawczy

Niektórzy inwestorzy i inne podmioty twierdzą, że przy ustalaniu wymogów sprawozdawczości finansowej znaczenie mają tylko opinie obecnych udziałowców kapitałowych i kredytodawców. Jest to w pewnym sensie uzasadnione w kontekście raportów rocznych, które są adresowane do aktualnych udziałowców/akcjonariuszy spółki oraz raportów biegłego rewidenta, które również są przeznaczone właśnie dla nich.

Z pytaniem o odbiorców sprawozdawczości muszą się zmierzyć wszystkie systemy sprawozdawcze. Chociaż większość systemów sprawozdawczości uwzględnia fakt, że interesariusze spółki to nie wyłącznie podmioty dostarczające kapitał – obecni bądź potencjalni – to jednak zazwyczaj mówią one o podmiotach zapewniających kapitał jako o głównych użytkownikach sprawozdań, przed którymi spółki są odpowiedzialne i wobec których mają obowiązki zarządcze.

Kwestia głównych odbiorców informacji finansowych nie jest uporządkowana. Standardy MSSF mają spełniać potrzeby głównych użytkowników, zdefiniowanych w Założeniach Konceptyjnych sprawozdawczości finansowej¹ opublikowanych przez RMSR, związane z podejmowaniem decyzji o udostępnieniu spółce zasobów⁴. Jednocześnie jednak Konstytucja MSSF stwierdza, że standardy powinny „pomagać inwestorom, innym uczestnikom światowych rynków kapitałowych i innym użytkownikom informacji finansowych w podejmowaniu decyzji gospodarczych”⁵.

Jeżeli chodzi o wymogi w ramach sprawozdawczości w zakresie rachunkowości i finansowej w MSSF, po kryzysie finansowym dyskutowano, czy wymogi te powinny mieć jako konkretny cel promowanie stabilności finansowej oraz zamieszczanie informacji spełniających wymogi organów nadzoru ostrożnościowego, takich jak organy nadzoru bankowego i ubezpieczeniowego, a nawet potrzeby szerszej grupy interesariuszy, nie odchodząc przy tym od głównego celu zaspokajania potrzeb „głównych” użytkowników.

Z kolei system sprawozdawczości zintegrowanej <IR> określa, że nadrzędnym celem tej sprawozdawczości jest udzielanie informacji podmiotom zapewniającym kapitał finansowy na temat tego, jak organizacja tworzy wartość w czasie. Następnie system określa, że inni interesariusze mogą również odnosić korzyści ze sprawozdawczości zintegrowanej⁶.

Dostęp do sprawozdawczości przedsiębiorstw i zainteresowanie nią

Globalizacja rynków i firm oraz zainteresowanie optymalnym wykorzystaniem zasobów finansowych i niefinansowych powodują, że spółki są ze sobą coraz bardziej powiązane i muszą informować coraz szerszą grupę odbiorców o coraz większej liczbie zagadnień.

To z kolei rodzi pytania o szerszą rolę spółek jako powierników majątku oraz czy w związku z większym zainteresowaniem sprawozdawczością przedsiębiorstw nie rośnie także liczba organizacji i osób, wobec których spółki mają obowiązki sprawozdawcze. Wraz z rosnącym zainteresowaniem opinii publicznej sposobem postępowania firm, działania uznawane za niedopuszczalne rodzą większe ryzyko zakłócenia cen akcji lub powstania konieczności wprowadzenia zmian w kierownictwie. Chociaż wpływ tego zjawiska na sprawozdawczość finansową i niefinansową może być różny, kluczową sprawą jest uwzględnienie tych kwestii przy wprowadzaniu zmian w sprawozdawczości przedsiębiorstw.

¹ Obecni i potencjalni inwestorzy, kredytodawcy i inni wierzyciele.

Dostęp do sprawozdawczości przedsiębiorstw – Szeroki dostęp do sprawozdawczości przedsiębiorstw jest już zapewniony na stronach internetowych spółek. Spółki mogą rozpowszechniać informacje wśród grona odbiorców szerszego niż kiedykolwiek wcześniej. Elementy sprawozdawczości, takie jak raporty roczne, nie mogą już być wkładane do zamkniętych skrzynek, do których dostęp mają tylko określone podmioty. W niektórych krajach raporty roczne były rozpowszechniane w sposób ograniczony, ponieważ zgodnie z prawem miały być udostępniane wyłącznie aktualnym akcjonariuszom/udziałowcom spółki. Jednak obecnie, w erze Internetu, kiedy tak wiele informacji jest dostępnych i możliwych do znalezienia, takie ograniczenia nie mają już racji bytu.

Zainteresowanie sprawozdawczością przedsiębiorstw – Zainteresowanie działalnością różnego rodzaju przedsiębiorstw wzrasta. Dla wielu przedsiębiorstw najistotniejszym aspektem ich raportów jest prezentacja kluczowych wskaźników operacyjnych, które są dobrze rozumiane przez interesariuszy nieposiadających przygotowania finansowego. Takie informacje są ważne nie tylko dla akcjonariuszy/udziałowców, ale i dla pracowników, dostawców, klientów, konsumentów, wierzycieli i innych podmiotów dostarczających kapitał, organów nadzoru, itp. Ten szeroki krąg interesariuszy ma równie szeroką gamę relacji ze spółką – niektóre relacje są umowne, a inne – nie. Niektóre podmioty, na przykład pracownicy kontraktowi lub kredytodawcy, mają prawo do określonych informacji, podczas gdy inne podmioty, takie jak organizacje pozarządowe, społeczności lokalne czy ogół konsumentów, mogą tych praw nie posiadać. Oddziaływanie firm międzynarodowych na globalną gospodarkę również powoduje wzrost zainteresowania szerokiego kręgu interesariuszy ich działalnością. I wreszcie zainteresowanie sprawami przedsiębiorstw rośnie ze względu na wpływ działalności przedsiębiorstw na wiele różnych dziedzin życia oddziaływujących na całe społeczeństwo.

Udostępnianie sprawozdawczości przedsiębiorstw

W miarę jak zmniejsza się kontrola spółki nad zakresem informacji docierających do konkretnych odbiorców, pojawia się potrzeba ustalenia nowych sposobów podejmowania decyzji, o czym informować i w jaki sposób. Jest wysoce prawdopodobne, że potrzebna będzie jeszcze większa doza subiektywnego osądu przy określaniu:

- Treści raportów i sposobu ich udostępnienia
- Sposobu udostępniania informacji w ramach bieżącego dialogu pomiędzy spółką i szerokim gronem jej interesariuszy

---

Informacje o przedsiębiorstwie powinny być zrozumiałe dla wszystkich interesariuszy

---

Spółki nie powinny tworzyć oddzielnych raportów dla poszczególnych grup interesariuszy

Do grona osób i grup zainteresowanych spółką mogą obejmować podmioty, które już znają spółkę i jej działalność stosunkowo dobrze oraz takie, które wiedzą o niej mało. Ważne jest, aby informacje na temat spółki były przekazywane w sposób stosunkowo łatwy do zrozumienia, językiem pozbawionym branżowego żargonu i z podaniem dostatecznego kontekstu. Wyzwaniem dla spółek i twórców przepisów jest to, jak uwzględnić w sprawozdawczości różne potrzeby i poziomy wiedzy różnych grup odbiorców.

Otoczenie regulacyjne

Jeżeli sprawozdawczość przedsiębiorstw ma zmieniać się w ten sposób, by komunikacja spółki była adresowana do coraz szerszego kręgu odbiorców, rodzi się ważne pytanie, czy powinno to znaleźć odzwierciedlenie w definicji odbiorców sprawozdawczości, która dziś na potrzeby prawa, organów nadzoru czy audytu obejmuje wyłącznie akcjonariuszy/udziałowców. Już dziś istnieje luka pomiędzy wymogami prawnymi, z których wiele koncentruje się wyłącznie na akcjonariuszach/udziałowcach, a faktyczną sprawozdawczością, która w swojej koncepcji jest skonstruowana dla szerszej grupy użytkowników rynku kapitałowego i jest wykorzystywana przez o wiele szersze grono odbiorców.

Obecne raporty roczne są zazwyczaj adresowane do akcjonariuszy/udziałowców spółek, tak samo jak raporty biegłego rewidenta z badania sprawozdań finansowych spółek. Jednak raporty te coraz częściej zawierają informacje, których głównym celem jest zaspokojenie potrzeb innych interesariuszy, czyli większą ilość informacji niż byłoby potrzeba, gdyby chodziło jedynie o potrzeby podmiotów dostarczających kapitał.

Istotne aktualne zmiany

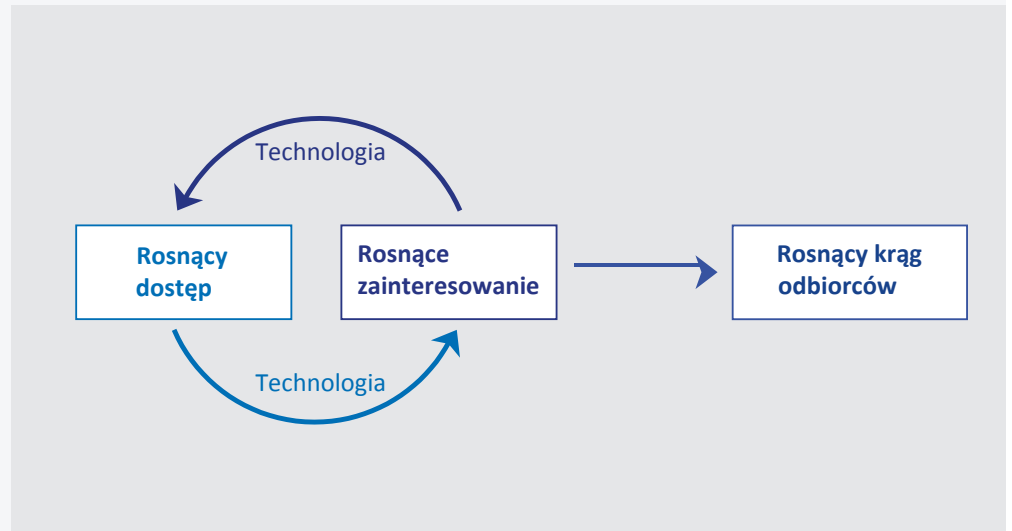
Dokonując nowelizacji Założeń Konceptyjnych MSSF w 2010 r., RMSR stwierdziła, że opracowując standardy dla celów ogólnej sprawozdawczości finansowej należy zastanowić się nad potrzebami szerszego kręgu analityków lub innych podmiotów dostarczających kapitał, takich jak inwestujący w instrumenty dłużne oraz analitycy kredytowi i kapitałowi. Stawia na ważnym miejscu potrzeby akcjonariuszy/udziałowców widziane oczami różnych podmiotów zaangażowanych w analizę sprawozdań finansowych spółek. Analiza ta zostaje następnie wykorzystana przez akcjonariuszy/udziałowców i wspomaga funkcjonowanie rynków kapitałowych. RMSR uważa jednak, że chociaż inne podmioty, takie jak organy nadzoru ostrożnościowego, mogą również zainteresować się ogólnymi sprawozdaniami finansowymi, zazwyczaj będą szukać informacji szerszych niż te, które zwykle będą interesować użytkowników sprawozdań finansowych sporządzonych według MSSF prowadzących działalność na rynkach kapitałowych. Organy nadzoru mogą również dokonywać własnych korekt informacji finansowych wykazywanych zgodnie z MSSF, tak aby służyły one konkretnym celom. W maju 2015 r. RMSR opublikowała projekt do dyskusji dotyczący Założeń Konceptyjnych sprawozdawczości finansowej, w którym potwierdziła swoje decyzje podjęte w Założeniach Konceptyjnych z 2010 r. odnośnie do głównej grupy odbiorców lub użytkowników sprawozdawczości finansowej.

Podczas gdy RMSR koncentruje się na użytkownikach sprawozdawczości przedsiębiorstw z rynku kapitałowego, inni twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy mówią – formalnie bądź nieformalnie – o jeszcze szerszej grupie odbiorców. Coraz częściej potrzeby innych interesariuszy zainteresowanych szeroką gamą problemów społecznych, środowiskowych lub innych zagadnień są uwzględniane przy wprowadzaniu zmian w sprawozdawczości – bądź to bezpośrednio, bądź poprzez wywieranie wpływu na zmiany w ustawodawstwie.

Unia Europejska przyjęła na przykład wymogi dotyczące uwzględniania w raportach rocznych większości dużych spółek informacji na różne tematy niefinansowe, takie jak prawa człowieka, praktyki antykorupcyjne czy polityka antidyskryminacyjna. Chociaż są to ważne problemy dla społeczeństwa, nie wszystkie będą dotyczyły każdej spółki, do której mają zastosowanie wymogi sprawozdawcze. W tym przypadku UE zezwoliła, aby wymagane informacje były ujawniane poza raportem rocznym, o ile zachowany będzie wymóg uwzględnienia w raporcie odpowiedniego odniesienia do tych informacji. Tym niemniej, raporty roczne stopniowo stają się preferowanym miejscem publikacji informacji podawanych na podstawie nowych wymogów sprawozdawczych, czasem niezależnie od istotności danego tematu.

Również inne inicjatywy dotyczące szeregu finansowych i niefinansowych zagadnień sprawozdawczych, takich jak opracowanie systemu sprawozdawczości zintegrowanej <IR> czy systemu globalnej inicjatywy sprawozdawczej (GRI), są w pewnym sensie realizowane z uwzględnieniem szerszego kręgu interesariuszy. Zostały one omówione bardziej szczegółowo w następnym rozdziale poświęconym przyszłemu kształtowi sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Technologia jako motor zmian

Technologia zarówno umożliwia, jak i kształtuje rosnące zainteresowanie szerszych grup interesariuszy sprawami przedsiębiorstw

Dzięki rozwojowi technologii sprawozdawczość przedsiębiorstw jest dostępna dla grupy interesariuszy szerszej niż kiedykolwiek wcześniej. Technologia umożliwia też dwukierunkową komunikację poprzez platformy mediów społecznościowych, fora, czaty internetowe i inne narzędzia.

Ponadto technologia daje organizacjom wgląd w modele zachowania interesariuszy. Spółki mogą monitorować, badać i analizować to zagadnienie, aby lepiej zrozumieć, czego szukają ich interesariusze. Klasycznym przykładem są pliki „ciasteczka”, które wykorzystują strony internetowe, aby zbierać dane o użytkownikach dotyczące liczby kliknięć, historii przeszukiwania oraz ilości czasu poświęconego danej kwestii. Wykorzystanie tej wiedzy umożliwia przygotowanie informacji dopasowanych do potrzeb, co jest uważane za najskuteczniejszy sposób zapewnienia odpowiedniej i terminowej komunikacji z interesariuszami. Możliwość przekazania informacji dostosowanych do potrzeb umożliwia też spółce zaspokojenie różnych potrzeb szerszej grupy interesariuszy. Jednak niezależnie od tego spółki muszą ustanowić odpowiednią politykę zapewniającą ochronę takich danych osobowych zgodnie ze standardami regulacyjnymi i etycznymi.

Co więcej, gotowe oprogramowanie ułatwia analizę informacji i umożliwia interesariuszom niebędącym specjalistami uzyskanie dostatecznej wiedzy na temat spraw spółki. Publikacja złożonych informacji merytorycznych nie stanowi już aż takiej bariery dla ogółu interesariuszy w zapoznaniu się ze stanem spraw spółki. Jednocześnie technologia daje spółkom możliwość przedstawiania informacji w sposób bardziej przyjazny dla odbiorcy i ułatwia użytkownikom dokonanie wyboru istotnych dla nich elementów, które chcieliby przeanalizować.

Opinie na temat odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw

Aktualny system sprawozdawczy

Wraz z rozszerzeniem dostępu do sprawozdawczości przedsiębiorstw dzięki technologii, zainteresowanie sprawami przedsiębiorstw rośnie i w przyszłości grono odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw może obejmować wszystkich interesariuszy spółki, a także społeczeństwo jako całość.

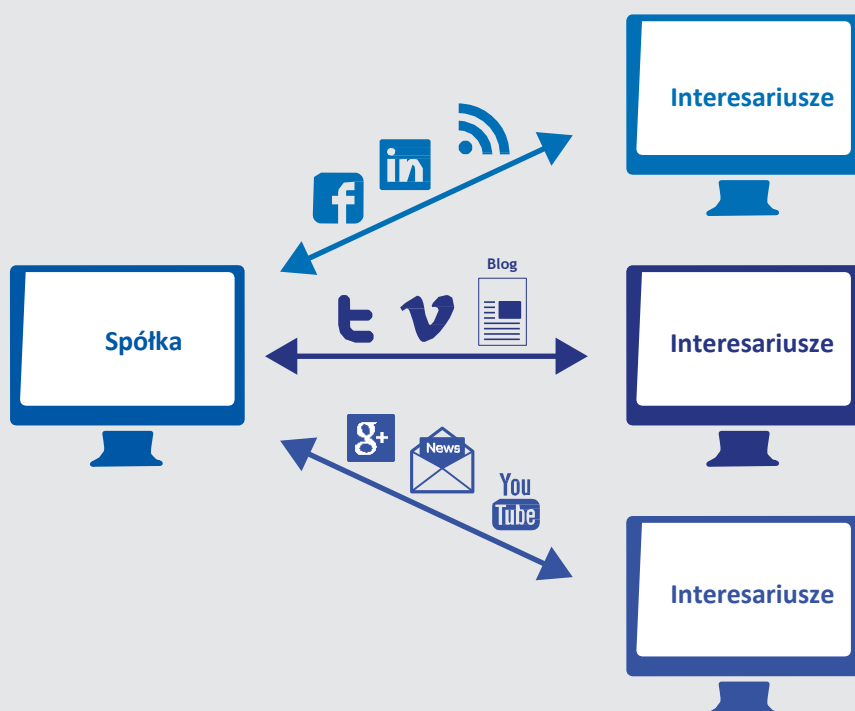
Dlatego aktualna wąska definicja „głównych” użytkowników sprawozdawczości przedsiębiorstw powinna zostać zmieniona, tak aby obejmowała dodatkowych interesariuszy zainteresowanych sprawami spółki.

System sprawozdawczy w przyszłości powinien wprowadzić jeden wszechstronny i zwięzły raport, który w zrozumiały sposób spełnia potrzeby szerszego kręgu interesariuszy. Propozycja, którą można uznać za podstawę do sporządzenia takiego raportu – podejście CORE & MORE – została omówiona w następnym rozdziale tego opracowania.

Dostęp do sprawozdawczości przedsiębiorstw i zainteresowanie nią

Dzięki technologii możliwe jest szybsze wysyłanie informacji i udostępnianie ich szerszemu kręgowi odbiorców. Aby jednak skutecznie korzystać z nowych kanałów komunikacji, spółka musi opracować informacje, które będą istotne dla interesariuszy.

Chociaż wykorzystanie Internetu może poprawić komunikację, to sporządzanie istotnych, terminowych i aktualnych raportów, które przyciągną uwagę interesariuszy, może również stanowić dla spółki wyzwanie.

Spółki mogą decydować o zawartości swojej sprawozdawczości na podstawie danych uzyskanych w ramach dwukierunkowej komunikacji z interesariuszami

Udostępnianie sprawozdań przedsiębiorstw

Oddzielne raporty dla każdej grupy lub każdego rodzaju grup interesariuszy nie są realistycznym rozwiązaniem. Również jeden raport „ogólnego przeznaczenia” nie spełni realnie wszystkich potrzeb wszystkich interesariuszy.

Nie zawsze słuszne jest założenie, iż spółka będzie wiedziała, jakie informacje są użyteczne dla podmiotów dostarczających kapitał przy podejmowaniu decyzji.

Otoczenie regulacyjne

Regulacje nie powinny utrudniać zmian w sprawozdawczości finansowej dotyczących szerszego kręgu odbiorców. Zmiany w otoczeniu regulacyjnym mogą czasem wymagać zmian prawnych wymogów sprawozdawczych, a także zmian w standardach rachunkowości i badania. Choć może nie będzie to łatwe w realizacji, wszyscy interesariusze będą musieli otworzyć się na takie zmiany. Konieczne będzie przemyślane uwzględnienie różnych konsekwencji dla wszystkich stron zainteresowanych sprawozdawczością przedsiębiorstw, takich jak politycy, organy nadzoru, organy ustanawiające standardy, audytorzy i organy kontroli.

Ostatni rozdział niniejszego opracowania zawiera bardziej szczegółowe omówienie wyzwań związanych z niezbędnymi zmianami w tworzeniu przepisów, które sprzyjałyby innowacjom w sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Jak kreować impuls dla zmian

Próby i eksperymenty podejmowane przez spółki oraz grupy ich interesariuszy są motorem zmian na przyszłość

Eksperymenty są główną siłą napędową przyszłych zmian! Spółki, interesariusze i organy nadzoru powinny angażować się we wspólne prace nad badaniem innowacyjnych pomysłów dla przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw.

W szczególności sporządzający sprawozdania i interesariusze mogliby współpracować ze sobą nad przebudową procesu sprawozdawczego. Proces ten obejmuje identyfikację kluczowych interesariuszy, ocenę ich potrzeb informacyjnych oraz określenie różnych możliwości zaspokajania tych potrzeb. Może się to odbywać poprzez dwukierunkową komunikację pomiędzy spółką a jej interesariuszami, jednak to spółka powinna wziąć na siebie ostateczną odpowiedzialność za decyzję w kwestii dotyczącej treści i sposobu prezentacji swoich sprawozdań.

W kolejnych rozdziałach opracowania omówiono zmiany w sprawozdawczości finansowej i niefinansowej, a także nowe podejście do sprawozdawczości przedsiębiorstw obejmujące różne poziomy informacji zaspokajające potrzeby różnych interesariuszy. Analizowane są także zmiany w otoczeniu regulacyjnym oraz potrzeba sprzyjania większym innowacjom w sprawozdawczości przedsiębiorstw, jak również potrzeba sporządzania sprawozdań dla szerszego kręgu odbiorców.

Kwestie do przemyślenia ...

- jak powinna ewoluować sprawozdawczość przedsiębiorstw, aby odpowiadała potrzebom szerszego kręgu odbiorców;
  - jak **sporządzający sprawozdania** mają określać docelowych odbiorców ich sprawozdawczości, ustalać grono kluczowych interesariuszy oraz oceniać sposoby spełnienia potrzeb informacyjnych poprzez zorganizowany dialog;
  - jak **interesariusze** mają angażować się w dwukierunkową komunikację ze **sporządzającymi sprawozdania** na różnych etapach procesu sprawozdawczego;
  - jaką pomoc może zaoferować **profesja księgowa** sporządzającym sprawozdania i interesariuszom w dostosowaniu sprawozdawczości przedsiębiorstw do potrzeb szerszej grupy odbiorców; oraz
  - jak powinna przebiegać współpraca **wszystkich stron zainteresowanych**, w tym również twórców przepisów, by wspierała proces innowacji.
-

Pytania

- P1.1.** Jakie kroki w procesie sprawozdawczym pomogą zapewnić właściwe zaspokojenie potrzeb informacyjnych interesariuszy?
- P1.2** Czy dostrzegasz trudności w dotarciu sprawozdawczości przedsiębiorstw do szerszego kręgu odbiorców?
- P1.3.** Kiedy i w jaki sposób w proces sprawozdawczy powinni zaangażować się interesariusze?
- P1.4.** Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że dwukierunkowa komunikacja pomiędzy spółkami a ich interesariuszami jest potrzebna, aby ukierunkować sprawozdawczość na potrzeby interesariuszy?
- P1.5.** W jaki sposób technologia może napędzać i umożliwiać zmiany w kręgu odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw?

Rozdział 2

Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw

Na sprawozdawczość przedsiębiorstw składa się zarówno sprawozdawczość finansowa, jak i niefinansowa

Sprawozdawczość finansowa i niefinansowa znajdują się na różnych etapach rozwoju

Obiecujące inicjatywy i zmiany w sprawozdawczości finansowej i niefinansowej zostały już zrealizowane lub są w toku

Poczyniono już duże kroki w kierunku dalszego rozwoju sprawozdawczości finansowej i zwiększenia jej roli

Treść sprawozdawczości przedsiębiorstw

Sprawozdawczość przedsiębiorstw w niniejszym opracowaniu obejmuje sprawozdawczość finansową i niefinansową. Sprawozdawczość finansowa istnieje już od dłuższego czasu i podlega różnym standardom i regulacjom. Sprawozdawczość niefinansowa jest definiowana w niniejszym opracowaniu jako wszelka inna sprawozdawczość poza finansową. Ogólnie rzecz biorąc, treść sprawozdawczości przedsiębiorstw nie powinna ograniczać się do tego, co można wyraźnie zdefiniować dzisiaj.

Istotne aktualne zmiany

Liczne inicjatywy regulacyjne i inne napędzają zmiany w sprawozdawczości przedsiębiorstw na poziomie europejskim i międzynarodowym.

Międzynarodowa Rada ds. Sprawozdawczości Zintegrowanej (<IIRC>) oraz sprawozdawczość zintegrowana (<IR>)

Obejmując wiodącą rolę w integracji sprawozdawczości finansowej i niefinansowej, <IIRC> opublikowała w 2013 roku swoje „Podstawy sprawozdawczości zintegrowanej”. Chociaż <IR> jest inicjatywą dobrowolną, zyskuje uznanie i poparcie na całym świecie. Jej działania na rzecz ustrukturyzowania różnorodnych praktyk w sprawozdawczości przedsiębiorstw pomagają podmiotom w pokonaniu rozbieżności pomiędzy odmiennymi wymogami różnych systemów sprawozdawczych. W następnym rozdziale podajemy dalsze informacje na temat inicjatywy sprawozdawczości zintegrowanej.

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)

RMSR publikuje nowe lub nowelizuje istniejące standardy MSSF w ramach prac nad poprawą sprawozdawczości finansowej i zwiększeniem jej roli dla użytkowników.

RMSR doprowadziła do powstania zestawu globalnych standardów sprawozdawczości w zakresie rachunkowości i finansowej opartych na zasadach ogólnych. Nadal trwają jednak prace nad wymogami w zakresie ujawniania informacji. RMSR planuje uwzględnić je w ramach przeglądu Założeń Konceptyjnych sprawozdawczości finansowej (planowanego na połowę 2016 roku) oraz specjalnej „Inicjatywy w sprawie ujawnień”.

- Celem Inicjatywy w sprawie informacji do ujawnienia⁷ jest uzyskanie lepszej, bardziej skutecznej i sprawnej sprawozdawczości finansowej. Projekt jest podzielony na różne etapy: wdrożenie, bieżące działania i prace badawcze. Wdrożenie Inicjatywy w sprawie ujawnień: RMSR już opublikowała zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” (w grudniu 2014 r.), wyjaśniając, że istotność ma zastosowanie także do wymogów informacyjnych. W tym samym miesiącu w ramach bieżącej działalności RMSR opublikowała projekt do dyskusji w zakresie MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”, zgodnie z którym wymagane jest uzgadnianie zobowiązań z działalności finansowej i ujawnianie informacji na temat środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o ograniczonej zbywalności.
- Bieżące działania RMSR: Ustalono, że RMSR opublikuje proponowane zmiany w taksonomii MSSF służące promowaniu technologii i sprawozdawczości cyfrowej we wszystkich nowych projektach standardów do dyskusji. Pierwszy projekt zawierający tę zmianę został opublikowany w grudniu 2014 roku.⁸

- Projekty badawcze: W ramach Inicjatywy w sprawie ujawnień RMSR podejmuje prace badawcze nad definicją i zastosowaniem pojęcia istotności w sprawozdaniach finansowych oraz nad potrzebą pełnego przeglądu wymogów informacyjnych w istniejących standardach.

Unia Europejska

Dyrektywa dotycząca rachunkowości

W ramach dyrektywy dotyczącej rachunkowości UE z 2013 roku wejść w życie nowe wymogi⁹, zgodnie z którymi niektóre duże spółki będą musiały podawać więcej informacji o pewnych kwestiach niefinansowych. Jest to wymagane w stopniu koniecznym do zrozumienia rozwoju, wyników i sytuacji spółki oraz wpływu jej działalności na co najmniej następujące zagadnienia: kwestie ochrony środowiska, społeczne i pracownicze, poszanowanie praw człowieka oraz kwestie związane z zapobieganiem łapownictwu i korupcji. Wymogi te zostały wprowadzane na zasadzie „przestrzegaj lub wyjaśnij”¹⁰.

Obejmują one:

- a. Krótki opis modelu biznesowego przedsiębiorstwa
- b. Opis polityki realizowanej przez przedsiębiorstwo w odniesieniu do ww. zagadnień, w tym wdrożone procesy „due diligence”
- c. Rezultat stosowania powyższych zasad polityki
- d. Podstawowe ryzyka związane z ww. zagadnieniami w powiązaniu z działalnością przedsiębiorstwa, w tym, o ile jest to istotne, z jego relacjami biznesowymi, produktami lub usługami, które mogą mieć negatywny wpływ na te obszary, oraz jak przedsiębiorstwo zarządza tymi ryzykami
- e. Niefinansowe kluczowe wskaźniki wyników istotne dla konkretnej firmy

Rozporządzenie MSR

Od 2005 roku spółki notowane na giełdach w UE mają obowiązek stosowania przy sporządzaniu sprawozdań finansowych standardów MSSF zatwierdzonych przez UE. Wymóg ten, wraz z procesem zatwierdzania MSSF do stosowania w UE, został określony w Rozporządzeniu MSR¹¹. Komisja Europejska przeprowadziła niedawno kompleksowy przegląd Rozporządzenia MSR i stwierdziła, że Rozporządzenie zrealizowało swoje główne cele¹².

Stosowanie MSSF w sprawozdawczości giełdowych grup kapitałowych w całej Europie zawęziło gamę stosowanych metod i ujawnień księgowych w porównaniu z całą mozaiką krajowych systemów księgowych i wymogów, które je poprzedzały. W rezultacie tego sprawozdawczość finansowa w Europie uległa znacznej poprawie od 2005 r., odkąd standardy MSSF stały się obowiązujące dla grup giełdowych.

Sprawozdawczość według krajów

Dyrektywa dotycząca rachunkowości z 2013 roku nałożyła na duże przedsiębiorstwa i jednostki zainteresowania publicznego prowadzące działalność w sektorach leśnym i wydobywczym obowiązek ujawniania wszelkich płatności (lub serii płatności) na rzecz rządów o łącznej wartości 100.000 EUR lub więcej w ciągu roku finansowego. Płatności te obejmują podatki, opłaty licencyjne i – w niektórych krajach – dywidendy.

Wymogi dotyczące sprawozdawczości dla poszczególnych krajów zostały wprowadzone w odniesieniu do instytucji finansowych w dyrektywie dotyczącej wymogów kapitałowych¹³. Obecnie rozważane jest rozszerzenie zakresu tych wymogów, albo w drodze zmian do dyrektywy o prawach akcjonariuszy, albo w ramach pakietu przejrzystości podatkowej opracowywanego przez Komisję.

Alternatywne wskaźniki wyników

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) przeprowadził w 2014 roku konsultacje i opublikował w czerwcu 2015 roku zbiór wytycznych w sprawie stosowania alternatywnych wskaźników wyników¹⁴. Wytyczne te opierają się na wcześniejszych pracach Komitetu Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) i zawierają surowsze zasady, skłaniając właściwe organy krajowe i emitentów do ich przestrzegania.

Inne inicjatywy UE ulepszające sprawozdawczość przedsiębiorstw

Opublikowano także serię dyrektyw mających na celu ulepszenie sprawozdawczości przedsiębiorstw, w tym między innymi dyrektywę w sprawie przejrzystości¹⁵ oraz dyrektywę w sprawie rejestrów przedsiębiorstw¹⁶. W lutym 2015 r. Komisja rozpoczęła też prace nad stworzeniem unii rynków kapitałowych w Europie. Ta szeroko zakrojona inicjatywa może potencjalnie wpłynąć na sprawozdawczość przedsiębiorstw.

Zamiast wprowadzać konkretny system sprawozdawczy, dyrektywy uznają, że informacje mogą być ujawniane w oparciu o system krajowy, europejski lub międzynarodowy, przy czym ujawnione informacje powinny wskazywać, na którym systemie się opierano. Otwartą pozostawiono również kwestię miejsca ujawniania informacji. Mogą być one podawane w całości w sprawozdaniu zarządu lub wykazywane oddzielnie z podaniem odsyłacza w sprawozdaniu zarządu, przy spełnieniu określonych kryteriów, w tym kryterium terminowości.

Dyrektywy te wymagają także ujawnienia określonych informacji związanych z polityką różnorodności spółek giełdowych, takich jak informacje o wieku, płci i wykształceniu oraz doświadczeniu zawodowym pracowników. Ujawnienia będą także wymagały cele polityki różnorodności, sposób jej wdrażania oraz wyniki jej wdrożenia w okresie sprawozdawczym. Jeżeli polityka taka nie istnieje, należy wyjaśnić dlaczego. W przypadku tych ujawnień nie ma określonego poziomu znaczenia czy istotności, dlatego wszystkie spółki podlegające wymogowi będą musiały zamieścić taki czy inny komentarz na ten temat w swoich ujawnieniach w zakresie ładu korporacyjnego.

Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza (GRI)

Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza zyskuje na znaczeniu w obszarze informacji niefinansowych i sprawia, że coraz więcej organizacji sporządza raporty w sprawie zrównoważonego rozwoju. Jej obszerny system sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju jest szeroko stosowany na całym świecie i służy uzyskaniu większej przejrzystości organizacyjnej. W 2013 roku Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza opublikowała Wytyczne w sprawie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju G4¹⁷, które zostały opracowane w ramach globalnego procesu angażującego wielu interesariuszy, w tym przedstawicieli przedsiębiorstw, pracowników, społeczeństwo i rynki finansowe, a także audytorów i ekspertów w różnych dziedzinach, w ścisłym dialogu z organami nadzoru i agencjami rządowymi. Po publikacji zmian do dyrektywy dot. rachunkowości UE oraz wprowadzeniu wymogów informacyjnych w zakresie informacji niefinansowych oraz różnorodności dla dużych spółek publicznych w UE, GRI wydała publikację zawierającą analizę interakcji pomiędzy wytycznymi GRI G4 a dyrektywą dotyczącą rachunkowości UE¹⁸.

Innym wprowadzonym ostatnio przez GRI rozwiązaniem jest uruchomienie na początku 2015 roku projektu Sprawozdawczość 2025¹⁹. Projekt ten ma służyć promowaniu międzynarodowej dyskusji na temat celu sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju oraz odpowiednich wymogów informacyjnych w perspektywie do 2025 roku. W okresie 12 miesięcy liderzy intelektualni z różnych dziedzin będą rozmawiali z badaczami na różne tematy, od technologii danych i społeczeństwa po scenariusze rozwoju biznesu w celu wyodrębnienia głównych zagadnień, które znajdą się lub powinny się znaleźć w centrum uwagi spółek i ich publicznych raportów dotyczących informacji niefinansowych.

Na koniec należy wspomnieć, że na początku 2015 roku GRI wraz z RobecoSAM²⁰ opublikowały opracowanie²¹ na temat definicji istotności dla sprawozdawczości niefinansowej, koncentrujące się głównie na technologii, sprzęcie komputerowym i innym sprzęcie oraz na bankach i sektorach różnorodnych usług finansowych.

Wytyczne OECD w sprawie przedsiębiorstw wielonarodowych

Wytyczne OECD w sprawie przedsiębiorstw wielonarodowych²² obejmują zalecenia ze strony rządów dla przedsiębiorstw międzynarodowych działających w krajach sąsiadujących lub z siedzib w tych krajach. Podają nieobowiązujące zasady i standardy dla odpowiedzialnego biznesu w globalnym kontekście, spójne z obowiązującymi przepisami prawa każdej jurysdykcji oraz uznawanymi międzynarodowymi standardami. Wytyczne te są jedynym uzgodnionym przez wiele stron kompleksowym kodeksem odpowiedzialnego biznesu, który rządy²³ zobowiązały się promować. Zalecenia zawarte w Wytycznych wyrażają wspólne wartości rządów krajów, z których wywodzi się duża część międzynarodowych inwestycji bezpośrednich i które są siedzibą wielu największych korporacji międzynarodowych. Celem Wytycznych jest promowanie pozytywnego wkładu przedsiębiorstw w postęp gospodarczy, środowiskowy i społeczny na całym świecie.

Inicjatywa Global Compact ONZ

ONZ utrzymuje, że sformułowane przez nią w ramach inicjatywy Global Compact²⁴ 10 zasad dotyczących praw człowieka, pracy, środowiska naturalnego i zapobiegania korupcji cieszy się powszechnym poparciem. Inicjatywa Global Compact ONZ zwraca się do spółek o przyjęcie, wspieranie i wprowadzanie w życie w swojej strefie wpływów zbiorów podstawowych wartości w dziedzinach praw człowieka, standardów pracy, środowiska naturalnego i zapobiegania korupcji.

Wprowadzona inicjatywa Global Compact ONZ nie jest systemem sprawozdawczym, jednak jest w ten sposób wykorzystywana przez niektóre spółki ujawniające wyniki w oparciu o jej główne zasady.

Rada Standardów Rachunkowości Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainability Accounting Standards Board – SASB)²⁵

Rada SASB założona w 2010 roku tworzy standardy rachunkowości zrównoważonego rozwoju do wykorzystania przez spółki giełdowe w Stanach Zjednoczonych w celu ujawniania inwestorom i opinii publicznej istotnych zagadnień z zakresu zrównoważonego rozwoju. Nadrzędnym celem SASB jest opracowywanie branżowych standardów sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z planem prac SASB celem jest opracowanie do końca 2015 roku standardów zrównoważonego rozwoju dla 88 branż w 10 sektorach. Mimo że SASB działa w Stanach Zjednoczonych, a jej system jest budowany zgodnie z lokalnymi wytycznymi, jej standardy sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju mogą być wykorzystywane przez inne spółki lub być inspiracją dla innych standardów na świecie.

Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ISO) 26000

Opublikowana w 2010 r. norma ISO 26000²⁶ zawiera wytyczne w sprawie odpowiedzialności społecznej i jest przeznaczona do wykorzystania przez organizacje różnego typu i wielkości, we wszystkich sferach, jako pomoc w dążeniu do działania w sposób społecznie odpowiedzialny, czego coraz silniej domaga się społeczeństwo.

Inne systemy, inicjatywy i istotne nowości

Inne systemy to między innymi Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka wdrażające Dokument Ramowy ONZ „Chronić, Szanować, Naprawiać”, oraz Deklaracja Trójstronna Międzynarodowej Organizacji Pracy odnośnie zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej. Na koniec warto też wspomnieć o inicjatywie Sustainability Stock Exchange (SSE)²⁷.

Technologia jako motor zmian

Technologia jest zdecydowanie kluczowym elementem napędzającym i wspomagającym ewolucję sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Prezentacja i treść

Zmiany technologiczne zmieniają w końcu sposób prezentowania informacji i umożliwiają sporządzającym sprawozdania odejście od tradycyjnych wydruków A4 lub raportów w formacie pdf, do których są przyzwyczajeni użytkownicy sprawozdawczości finansowej.

Nowe rozwiązania technologiczne wpływają również na rozwój, dostępność i prezentację informacji. Spółki działające na najbardziej zaawansowanym rynku informatycznym już dziś stosują raporty interaktywne, które mogą się okazać kluczowym rozwiązaniem w przyszłości.

Wykorzystanie nowej innowacyjnej technologii może pomóc w gromadzeniu potrzebnych informacji i prezentowaniu ich w sposób obrazujący ich znaczenie (jako kluczową jakościową cechę). Międzynarodowe korporacje muszą zwracać się do swoich jednostek powiązanych lub spółek zależnych na całym świecie, aby zebrać informacje potrzebne dla różnych celów. Niektórzy są zdania, że centralny system archiwizacji z szeregiem różnych punktów dostępu poprawiłby przepływ informacji.

Dla przykładu, niektóre spółki, które aktualnie sporządzają raporty niefinansowe w ramach swojego pakietu sprawozdawczości przedsiębiorstw, niekoniecznie prezentują informacje w tradycyjnym formacie tabel. Niektóre raporty wykorzystują kolorową infografikę, a czasem nawet zawierają cechy dynamiczne. Jakość takich informacji można poprawić jedynie poprzez wykorzystanie najnowszych i najnowocześniejszych technologii.

Zwięzłość

Istnieje potrzeba zwięzłych raportów, które przedstawią najważniejsze informacje dla interesariuszy, na przykład, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego. Technologia może umożliwić sporządzającym sprawozdania lepszą organizację i wzajemne powiązanie informacji pomiędzy różnymi raportami, np. kluczowych wskaźników wyników lub podobnych informacji. Pozwoliłoby to wyeliminować niepotrzebne powielanie informacji. Ponadto lepsza organizacja mogłaby pozwolić na zmniejszenie objętości poszczególnych raportów publikowanych obecnie przez spółki. Tym niemniej, nadrzędnym celem powinno być właściwe spełnienie potrzeb interesariuszy, a nie tylko zmniejszenie objętości raportów.

Technologia zmienia prezentację i treść sprawozdawczości przedsiębiorstw, dlatego nie należy myśleć w kategoriach raportów drukowanych lub pdf, lecz pod kątem „ekranu”

Dalsze innowacje technologiczne mogą zwiększyć efektywność sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych spółek

Sposób udostępniania raportów

Sposób udostępniania raportów przedsiębiorstw będzie zależeć od zmian technologicznych. Drukowane raporty i sprawozdania finansowe dostarczane pocztą nie są realną opcją w świecie zaawansowanych technologii. Informacje przemieszczają się dzisiaj szybciej i interesariusze chcą mieć dostęp do informacji w szybkim terminie, przy użyciu nowych technologii (np. aplikacji mobilnych) i nowych platform komunikacji (np. media społecznościowe).

Sprawozdawczość cyfrowa

Sprawozdawczość cyfrowa to dziedzina, która będzie się prawdopodobnie rozwijała. Konieczna jest jednak debata, czy rządy powinny wprowadzić wymóg stosowania sprawozdawczości cyfrowej, czy też rynek rozwine ją z czasem sam w odpowiednio elastycznym i przystępnym formacie. Dodatkowe sposoby pogłębiania informacji liczbowych przez umieszczenie ich w odpowiednim kontekście, których wprowadzenie można rozważyć, obejmują sprawozdawczość wielowarstwową, integrację komentarza zarządu z informacjami zawartymi w sprawozdaniu zarządu oraz narzędzia umożliwiające interesariuszom łączenie ze sobą poszczególnych sekcji sprawozdawczości do analizy.

Kluczowe znaczenie ma to, aby sprawozdawczość finansowa ewoluująca w wyniku zmian technologicznych była neutralna pod względem technologicznym, tj. niezależna od żadnej konkretnej technologii w jak najwyższym możliwym stopniu, tak aby mogła być kompatybilna z dowolną nową platformą technologiczną, jaka może powstać w przyszłości.

Chociaż sprawozdawczość cyfrowa nie jest niczym nowym, nie jest ona szeroko rozpowszechniona ani nawet stosowana w tym samym stopniu w różnych spółkach i jurysdykcjach. Przykładem sprawozdawczości cyfrowej jest eXtensible Business Reporting Language (XBRL). XBRL został opracowany w celu dostarczenia wspólnego elektronicznego formatu dla przedsiębiorstw i dla sprawozdawczości finansowej. W latach dziewięćdziesiątych Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) – poprzednik RMSR – uruchomiła podobną inicjatywę, którą RMSR wykorzystywała później jako podstawę swojego wsparcia dla rozwiązania XBRL na potrzeby sprawozdawczości opartej na rozwiązaniach informatycznych. Chociaż prace nad tym zagadnieniem rozpoczęto ponad dwadzieścia lat temu, wymogi w zakresie stosowania tego rozwiązania zaczynają dopiero wchodzić w życie w niektórych krajach. W innych krajach spółki mają obowiązek stosowania cyfrowych raportów w celu wywiązywania się z obowiązku składania raportów ustawowych.

Chociaż projekt XBRL był dobrym pierwszym krokiem, korzyści płynące ze sprawozdawczości XBRL zasadniczo nie zostały jeszcze w pełni zrealizowane. Korzyści takie mogą obejmować uniwersalny język, łatwy dostęp dla interesariuszy do ustandaryzowanych danych, indywidualny wybór i pobieranie potrzebnych danych oraz większa dokładność i szybkość.

Udostępnianie raportów w znormalizowanym formacie otworzy nowe możliwości porównywania przekazywanych informacji. Istnieją też niestety obawy, że informacje wyjęte z kontekstu mogą być błędnie rozumiane.

Tego rodzaju możliwość błędnej interpretacji występuje już dzisiaj w przypadku osób wykorzystujących dane finansowe bez brania pod uwagę kluczowego kontekstu, który jest w normalnych warunkach ujawniany w sprawozdaniu finansowym. Ryzyko to może się nasilić, jeżeli informacje będą czytane po ich wyjęciu z kontekstu sprawozdawczości spółki przez podmiot, który ma opinię instytucji dostarczającej spójnych informacji.

Nie można zatracić kontekstu wynikającego ze źródłowych transakcji spółki i sposobu ich przełożenia na liczby przy pomocy zasad rachunkowości, subiektywnego osądu i szacunków.

Sprawozdawczość finansowa

Sprawozdawczość przedsiębiorstw obejmuje sprawozdawczość finansową i niefinansową.

Sprawozdawczość finansowa a „sprawozdania finansowe”

Pomimo faktu, że sprawozdania finansowe są wykorzystywane jako jeden z kilku różnych sposobów udostępniania interesariuszom informacji finansowych, niektóre podmioty często stosują zamiennie terminy „sprawozdawczość finansowa” i „sprawozdanie finansowe”. W kontekście tego opracowania przyjmujemy, że sprawozdania finansowe są tylko jednym ze sposobów przekazywania informacji finansowych i jedynie częścią składową sprawozdawczości finansowej.

Sprawozdawczość finansowa obejmuje różnego rodzaju informacje finansowe i nie oznacza to koniecznie, że informacje te powinny być częścią sprawozdania finansowego. Na przykład komunikaty na temat wyników finansowych, analizy wykonalności, budżety, itp. są uważane za sprawozdawczość finansową, ale zazwyczaj nie są częścią sprawozdania finansowego.

Kluczowe zagadnienia

Niektórzy uważają, że użytkownicy sprawozdań finansowych (obecni i potencjalni) opierają się bardziej na innych niż sprawozdania finansowe rodzajach informacji finansowych lub środkach komunikacji pomiędzy jednostką a użytkownikami. Głównym przykładem są tu komunikaty na temat wyników finansowych. Pomimo faktu, że udzielane są informacje o ograniczonym zakresie, użytkownicy reagują na nie, a na rynkach następują zmiany.

Wydaje się to sugerować, że zgodnie z obecnym trendem bardziej niż wiarygodność cenione jest znaczenie informacji dla użytkowników oraz terminowość ich przekazywania. Użytkownicy zakładają, że informacje, którymi dzieli się spółka i tak są wiarygodne, mimo że mogły nie przejść takiego samego procesu sprawozdawczego, jak sprawozdania finansowe. Chcą dostępu do informacji w odpowiednim terminie, ponieważ terminowość jest kluczem do znalezienia dobrych okazji inwestycyjnych. Tym niemniej, mimo że nie widać bezpośrednio wartości sprawozdań finansowych w zakresie przewidywania zdarzeń, to jednak fakt, że potwierdzają one przewidywania sformułowane przez jednostkę oznacza, że rośnie do nich zaufanie wśród uczestników rynku i zwiększa się wiarygodność innych informacji przedsiębiorstwa.

Kluczowe analizowane zagadnienia obejmują:

- Znaczenie sprawozdań finansowych dla użytkowników
- Terminowość sprawozdań finansowych
- Brak kluczowych informacji w sprawozdaniach finansowych
- Duża objętość i złożoność sprawozdawczości finansowej

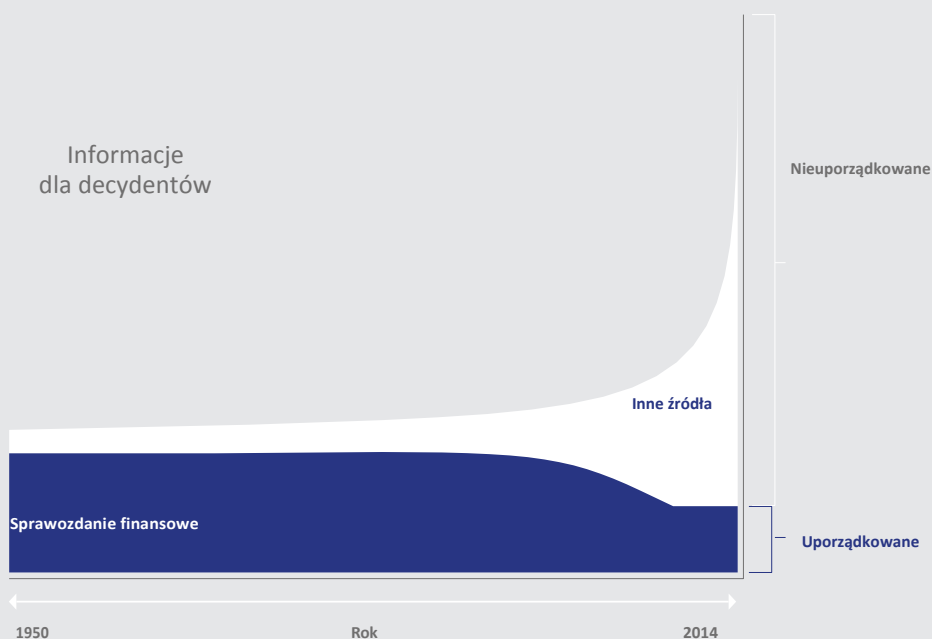
Znaczenie sprawozdań finansowych dla użytkowników

Sprawozdania finansowe były i są podstawową częścią sprawozdawczości przedsiębiorstw. Jednak zważywszy na pojawiające się wątpliwości co do obecnego stanu sprawozdawczości finansowej, istotnym staje się pytanie: **„Czy za 10 lat będziemy mieli sprawozdania finansowe w takiej postaci, w jakiej znamy je teraz?”** Odpowiedź na to pytanie zależy od roli sprawozdania finansowego w przekazywaniu informacji o sposobie zarządzania powierzonym majątkiem spółki oraz, jako minimum, w potwierdzaniu informacji o wynikach spółki publikowanych od czasu ogłoszenia ostatniego sprawozdania finansowego. Kluczowe znaczenie dla użytkowników ma to, aby informacje były sporządzane terminowo, ponieważ opóźnienie w ich udostępnieniu znacznie zmniejsza ich przydatność. Jednak potrzeba udostępniania informacji wtedy, kiedy są one najbardziej potrzebne nie oznacza, że należy zrezygnować z okresowych raportów finansowych. Regularna sprawozdawczość finansowa na określony moment w czasie jest kluczowa dla zrozumienia sytuacji finansowej jednostki. Powszechne potwierdzenie znajduje teza, że sprawozdania finansowe nie powinny mieć wyłącznie wartości potwierdzającej, a zatem konieczne jest wyodrębnienie innych czynników, które podnosiłyby ich wartość dla użytkowników w zakresie przewidywania zdarzeń czy trendów.

Zasadniczo sprawozdawczość finansowa jest znacznie ważniejsza dla funkcjonowania rynków i gospodarki niż sądzą niektórzy użytkownicy. Dostarcza ona podstawowych dowodów potwierdzających sytuację finansową spółki i wyniki jej działalności, i nie powinno się nadawać jej drugorzędnego statusu narzędzia do potwierdzania wcześniej udzielonych informacji. Jednak aby zwiększyć przydatność sprawozdawczości finansowej, w nadchodzących latach może być konieczne wprowadzenie wielu zmian ich formy, prezentacji i terminowości.

Uważa się, że sprawozdania finansowe tracą na znaczeniu ze względu na późną publikację informacji i brak uwidocznienia kluczowych informacji

Już pod koniec lat 90. Robert K Elliott, prezes AICPA, zilustrował zmniejszający się wpływ sprawozdań finansowych na rynki takim diagramem w nowatorskim artykule opublikowanym 2 listopada 1998 r.²⁸

Informacje finansowe powinny być udostępniane szybciej, tak by były bardziej przydatne i mogły wpływać na rynki

Sprawozdania finansowe często uważa się za przeładowane

Terminowość sprawozdań finansowych

Dla inwestorów terminowość informacji finansowych ma kluczowe znaczenie. Użytkownicy wydają się być gotowi podjąć ryzyko i korzystać z niekompletnych, a nawet niewiarygodnych informacji finansowych, jeżeli zostaną one sporządzone w odpowiednim terminie.

Pomimo tego raport roczny (który zazwyczaj zawiera sprawozdanie finansowe) jest czasami opóźniony, ponieważ sporządzenie niektórych jego części wymaga więcej czasu. Jest to istotna decyzja, czy całość raportu przedsiębiorstwa powinna być sporządzona i opublikowana w jednym terminie, czy też niektóre informacje mogą być opublikowane później lub wcześniej, lub w momencie wystąpienia odpowiednich zdarzeń.

Brak kluczowych informacji w sprawozdaniach finansowych

Niektórzy użytkownicy uważają, że w sprawozdaniu finansowym brakuje niektórych kluczowych informacji. Użytkownicy uważają na przykład, że brakuje wskaźników wyników niekorygowanych do powszechnie obowiązujących zasad rachunkowości (GAAP), a które mogą być pomocne w celach porównania do innych spółek, oraz że brakuje kluczowych informacji na temat ekspozycji „pozabilansowych”.

Duża objętość i złożoność sprawozdawczości finansowej

Pomimo pracy wykonanej przez RMSR w celu ograniczenia ilości informacji w sprawozdaniach finansowych, nadal mają one zbyt dużą objętość. Jednocześnie zaś w informacjach występują luki (np. brakuje informacji o znaczących subiektywnych osądach), a kluczowe informacje gubią się w szczegółach. Sposób prezentacji sprawozdań finansowych, szczególnie w informacji dodatkowej, nie jest przyjazny dla użytkowników. Pomimo działań zrealizowanych przez RMSR, powszechne odczucia uczestników rynku są takie, że kierunek, jaki objęły standardy MSSF, może nie prowadzić do większej jasności informacji. W stosowaniu pełnego zestawu standardów MSSF potrzebna jest większa elastyczność, aby umożliwić spółkom sporządzanie zwięzłych i bardziej znaczących informacji finansowych.

W rzeczywistości duża liczba szczegółowych wymogów informacyjnych (np. dotyczących ujawniania informacji o instrumentach finansowych) doprowadziła do zmiany podejścia sporządzających do sporządzania sprawozdań. Zamiast być narzędziem informacyjnym, sprawozdawczość finansowa przybrała postać „listy kontrolnej” skupiającej się wyłącznie na przestrzeganiu poszczególnych wymogów.

Takie podejście może prowadzić do stawiania zgodności z przepisami ponad troską o istotność ujawnianych pozycji z punktu widzenia jednostki i jej modelu biznesowego.

Obecnie inwestorzy mają mieszane poglądy na potrzebę ograniczenia objętości sprawozdań finansowych. Niektórzy inwestorzy niechętnie przyjmują do wiadomości, że niektóre informacje udostępniane obecnie nie są użyteczne, jak wskazują wyniki prac przeprowadzonych przez Instytut CFA²⁹. Natomiast badanie przeprowadzone przez brytyjskie Stowarzyszenie CFA³⁰ w późniejszym terminie pokazało, że użytkownicy sprawozdawczości finansowej dostrzegają w niej m.in. nadmierne i zbędne informacje. Dlatego należy poddać tę sprawę uważnej ocenie, aby wypracować odpowiednią równowagę pomiędzy objętością a znaczeniem informacji przekazywanych użytkownikom.

Opinie na temat przyszłości sprawozdawczości finansowej

Znaczenie sprawozdań finansowych dla użytkowników

Należy zastanowić się nad tym, w jaki sposób informacje prezentowane w sprawozdaniu finansowym mogłyby lepiej przedstawiać wyniki i sytuację finansową, w sposób bardziej kompleksowy i przyjazny dla użytkowników.

Terminowość sprawozdań finansowych

Niektórzy twierdzą, że kluczowe znaczenie ma to, aby zmiany w sprawozdawczości finansowej umożliwiały publikację istotnych informacji w czasie rzeczywistym. Chociaż sprawozdawczość w czasie rzeczywistym może nie być wykonalna ani nawet pożądana^{II 31}, istnieje potencjał dla stworzenia bardziej terminowej sprawozdawczości. Na przykład, ogólne podstawowe informacje spółki mogłyby być publikowane o wiele wcześniej i mogłyby potencjalnie zastąpić komunikaty o wynikach finansowych.

Oznaczałoby to również, że w momencie finalizacji szczegółowych informacji do ujawnienia, mogłyby one zostać opublikowane na kolejnych poziomach sprawozdawczości przedsiębiorstw, wraz z dodatkowymi informacjami dla innych interesariuszy.

Poprawiłoby to terminowość komunikacji pomiędzy jednostką a jej interesariuszami. Nie ma konieczności kierowania raportów do wszystkich interesariuszy jednocześnie.

Brak kluczowych informacji w sprawozdawczości finansowej

Następujące trzy czynniki mogą być odpowiedzią na brak kluczowych informacji w sprawozdawczości finansowej:

- a. Włączenie (części) sprawozdania zarządu do sprawozdań finansowych
- b. Zmiana struktury informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego
- c. Spójność stosowania kluczowych wskaźników wyników i innych informacji finansowych, które nie są częścią sprawozdania finansowego

(a) Włączenie (części) sprawozdania zarządu do sprawozdania finansowego

Wprowadzenie standardy MSSF są obowiązkowe przy sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych spółek giełdowych w całej Europie, jednak wymogi dotyczące integralnego sprawozdania zarządu różnią się w poszczególnych krajach.

Obecne rozróżnienie w sprawozdawczości pomiędzy informacjami podawanymi w sprawozdaniach finansowych a innymi informacjami, takimi jak komentarz zarządu, nie jest dostatecznie uzasadnione. Niektóre aspekty sprawozdania/komentarza zarządu mogłyby zostać zintegrowane ze sprawozdaniem finansowym, albo przez zawarcie komentarza w tekście w odpowiednich punktach informacji dodatkowej, albo przez przesunięcie ujawnień z informacji dodatkowej do sprawozdania zarządu i niepowtarzanie ich w informacji dodatkowej, ale na przykład podanie odsyłaczy. Pomogłoby to uniknąć powielania informacji i zapewnić bardziej przyjazną dla użytkowników analizę informacji finansowych.

II Odnotowujemy, że prowadzona jest debata na temat sprawozdawczości w czasie rzeczywistym, skupienia na wynikach krótkoterminowych, z pominięciem potrzeby zrównoważonego rozwoju w perspektywie długoterminowej. Dalsze odsyłacze do tej debaty można znaleźć w uwagach końcowych.

Spółki powinny dokonać integracji informacji w sprawozdaniu zarządu i w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego, aby uniknąć powielania informacji

Zastanawiając się nad tym, jakie treści powinny być zawarte w sprawozdawczości zgodnie z tym podejściem, niektórzy dochodzą do wniosku, że powinno istnieć silniejsze powiązanie pomiędzy wynikiem finansowym a analizą tego wyniku z perspektywy zarządu. Koncentrując się wyłącznie na informacjach finansowych i sprawozdaniu finansowym nie można odpowiednio zrozumieć modelu biznesowego jednostki, wyników przedsiębiorstwa i zamiarów kierownictwa.

Zintegrowany komentarz mógłby zawierać tekst, tabele, wykresy i inne pomoce wizualne, a nawet rozwiązania dynamiczne pokazujące zmiany kwot w czasie, różnice wartości pomiędzy okresami lub dodatkowe rozbieżności kwot łącznych.

Ponadto jeżeli kierownictwo stosuje tzw. wskaźniki finansowe spoza GAAP, w tym kluczowe wskaźniki wyników, wówczas należy pokazać relację pomiędzy nimi a sprawozdaniem finansowym. Stosowanie zarówno wskaźników ze standardów MSSF, jak i wskaźników spoza GAAP w zarządzaniu spółką ma fundamentalne znaczenie, a byłoby jeszcze korzystniejsze dzięki prezentacji bardziej powiązanych ujawnień niż ma to miejsce obecnie, gdy komentarz zarządu nie jest powiązany z informacjami w sprawozdaniu finansowym.

(b) Zmiana struktury informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego

Pogrupowanie różnych informacji według ich tematu, znaczenia i istotności poprawiłoby prezentację

Aby zwiększyć znaczenie informacji dla użytkowników i zapewnić, że w sprawozdaniu finansowym zostaną zawarte wszystkie kluczowe informacje, proponuje się pogrupowanie informacji wokół konkretnych tematów, takich jak podstawowa działalność, przychody, należności i zobowiązania, a także informacje o zadłużeniu brutto i netto, w tym o wartościach nominalnych i zobowiązaniach pozabilansowych, które zostaną poparte odpowiednimi krótkimi i zwięzłymi zasadami rachunkowości i uwagami. Porządek punktów informacji dodatkowej powinien być ustalony zgodnie z ich wagą – najważniejsze informacje powinny być wykazywane najpierw. Tak jak w przypadku innych propozycji, spółki powinny mieć swobodę oceny wagi informacji i odpowiedniego ich porządkowania.

(c) Spójność stosowania kluczowych wskaźników wyników i wskaźników spoza GAAP

Kluczowe wskaźniki wyników i wskaźniki spoza GAAP należy wykorzystywać w sposób bezstronny i spójny, tylko wówczas, gdy mają znaczenie

Informacje, które są bardziej zbliżone do reklamy i promocji nie mają racji bytu w sprawozdawczości przedsiębiorstw ani w sprawozdaniu zarządu. Niektórzy twierdzą, że kierownictwa spółek wykorzystują informacje spoza GAAP lub inne wskaźniki wyników, aby promować swoje produkty i usługi w sprawozdaniu zarządu. Ustalenie wyraźnej granicy pomiędzy reklamą i promocją z jednej strony, a autentyczną i ważną treścią sprawozdawczą z drugiej jest zawsze trudnym zadaniem. W szczególności należy unikać celowego wpływu na treść sprawozdawczości przedsiębiorstw poprzez zmianę kluczowych wskaźników wyników w celu przedstawienia bardziej pozytywnego obrazu i pomijania poprzednich kluczowych wskaźników wyników, które pokazałyby negatywne wyniki. Wskazuje to na potrzebę bardziej uporządkowanego podejścia do sposobu wykazywania kluczowych wskaźników wyników.

W ten sposób można byłoby zapewnić, że sprawozdawczość finansowa będzie zawierała jedynie znaczące informacje, oraz że znaczące informacje nie będą ukryte wewnątrz informacji nieznaczących. Jest to także zgodne z głównymi zasadami sprawozdań finansowych sporządzanych zgodnie z MSSF, które mówią, że sprawozdania powinny być neutralne, bezstronne i zawierać ważne informacje.

Sprawozdania finansowe powinny ewoluować w kierunku mniejszej szczegółowości i mniejszej objętości

Duża objętość i złożoność sprawozdawczości finansowej

Prace RMSR nad rozwiązaniem problemu bardzo obszernej sprawozdawczości finansowej i jej złożoności są dobrze przyjmowane. Prawie wszystkie podmioty zainteresowane wyraziły swoje poparcie dla krótkoterminowej fazy Inicjatywy RMSR w sprawie ujawnień.

Należy wziąć pod uwagę następujące czynniki:

- a. Zwiększenie znaczenia informacji dla użytkowników
- b. Informacje zawarte w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego
- c. Prezentacja zasad rachunkowości

(a) Zwiększenie znaczenia informacji dla użytkowników

Organy ustanawiające standardy rachunkowości wprowadzają wymogi ujawniania coraz większej ilości informacji w standardowym formacie, bez względu na sektor działalności czy rozmiar jednostki sprawozdawczej. Pozostawiają sporządzającym, audytorom i organom nadzoru decyzje w zakresie praktycznych zasad i znaczenia oraz istotności, zależnie od rozmiaru lub rodzaju spółki, oraz ich wdrożenie. Jednak skoro nowe standardy są bardziej szczegółowe niż stare, wymagają ujawniania o wiele większej ilości informacji. Niektórzy uważają, że wymagana jest tu ponowna redukcja.

Kluczowym aspektem zwiększenia znaczenia informacji będzie opracowanie standardów MSSF opartych bardziej na ogólnych zasadach, zawierających więcej wytycznych w sprawie znaczenia informacji oraz ich ilościowej i jakościowej istotności.

Szczegółowe wdrożenie należy następnie pozostawić spółkom nadzorowanym przez audytorów i/lub organy nadzoru. Zaleca się, aby audytorzy i organy kontroli działały w tym samym tonie i zaakceptowały fakt, że listy kontrolne nie mogą zastąpić prawdziwej oceny lub subiektywnego osądu. Standardy oparte bardziej na ogólnych zasadach mogą na przykład oznaczać, że wymogi dotyczące punktów informacji dodatkowej będą zawarte w tylko jednym standardzie, zamiast być rozrzucone po wielu standardach tematycznych.

Podejście oparte w większym stopniu na ogólnych zasadach może również spowodować konieczność bardziej szczegółowego przedstawienia kwestii, jak problemy rynku mogą wpływać na spółkę – i prowadzić do wymogów informacyjnych, które skupiają się na najważniejszych problemach dotyczących wyników, sytuacji i perspektyw spółki. Można to opisać jako skupienie się na kluczowych sprawach dotyczących modelu biznesowego spółki.

(b) Informacje zawarte w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego

W informacji dodatkowej należy ujawniać tylko istotne informacje. Informacja dodatkowa mogłaby być o wiele krótsza niż obecnie, ale bardziej znacząca. Jednym z rozwiązań mogłoby być to, podane przez RMSR jedynie ogólnych zasad ujawniania informacji w swoich Założeniach Koncepcyjnych lub w nadrzędnym standardzie, i powstrzymanie się od uwzględniania szczegółowych wymogów informacyjnych w poszczególnych standardach tematycznych. W swoim ostatnim projekcie do dyskusji (ED) dotyczącym Założeń Koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej RMSR zamieściła ogólną dyskusję w rozdziale poświęconym prezentacji i ujawnianiu informacji. Dalszych wytycznych można się spodziewać w projekcie do dyskusji dotyczącym zasad ujawniania informacji, którego publikacja jest planowana przed końcem 2015 roku.

W osądach dotyczących wymogów w zakresie ujawniania należy wprowadzić pojęcie istotności

Należy prezentować tylko najważniejsze zasady rachunkowości w widocznym miejscu w sprawozdaniu finansowym, zaś do innych można podać odnośniki

(a) Prezentacja zasad rachunkowości

Różne podmioty skarżą się na dużą liczbę stron ogólnych i standardowych opisów zasad rachunkowości w pierwszej nodzie^{III}. Nota 1 mogłaby ograniczać się do informacji o niewielkiej tylko liczbie kluczowych zasad rachunkowości lub spółki mogłyby mieć większą możliwość wyboru, co w niej umieścić. Część mniej ważnego tekstu mogłaby zostać przesunięta na koniec lub na niższy poziom, albo nawet przedstawiana w oddzielnym raporcie lub na stronie internetowej spółki, pod warunkiem, że spółka poda w sprawozdaniu odpowiednie odsyłacze. Spółki powinny ujawniać tylko kluczowe treści. Audytorzy i organy kontroli powinni podjąć odpowiednie działania w celu przyjęcia i wsparcia takiego podejścia.

Jak kreować impuls dla zmian

Ważne jest fakt, że toczy się aktywna debata na temat przyszłości sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości przedsiębiorstw. Kluczowe jest to, że wiele podmiotów zainteresowanych angażuje się w debatę i może być konieczne zainicjowanie wielokierunkowych działań.

Kwestie do przemyślenia...

- w jaki sposób sprawozdawczość finansowa może odzyskać swoje znaczenie wśród użytkowników;
- eksperymenty **sporządzających** dotyczące sposobów zwiększenia użyteczności sprawozdania zarządu i sprawozdawczości finansowej;
- współpraca podmiotów zainteresowanych z RMSR i udział w dyskusjach nad jej kluczowymi projektami;
- eliminowanie przeszkód przez **twórców przepisów** i ułatwianie innowacji w obszarze sprawozdawczości finansowej;
- wsparcie dla sporządzających sprawozdania finansowe **ze strony organów kontroli i audytorów** w pracach nad innowacjami w prezentacji sprawozdań finansowych; oraz
- skupienie się przez **sporządzających, audytorów i organy nadzoru** na potrzebach interesariuszy oraz komunikacji, zamiast wyłącznie na właściwej realizacji procesu sprawozdawczego.

Pytania

- P2.1.** Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że sprawozdania finansowe utraciły lub tracą część swojego znaczenia?
- Q2.2.** Jeżeli tak, które problemy są główną przyczyną spadku znaczenia sprawozdań finansowych?
- Q2.3.** Jakie najważniejsze kroki powinny podjąć organy ustanawiające standardy i twórcy przepisów, aby wspierać innowacje i umożliwić sprawozdawczości finansowej odzyskanie znaczenia?
- Q2.4.** Jak w innowacjach sprawozdawczości finansowej może pomóc technologia?

^{III} Nota 1 zazwyczaj odnosi się do pierwszej noty w sprawozdaniu finansowym, gdzie użytkownicy mogą znaleźć informacje o zasadach rachunkowości oraz głównych osądach i szacunkach księgowych. Niektóre spółki korzystają ze standardowego wzoru Noty 1, aby spełnić wymogi MSSF. Takie podejście jest często opisywane jako podejście „listy kontrolnej”.

Sprawozdawczość niefinansowa

Sprawozdawczość niefinansowa znajduje się na o wiele wcześniejszym etapie rozwoju niż sprawozdawczość finansowa, ale zyskuje na znaczeniu w sprawozdawczości przedsiębiorstw

Sprawozdawczość niefinansowa znajduje się na wczesnym etapie rozwoju i na ten moment nie istnieje ani jeden system podający wytyczne w sprawie treści sprawozdawczości niefinansowej.

Kluczowe zagadnienia

Główne problemy dotyczące sprawozdawczości można podsumować w trzech pytaniach:

- Dlaczego inwestorzy i inni interesariusze potrzebują informacji niefinansowych?
- Jakich informacji niefinansowych potrzebują ci interesariusze?
- Komu spółki powinny składać raporty w sprawie takich informacji niefinansowych?

Niektórzy korzystają ze standardów sprawozdawczości finansowej jako punktu odniesienia dla sprawozdawczości niefinansowej, ale te dwa zbiory informacji nie są bezpośrednio porównywalne. Potrzeba było sporo czasu, aby udało się znaleźć sposób zapewnienia spójności i porównywalności w sprawozdawczości finansowej. Informacje niefinansowe i ich sprawozdawczość są o wiele bardziej złożone i mają za sobą o wiele krótszą historię rozwoju.

Aby stworzyć stabilne i znaczące raporty poza sprawozdaniem finansowym, trzeba będzie zmierzyć się z następującymi problemami:

- Treść i potrzeby interesariuszy w zakresie sprawozdawczości niefinansowej (w tym aspekty istotności)
- Przedstawienie wartości rynkowej (i tworzenia wartości) w sprawozdawczości niefinansowej
- Innowacje a spójność w sprawozdawczości niefinansowej
- Dostępność różnych systemów sprawozdawczości niefinansowej
- Prezentacja informacji niefinansowych

Treść i potrzeby interesariuszy w zakresie sprawozdawczości niefinansowej (w tym istotność)

Brak jednej definicji

Informacje niefinansowe można rozumieć jako „wszelkie informacje poza finansowymi” Będą to na przykład: różnorodność grona pracowników, polityka przestrzegania praw człowieka, zdolność operacyjna i inne kluczowe wskaźniki branżowe.

Brak wspólnej powszechnie przyjętej definicji informacji niefinansowych wywołuje niepewność wśród różnych podmiotów. Ten zamęt znajduje odzwierciedlenie w treści raportów przedsiębiorstw, procesie ustanawiania standardów, a nawet w inicjatywach ustawodawczych.

Różnorodność w praktyce

Spółki przedstawiają informacje niefinansowe w różnych formatach, stosując różne podstawy pomiaru i techniki prezentacji, co niekorzystnie wpływa na porównywalność pomiędzy różnymi podmiotami. Mimo że w niektórych branżach krajowe lub regionalne organy nadzoru proszą o uwzględnianie w sprawozdawczości informacji niefinansowych konkretnych informacji, czasem porównywalność jest również osłabiona z powodu przypisywania innej wagi różnym kluczowym wskaźnikom wyników i innym informacjom.

Ponadto pomiar informacji niefinansowych nie zawsze jest prosty. Niektóre branże ustaliły już punkty odniesienia, które poszczególne spółki mogą wykorzystać jako podstawę pomiaru swoich wyników w przypadku informacji niefinansowych. Nie są one jednak powszechnie wykorzystywane i często nie są zrozumiałe dla interesariuszy ani odpowiednio wyjaśnione przez sporządzających raporty w kontekście tworzenia wartości. Warto także zauważyć, że biorąc pod uwagę szeroką gamę tematów w obszarze informacji niefinansowych, nieuchronnie będą występowały różnice pomiędzy tym, co jest istotne dla poszczególnych spółek, a co nie jest.

Różnorodność interesariuszy

Bezpośrednio powiązane z tą różnorodnością w zakresie praktyk są różne potrzeby interesariuszy sprawozdawczości przedsiębiorstw. Spółka powinna ustalić, jakie są potrzeby jej interesariuszy w drodze otwartej dwukierunkowej komunikacji i procesu zbierania opinii.

Istotność

Spółki powinny wykazywać jedynie informacje istotne, tak samo jak w przypadku sprawozdawczości finansowej. Jednak ocena istotności informacji jakościowych stanowi wyzwanie.

Niektóre systemy sprawozdawczości (szczególnie te dotyczące sprawozdawczości niefinansowej) zajmują się pojęciem istotności pobieżnie, ponieważ nie jest możliwe ustalenie ilościowego progu, który można zastosować do wszystkiego.

Przedstawienie wartości rynkowej (i tworzenia wartości) w sprawozdawczości niefinansowej

Wartość rynkowa spółki zależy od różnych elementów, zarówno ilościowych (np. przyszłe przepływy pieniężne), jak i jakościowych (np. relacje z klientami). Chociaż istotne elementy mające wpływ na przyszłe przepływy pieniężne nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie spełniają warunków definicji lub kryteriów ujmowania, to jednak mogą być one cennymi wskaźnikami wyników, a zatem mają znaczenie dla sprawozdawczości. Współczesna teoria finansów i portfela – główne narzędzie wykorzystywane przez inwestorów i rynki finansowe do wyceny spółki – przyjmuje fakt, że niektóre elementy wartości rynkowej można skwantyfikować wyłącznie jako wartość końcową, tj. nadwyżkę możliwej do zaobserwowania wartości rynkowej nad możliwymi do zidentyfikowania aktywami netto.

Klasycznym przykładem takiego elementu jest wartość firmy. Ujęcie wypracowanej wewnętrznie wartości firmy w sprawozdaniu finansowym nie oznacza podania znaczących i wiernie przedstawionych informacji. Ponadto celem sprawozdań finansowych zdefiniowanym w Założeniach Konceptyjnych sprawozdawczości finansowej RMSR nie jest przedstawienie wartości rynkowej, lecz pomoc użytkownikom w oszacowaniu wartości rynkowej jednostki.

Dlaczego jednak spółki nie mogą wycenić elementów takich jak wartość firmy? Niektórzy twierdzą, że elementy wartości firmy są głęboko zakorzenione w modelu biznesowym spółki i zintegrowane w taki sposób, że nie można ich odróżnić od strategii i innych niedających się skwantyfikować elementów. Na przykład, jak można przypisać konkretną wartość jakości środowiska pracy w spółce lub relacjom pomiędzy jej pracownikami?

Narzędzia, które są wykorzystywane głównie w wycenie spółek, takie jak sprawozdania finansowe lub prognozy zysków i przepływów pieniężnych, nie odwołują się do takich informacji.

Należy zastanowić się nad pojęciem istotności w związku z informacjami niefinansowymi

---

Same informacje finansowe nie zdołają już przedstawić pełnego obrazu wartości spółki

Ta „niekompletność” powoduje dezorientację wśród uczestników rynku, którzy nie mogą znaleźć prostego powiązania pomiędzy ceną akcji spółki lub górnym pułapem rynkowym a informacjami wykazywanymi w rocznym raporcie i sprawozdaniu finansowym.

Innowacje a spójność w sprawozdawczości niefinansowej

Większość obecnych systemów zostawia dość miejsca dla innowacji podyktowanych rozwojem rynku, umożliwiając spółkom zdefiniowanie zakresu, elementów i kompletności informacji prezentowanych w raportach niefinansowych. Wyważenie pomiędzy innowacjami, spójnością i porównywalnością zostało uznane za kluczową kwestię przez różne podmioty, takie jak sporządzający sprawozdania, organy kontroli i użytkownicy. Wielu twórców przepisów rozpoczyna obecnie prace nad regulacjami dotyczącymi sprawozdawczości niefinansowej oraz sposobem jej prezentacji. Przykładem tego jest ostatni zestaw zmian do dyrektywy dot. rachunkowości UE, obejmujących wymogi wykazywania przez jednostki niektórych informacji niefinansowych.

Z jednej strony działania podejmowane przez twórców przepisów są godne pochwały, z drugiej jednak strony występuje ryzyko, że ich inicjatywy ustawodawcze mogą zwiększyć ciężar administracyjny nałożony na spółki, co niekoniecznie będzie oznaczało zaspokojenie potrzeb interesariuszy – które powinno stanowić nadrzędny cel – a czasem może skutkować powstaniem różnic pomiędzy jurysdykcjami i brakiem jednolitych warunków działania dla spółek.

Dostępność różnych systemów sprawozdawczości niefinansowej

W miarę rozwoju informacji niefinansowych w różnych systemach, gdzie każda organizacja ma swoje własne podejście, pojawiły się różne definicje kluczowych elementów. Są to na przykład różne definicje użytkowników, modeli biznesowych, istotności, a nawet ogólnie samych informacji niefinansowych. Zwiększa to dezorientację wśród sporządzających, użytkowników, audytorów, organów nadzoru i organów ustanawiających standardy.

Co więcej, różne systemy mają różne poziomy obowiązywania. Niektóre są obowiązkowe (np. wymogi zawarte w dyrektywie dot. rachunkowości UE), niektóre są wysoce zalecane przez rządy dla przedsiębiorstw międzynarodowych (np. wytyczne OECD), a inne są całkowicie dobrowolne (np. wytyczne GRI).

Prezentacja informacji niefinansowych

Prezentacja i lokalizacja informacji niefinansowych w kontekście całej sprawozdawczości przedsiębiorstw nie jest odpowiednio zdefiniowana, a czasem jest niespójna w różnych branżach czy krajach. Jest to ważny obszar, jako że w niektórych jurysdykcjach obowiązek włączenia sprawozdawczości niefinansowej do rocznego raportu skutkuje dodatkowymi komplikacjami: sporządzający sprawozdania muszą spełnić określone wymogi w zakresie spójności, prezentacji, a czasem uzgodnienia do informacji finansowych.

Mamy do czynienia z nieuporządkowanym zbiorem standardów i regulacji, czasem wzajemnie sprzecznych, w odniesieniu do różnych elementów informacji niefinansowych

Opinie na temat informacji niefinansowych

Treść i potrzeby interesariuszy

Należy położyć większy nacisk na wagę elementów sprawozdawczości oraz konieczność sformułowania jasnych definicji obrazujących potrzeby informacyjne uczestników rynku i innych interesariuszy. Aby wnieść efektywny wkład w proces decyzyjny, raport przedsiębiorstwa musi podawać właściwe informacje w formie i w sposób, które można włączyć w proces decyzyjny odbiorców raportu.

Jednakże celem informacji niefinansowych nie powinno być stworzenie list kontrolnych służących pomiarowi wyników branżowych. Natomiast przydatne mogłoby być opracowanie wytycznych w sprawie celu ujawniania poszczególnych informacji w celu zaspokojenia potrzeb użytkowników.

Potrzebne są dalsze badania w niektórych skomplikowanych obszarach, na przykład w zakresie definicji istotności w obszarze informacji niefinansowych. Jasne definicje, ustalenie zakresu i ich zastosowanie w obszarze informacji niefinansowych będą pomocne w stworzeniu lepszego systemu sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Interesariusze są zdezorientowani brakiem uniwersalnego systemu sprawozdawczości informacji niefinansowych

Jeżeli chodzi o treść informacji niefinansowych, nie ma obecnie międzynarodowych standardów ani wytycznych, które można stosować uniwersalnie. Debata na temat treści sprawozdawczości finansowej musi rozpocząć się teraz, gdy jest ona na wczesnym etapie rozwoju. Powinna też obejmować sposób wprowadzania poszczególnych wymogów – czy będzie się to odbywało poprzez międzynarodowe standardy mające uniwersalne zastosowanie, branżowe praktyki i wytyczne, czy też przez wymogi prawne do stosowania w UE. Niektórzy są zdania, że RMSR jako międzynarodowy organ ustanawiania standardów o ustalonej pozycji powinna rozszerzyć zakres swoich prac o niektóre aspekty sprawozdawczości niefinansowej, pomimo wyzwań towarzyszących tej propozycji, takich jak kompetencje, zasoby i odwrócenie uwagi Rady od sprawozdawczości finansowej.

Różne systemy o różnym poziomie obowiązkowości

Właściwa koordynacja pomiędzy różnymi organami ustanawiającymi standardy i twórcami przepisów usprawni proces rozwoju systemu i pomoże w jasnym zdefiniowaniu zakresu każdego systemu. Pomogłoby to wyeliminować zamieszanie wśród różnych podmiotów zainteresowanych wynikające z różnych systemów sprawozdawczości niefinansowej.

Różni interesariusze powinni zacząć współpracować ze sobą przy monitorowaniu postępów prac i zaangażować się w proces tworzenia systemów sprawozdawczości niefinansowej

Co więcej, jak największe międzynarodowe ujednoczenie procesu ustanawiania standardów oraz praktyk może przyczynić się do powstania lepszych wytycznych w sprawie przekazywania informacji niefinansowych podmiotom zainteresowanym. Posiadanie jednego systemu sprawozdawczego sprzyjałoby spójności wśród sporządzających i dawało użytkownikom dostęp do porównywalnych informacji w różnych jednostkach, a nawet w różnych branżach. Z drugiej strony, podanie szczegółowych zasad nie zwiększyłoby porównywalności. Przeciwnie, zmniejszyłoby użyteczność informacji, jeżeli wyłącznym celem systemu sprawozdawczego byłoby przestrzeganie ustalonego zbioru szczegółowych zasad. Dlatego uważa się, że system oparty na zasadach ogólnych najlepiej umożliwiłby uzyskanie porównywalnych informacji.

Istnieje potrzeba zdecydowanego działania na rzecz wypracowania jednego międzynarodowego systemu sprawozdawczości niefinansowej

I wreszcie głównym wyzwaniem jest to, że obecnie różne organizacje tworzą różne standardy lub systemy i zawłaszczają różne obszary informacji niefinansowych, co jedynie zwiększa złożoność problemu. Potrzebne jest zdecydowane działanie w celu powołania międzynarodowego organu ustanawiającego standardy sprawozdawczości niefinansowej.

Przedstawienie wartości rynkowej i tworzenia wartości

Informacje niefinansowe mogą stać się brakującym ogniwem pomiędzy wartością księgową (odzwierciedloną w sprawozdawczości finansowej) a procesem tworzenia wartości jednostki. Wartość i tworzenie wartości występują we wszystkich działaniach jednostki, również w tych, których nie można odzwierciedlić stosując tradycyjne standardy sprawozdawczości finansowej. Dlatego informacje finansowe mają znaczenie w procesach decyzyjnych i są ważne dla interesariuszy. Spółki muszą szukać sposobów udostępniania takich informacji interesariuszom, tak aby były wiarygodne, zrozumiałe i aby umożliwiały porównywalność.

Celem sprawozdawczości przedsiębiorstw powinno być informowanie o długoterminowych nośnikach wartości spółki, jej perspektywach i ryzykach. Zwiększyłoby to związek pomiędzy informacjami finansowymi i niefinansowymi oraz sprzyjało przeprojektowaniu sprawozdawczości przedsiębiorstw

Eksperymenty są potrzebne w celu wypracowania lepszych sposobów łączenia ze sobą informacji finansowych i niefinansowych wykorzystywanych w innych obszarach sprawozdawczości przedsiębiorstw, na przykład kluczowych nośników wartości, takich jak kwestie środowiskowe i społeczne. Stworzyłoby to lepszy kontekst dla wyników spółki i tworzenia wartości. Umożliwiłoby też nowe rodzaje analizy, która mogłaby pomóc w opracowaniu nowych współzależności pomiędzy czynnikami finansowymi a niefinansowymi. Opracowanie informacji niefinansowych jest potrzebne jako kontekst dla sprawozdawczości finansowej, nawet gdyby celem sprawozdawczości przedsiębiorstw miałyby pozostać skupianie się na kapitale.

Innowacje a spójność w sprawozdawczości niefinansowej

Przy pełnym poparciu dla innowacji i praktyk podyktowanych rozwojem rynku, informacje niefinansowe powinny spełniać określone cechy jakościowe, aby zwiększyć ich znaczenie dla interesariuszy. Dlatego różne podmioty muszą wypracować równowagę pomiędzy podyktowanymi rozwojem rynku innowacjami a spójnością i porównywalnością, które zwiększą znaczenie informacji niefinansowych dla użytkowników.

Dalszy rozwój sprawozdawczości niefinansowej powinien wynikać z innowacji i eksperymentów

Ponadto w niektórych przypadkach organy nadzoru mogą być zmuszone podjąć działania w celu ugruntowania pomyslnych innowacji rynkowych w postaci regulacji w sposób promujący spójność i porównywalność, na bazie najlepszych praktyk opracowanych przez rynek. Głównymi problemami będą: określenie właściwego momentu na podjęcie działań oraz ustalenie odpowiedniego poziomu regulacji, który nie zaszkodzi dalszym innowacjom.

Twórcy przepisów powinni korzystać z tego typu rozwiązań dla sprawozdawczości niefinansowej

I wreszcie przy sporządzaniu i prezentacji informacji niefinansowych należy także brać pod uwagę pojęcie wiarygodności. Odpowiednie systemy informatyczne, w których informacje są rejestrowane i przetwarzane, i w których sporządzane są raporty, mogą zwiększyć wiarygodność spółek w takim samym stopniu, w jakim zwiększają ją usługi poświadczające sprawozdawczość niefinansową. W tej chwili w toku jest szereg inicjatyw omawiających sposoby poświadczania takich informacji, ale znajdują się one nadal na wczesnym etapie i wymagają dalszego rozwoju.

Spółki powinny mieć wybór prezentowania swoich najbardziej znaczących informacji niefinansowych

Prezentacja informacji niefinansowych

Prezentacja i lokalizacja informacji niefinansowych w sprawozdawczości przedsiębiorstw nie powinna stanowić bariery. Z uwagi na to, że sprawozdawczość przedsiębiorstw musi odpowiadać potrzebom coraz szerszej grupy interesariuszy, jednostki powinny móc w elastyczny sposób wybierać najlepszy sposób ich prezentacji.

Jak kreować impuls dla zmian

Aby w efektywny sposób wspierać procesy decyzyjne, sprawozdawczość przedsiębiorstw będzie musiała zarówno zajmować się właściwymi problemami, jak i dostarczać właściwych informacji.

Po stwierdzeniu, że celem informacji niefinansowych nie powinno być wyłącznie tworzenie list kontrolnych branżowych wskaźników wyników, przydatne byłoby opracowanie wytycznych na temat różnych rodzajów ujawnień jakościowych, które powinny być zawarte w raporcie przedsiębiorstwa. Wytyczne te można opracować pod kątem różnych celów, jakie muszą spełniać poszczególne ujawnienia, aby zaspokajać potrzeby interesariuszy.

Poniżej podano przykłady lepszego zaspokajania potrzeb interesariuszy:

- **Ujawnienia dotyczące treści**, które podają szczegółowe informacje na temat modelu biznesowego, tak aby użytkownicy mogli ocenić, na które części działalności może mieć wpływ dane zagadnienie, jak na przykład wyodrębnianie powtarzających się i jednorazowych umów z klientami
- **Wskaźniki ryzyka** umożliwiające użytkownikom zrozumienie, w jakim stopniu spółka zarządza istotnymi, ale potencjalnie odległymi problemami, takimi jak utrzymanie kluczowych kontrahentów
- **Wskaźniki postępów** obrazujące, w jakim stopniu wdrożone zostały strategia i plany biznesowe, takie jak postępy w zwiększaniu obecności firmy lub bazy klientów na nowych rynkach
- **Wskaźniki satysfakcji** obejmujące zarówno rezultaty finansowe, jak i operacyjne, które obrazują wpływ, jaki dane zagadnienie lub działanie ma na wyniki działań firmy, które przyniosą w przyszłości zwrot dla akcjonariuszy (na przykład pozyskiwanie nowych klientów)
- Tam, gdzie jest to potrzebne, **alternatywne ujawnienia opisowe**, w przypadku gdy nie są odpowiednie ujawnienia ilościowe

Wskaźniki te są pomocne przy określaniu zarówno wyprzedzających prognoz na przyszłość, jak i podążających wskaźników przeszłych lub obecnych wyników. Niektóre z tych celów mogą być realizowane przy pomocy jednego wspólnego miernika, ale raczej nie jest to możliwe w przypadku wszystkich mierników.

Sporządzający sprawozdania będą musieli wybrać najbardziej odpowiedni miernik.

Sprawozdawczość przedsiębiorstw przyszłości musi być adresowana do szerszego kręgu odbiorców. Dlatego sporządzający sprawozdania muszą skupić się na informacjach, które są potrzebne w celu zrozumienia nieodłącznej wartości przedsiębiorstwa, zamiast starać się odpowiadać oddzielnie na konkretne potrzeby informacyjne każdej kategorii interesariuszy. Muszą w związku z tym odpowiedzieć na następujące pytania: „Czy spowoduje to zmianę modelu nieodłącznej wartości?” oraz „Kiedy?” Odpowiedzi na te pytania zdecydują o tym, które wskaźniki będzie należało ujawnić.

Podsumowując, powszechnie akceptowanym faktem jest to, że informacje niefinansowe są ważne dla sprawozdawczości przedsiębiorstw, ponieważ pomagają lepiej przedstawić kompletny obraz spraw spółki. Dlatego jednostki powinny zastanowić się nad tym, jak połączyć informacje niefinansowe z innymi raportami przedsiębiorstwa w sposób odzwierciedlający i odpowiednio nakreślający ich wagę.

Kwestie do przemyślenia...

- w jaki sposób różne **podmioty zainteresowane** powinny monitorować, angażować się i wywierać wpływ na prace różnych organów ustanawiających standardy, twórców przepisów i organów nadzoru w obszarze informacji niefinansowych;
- eksperymenty **sporządzających sprawozdania** dotyczące treści informacji niefinansowych oraz ich współpraca z **interesariuszami** w celu lepszego spełnienia potrzeb informacyjnych;
- udoskonalenie sprawozdawczości na temat wyników operacyjnych przez **sporządzających sprawozdania** poprzez wprowadzenie zestawu finansowych i niefinansowych kluczowych wskaźników wyników, które są zgodne z krótko-, średnio- i długoterminowymi priorytetami strategicznymi spółki;
- przyzwoleń **organów nadzoru, organów kontroli i audytorów** na eksperymenty i innowacje w obszarze informacji niefinansowych; oraz
- dążenie **międzynarodowych organów ustanawiających standardy** do wypracowania jednego przyjmowanego na skalę międzynarodową systemu sprawozdawczości niefinansowej.

Pytania

- P2.5.** Jakie kluczowe problemy mogą pojawić się w związku z opracowywaniem międzynarodowego zestawu standardów i/lub wytycznych dla informacji niefinansowych, które mogłyby być uniwersalnie stosowane?
- P2.6.** Która organizacja – o ile taka istnieje – powinna objąć przywództwo przy opracowywaniu międzynarodowego systemu sprawozdawczości niefinansowej opartego na zasadach ogólnych?
- P2.7.** Na ile obowiązujące powinny być te zasady?
- P2.8.** Jakie byłoby najlepsze podejście do eksperymentów w obszarze informacji niefinansowych? Z jakimi problemami mogłyby się spotkać podmioty?

Rozdział 3

CORE & MORE

– nowe
podejście do
sprawozdawczości
przedsiębiorstw

CORE & MORE – nowe podejście do sprawozdawczości przedsiębiorstw

Nowy model sprawozdawczy mógłby dostarczać bardziej aktualnych informacji szerszemu kręgowi interesariuszy zainteresowanych różnymi obszarami spraw spółki: raport podstawowy (CORE) przedstawiałby ogólny zarys spraw spółki, a towarzyszące mu raporty rozszerzone (MORE) zawierałyby szczegółowe informacje uzupełniające raport podstawowy.

Kluczowe zagadnienia

Obecnie sprawozdawczość finansowa nie zajmuje się wszystkimi potrzebami interesariuszy w kompleksowy sposób. Istnieje cała seria niepowiązanych ze sobą raportów, w których każda część jest poświęcona innym potrzebom. Ponieważ wzajemne powiązanie tych raportów jest ograniczone, ocena znaczących dla użytkownika informacji jest trudnym zadaniem dla użytkowników i innych interesariuszy.

Ze względu na przedstawione niżej kluczowe kwestie pojawia się potrzeba opracowania sprawozdawczości przedsiębiorstw w nowym kształcie.

- Potrzeby szerszego kręgu interesariuszy
- Niejednorodne grupy interesariuszy
- Sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia
- Brak jednego wszechstronnego raportu podsumowującego sprawy spółki

Potrzeby szerszego kręgu interesariuszy

Skupianie się tylko na podmiotach dostarczających kapitał i innych wierzycielach jako kluczowych interesariuszach (podstawowych użytkownikach) przestaje być uzasadnione. Dlatego spółki muszą zastanowić się, kto powinien znaleźć się w centrum uwagi jako odbiorca ich sprawozdawczości.

Przyznanie, że krąg interesariuszy powiększył się oznacza dodatkowo, że spółka powinna ustalić i zdefiniować różne potrzeby różnych grup albo też określić, które informacje sama spółka uważa za ważne.

Niejednorodne grupy interesariuszy

Niektóre grupy interesariuszy mogą być zainteresowane więcej niż jednym aspektem spraw spółki. Na przykład pracownicy, którzy są częściowo wynagradzani opcjami na akcje, są jednocześnie pracownikami, (potencjalnymi) akcjonariuszami i obywatelami, dlatego nie da się odpowiedzieć na ich potrzeby w jednym raporcie. Mogą także być zainteresowani innymi aspektami, na przykład oddziaływaniem spółki na środowisko naturalne.

Ta wielopłaszczyznowa koncepcja powoduje dodatkowe komplikacje w zaspokajaniu potrzeb różnych grup interesariuszy.

W chwili obecnej jeden wspólny raport nie spełni potrzeb wszystkich interesariuszy

Same sprawozdania finansowe nie dają pełnego obrazu spraw spółki, a informacje niefinansowe nie przedstawiają wyników finansowych

Obecnie potrzeby zróżnicowanej grupy interesariuszy spełnia mozaika różnych raportów, niepowiązanych ze sobą i często nakładających się na siebie pod względem zakresu

System <sprawozdawczości zintegrowanej> jest najbardziej obiecującą inicjatywą zwiększenia współzależności pomiędzy różnymi raportami

<Sprawozdawczość zintegrowana> znajduje się w fazie eksperymentalnej i musi być dalej rozwijana, aby wypełnić swoją misję stworzenia zintegrowanej sprawozdawczości i sposobu myślenia osadzonego w głównym nurcie sprawozdawczym

Sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia

Sprawozdawczość w obecnych rocznych i śródrocznych raportach jest definiowana jako sprawozdawczość „ogólnego przeznaczenia”. Pomimo faktu, że systemy księgowe często mówią o głównych użytkownikach, sprawozdawczość traktuje się jako rozwiązanie „w jednym rozmiarze dla wszystkich”. Takie podejście powoduje, że raporty są bardzo obszerne, niektóre z nich są mało czytelne lub mało zrozumiałe i stanowią mieszankę informacji, których ujawnienia wymagają przepisy i takich, które spółka uważa za istotne do przekazania interesariuszom.

W chwili obecnej niektóre spółki pracują nad tym, aby kierować różne raporty lub odpowiednie elementy sprawozdawczości do konkretnych grup odbiorców. Na przykład niektóre raporty są adresowane tylko do indywidualnych akcjonariuszy, inne do posiadaczy obligacji, grup analityków lub innych interesariuszy, np. grup ds. rozważonego rozwoju lub specjalistów ds. ładu korporacyjnego. Podejście to zakłada, że potrzeby określonej grupy interesariuszy są jednolite.

Brak jednego wszechstronnego raportu podsumowującego sprawy spółki

Rozczłonkowanie sprawozdawczości przedsiębiorstw na różne raporty oznacza, że żaden raport nie jest sam w sobie kompletny i nie zawiera wszystkich informacji opowiadających o spółce. Użytkownik nie może więc uzyskać pełnego obrazu spraw spółki nie poświęciwszy dużej ilości czasu na analizę wielu różnych raportów. Poszczególne raporty muszą być ze sobą wyraźniej powiązane, a umieszczanie w nich odniesień do innych raportów powinno być łatwiejsze.

Istotne aktualne zmiany

Na poziomie europejskim i międzynarodowym jest obecnie w toku szereg inicjatyw realizowanych przez organy nadzoru oraz inne podmioty.

Międzynarodowa Rada ds. Zintegrowanej Sprawozdawczości (<IIRC>) odgrywa wiodącą rolę w sprawozdawczości przedsiębiorstw i w integracji informacji finansowych i niefinansowych. <IIRC> wprowadziła pojęcie <sprawozdawczości zintegrowanej>, która łączy alokację kapitału i zachowania przedsiębiorstwa w szerszym celu stabilności finansowej i zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowany sposób myślenia i cykl sprawozdawczy. Mimo że <IR> jest systemem do stosowania na zasadzie dobrowolności i znajduje się w wczesnym etapie rozwoju, to już dziś inspiruje spółki do ulepszania swojej sprawozdawczości. Od czasu pilotażowego projektu <IIRC> powstało już dość dużo zintegrowanych raportów z różnych możliwych branż i lokalizacji³².

System sprawozdawczości zintegrowanej w formie opublikowanej w grudniu 2013 roku wyodrębnia sześć rodzajów kapitału, o których sporządzający sprawozdania muszą informować, zdefiniowane jako nośniki wartości, które są zwiększane, zmniejszane lub przekształcane poprzez działalność i produkcję organizacji. Są to: kapitał finansowy, kapitał produkowany, kapitał intelektualny, kapitał ludzki, kapitał społeczny i wynikający z posiadanych relacji oraz kapitał naturalny. Wprawdzie system <IR> określa, że podstawowym celem sprawozdawczości zintegrowanej jest wyjaśnienie podmiotom dostarczającym kapitał finansowy, w jaki sposób organizacja wytwarza wartość w czasie, to stwierdza on także, że sprawozdawczość zintegrowana przynosi korzyści wszystkim interesariuszom.

<IIRC>przygotowuje się obecnie do rozpoczęcia prac z innymi podmiotami zaangażowanymi w ustanawianie systemów sprawozdawczych.

W czerwcu 2014 roku powstała inicjatywa dialogu na temat sprawozdawczości przedsiębiorstw (ang. Corporate Reporting Dialogue, (CRD))³³, której celem jest promowanie większej jednolitości, spójności i porównywalności pomiędzy systemami sprawozdawczości przedsiębiorstw, standardami i wymogami dotyczącymi systemu <IR>. Ma ona dążyć do poprawy wydajności i efektywności, co powinno prowadzić do zmniejszenia obciążeń sprawozdawczych poprzez promowanie aktywnego współdziałania kluczowych organizacji.

Inicjatywa <IR> w sprawie technologii podjęta na początku 2015 roku³⁴ potwierdza kluczową rolę technologii w spółkach, które zastosowały sprawozdawczość zintegrowaną w swoich organizacjach. Głównym założeniem tej inicjatywy jest stworzenie forum dla poszczególnych uczestników w celu wymiany poglądów i uczenia się na przykładzie wyzwań i problemów napotykanych przez spółki stosujące sprawozdawczość „następczej generacji”. Ma to służyć stosowaniu narzędzi i technologii do przyspieszenia sprawozdawczości przedsiębiorstw, uczynienia jej wydajniejszą, dokładniejszą i lepiej zintegrowaną z procesami biznesowymi.

Inne kluczowe inicjatywy i programy³⁵ realizowane aktualnie przez <IIRC>:

- Sieć biznesowa <IR>
- Sieć inwestorska
- Sieć pionierska w sektorze publicznym
- Sieć bankowa <IR>
- Sieć ubezpieczeniowa <IR>

Poza tymi projektami <IIRC> pojawiło się ostatnio kilka inicjatyw różnych organów ustanawiających standardy, organów nadzoru i innych międzynarodowych organów, omówionych w Rozdziale 2. Mogą one mieć istotny wpływ na opracowanie nowego podejścia do sprawozdawczości przedsiębiorstw. Do inicjatyw tych zaliczały się ponowna analiza przez **RMSR** niedokończonego projektu Założeń Konceptyjnych, zmiany do **dyrektywy dot. rachunkowości UE** wprowadzające wymóg ujawniania większej ilości informacji w obszarach takich jak sprawy ochrony środowiska, społeczne i pracownicze oraz wymogi wobec instytucji finansowych ze strony **organów nadzoru** dotyczące istotnych ujawnień na temat ich polityki zarządzania ryzykiem zgodnie z regulacjami Bazylei III i Solwency II. Inne istotne inicjatywy to wytyczne ESMA w sprawie alternatywnych wskaźników wyników (APM), oświadczenie IOSCO w sprawie wskaźników nieuwzględnionych w powszechnie przyjętych zasadach rachunkowości (GAAP) oraz wytyczne w sprawie informacji do ujawnienia na temat ryzyka przez instytucje finansowe opracowane przez grupę roboczą ds. rozszerzonych ujawnień³⁶.

Wprawdzie liczba inicjatyw jest imponująca, ale brak jest koordynacji niezbędnej do opracowania pełnego nowego modelu na potrzeby sprawozdawczości przedsiębiorstw. Efektem tych działań jest po prostu rosnąca lista raportów, które spółki mogą publikować obowiązkowo lub dobrowolnie.

Technologia jako motor zmian

Nowy system sprawozdawczości przedsiębiorstw może powstać jedynie wtedy, gdy będzie wspierany przez technologię. Dynamiczne zmiany technologiczne dają spółkom narzędzia do wypracowania różnych metod sprawozdawczości.

Nowe kanały komunikacji i nowe techniki prezentacji obejmują interaktywne raporty na stronach internetowych (sprawozdawczość oparta o HTML), gdzie użytkownicy mogą sami dotrzeć do informacji, których potrzebują, tworzyć diagramy, jakie chcą, a nawet kompilować raporty, jakimi są zainteresowani, w tradycyjnym formacie pdf. Niektóre spółki już eksperymentują z nowymi sposobami prezentacji swoich treści. Wykorzystanie nowych możliwości technologicznych w sprawozdawczości przedsiębiorstw umożliwia interesariuszom samodzielne realizowanie swoich potrzeb.

Opinie na temat sposobu ogłaszania sprawozdawczości przedsiębiorstw

Obecnie krąg grup interesariuszy sprawozdawczości przedsiębiorstw jest szerszy niż kiedykolwiek wcześniej i rośnie liczba niejednorodnych grup interesariuszy, skupiających podmioty należące do więcej niż jednej kategorii.

Dlatego głównym celem powinno być wypracowanie takiej struktury sprawozdawczości przedsiębiorstw, która odpowiada na potrzeby interesariuszy bez wprowadzania wymogów sporządzania dodatkowych raportów. Potrzebny jest **jeden wszechstronny raport** przedstawiający pełny obraz spółki, a jednocześnie rozwiązujący problem potrzeby ściślejszych wzajemnych powiązań pomiędzy różnymi raportami przedsiębiorstwa.

Jak kreować impuls dla zmian

Nowe podejście do sprawozdawczości przedsiębiorstw: CORE & MORE

Nowe podejście do sprawozdawczości przedsiębiorstw powinno sprzyjać innowacjom i odpowiadać na potrzeby interesariuszy poprzez udostępnianie im kompletnych, znaczących i terminowych informacji. Nowe podejście do sprawozdawczości powinno polegać na przedstawieniu tak zwanej opowieści spółki i zamieszczeniu informacji interesujących szerokie i ogólne grono odbiorców językiem adresowanym do niespecjalistów.

W oparciu o metodę „bloków” lub metodę „warstw”, nowy model mógłby obejmować dwie oddzielne części: raport podstawowy „CORE” oraz raport rozszerzony „MORE”, zawierający więcej dodatkowych informacji z odsyłaczami z raportu „CORE” do uzupełniających warstw sprawozdawczości.

Raport podstawowy „CORE”

Raport podstawowy może być traktowany jako podsumowanie najważniejszych spraw spółki. Kierownictwo powinno mieć dostateczną swobodę wyboru treści i formatu informacji, które mają być tam zamieszczone. Powinna jednak istnieć pewna dyscyplina co do struktury raportu, zapewniająca minimalny poziom porównywalności.

CORE & MORE jest koncepcją służącą przedstawieniu spraw spółki w jednym wszechstronnym raporcie

Raport podstawowy CORE to raport ogólny: podsumowanie prezentujące rzetelne dane o kluczowych sprawach spółki, wynikach finansowych i dodatkowych informacjach znaczących i istotnych dla interesariuszy

Podstawą sporządzenia raportu podstawowego może być następująca struktura:

- Misja i wizja spółki
- Model biznesowy i strategia
- Główne cele przedsiębiorstwa oraz kluczowe transakcje biznesowe i finansowe
- Główne ryzyka i działania ograniczające ryzyko
- Kluczowe aspekty nadzoru właścicielskiego, w tym mechanizmy kontroli wewnętrznej
- Kluczowe sprawozdanie finansowe lub wyciąg z niego, kluczowe wskaźniki wyników oraz analiza informacji finansowych i niefinansowych
- Prognozy i kluczowe plany na przyszłość
- Raport biegłego rewidenta

Szukając kompromisu między standaryzacją a elastycznością należy zauważyć, że elastyczność daje lepszą możliwość informowania kluczowych interesariuszy o najważniejszych celach biznesowych spółki.

Niektóre z powyższych elementów zgodnie z dyrektywą dotyczącą sprawozdawczości finansowej UE muszą być ujęte w raporcie rocznym, ale kierownictwo powinno mieć możliwość podawania w raporcie podstawowym wszystkich kluczowych informacji, które są znaczące dla szerszego kręgu interesariuszy.

Raporty rozszerzone „MORE” (kolejne warstwy sprawozdawczości)

Kolejne warstwy sprawozdawczości będą zawierały bardziej szczegółowe informacje uzupełniające, do których można będzie dotrzeć bezpośrednio lub przez linki z raportu podstawowego. Na przykład w raporcie podstawowym mogą być zawarte informacje na temat różnorodności, natomiast pozostałe informacje dotyczące nadzoru właścicielskiego mogą być podane w innej warstwie sprawozdawczości. Tematy omówione skrótowo w raporcie podstawowym mogą być rozwinięte w kolejnych warstwach. Spółka mogłaby także dodać inne tematy, które są znaczące dla niektórych interesariuszy, np. dla inwestorów lub analityków finansowych. Jeżeli spółka uznałaby to za właściwe, mogłaby utworzyć kolejne jeszcze bardziej szczegółowe warstwy sprawozdawczości.

Raporty rozszerzone MORE to kolejne warstwy sprawozdawczości, zawierające szczegółowe informacje odpowiadające na różne potrzeby informacyjne kluczowych interesariuszy spółek

Raporty dodatkowe, wykraczające poza zakres raportu podstawowego, mogłyby zawierać np. następujące informacje:

- Praktyka i polityka w zakresie różnorodności
- Prawa człowieka
- Własność intelektualna
- Ład korporacyjny
- Sprawozdawczość na temat zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli wewnętrznej
- Sprawozdawczość dla poszczególnych krajów
- Szczegółowe ujawnienia w sprawozdaniach finansowych

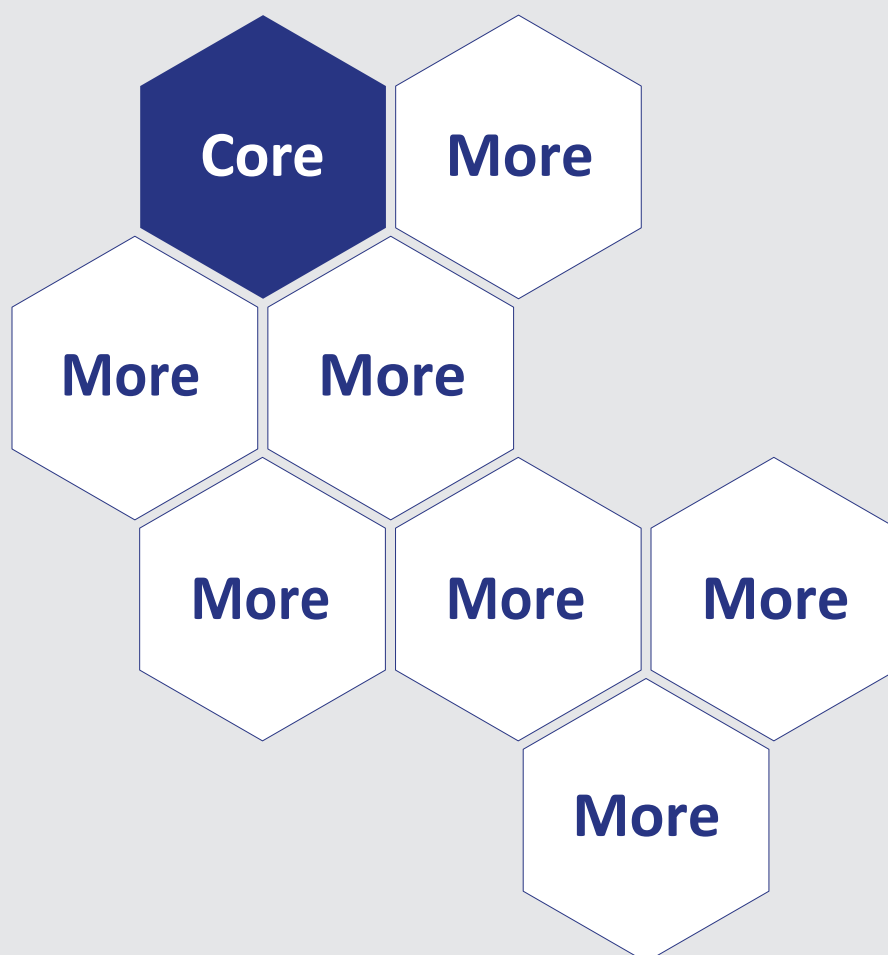
Raporty rozszerzone mogą potwierdzać informacje zawarte w raporcie podstawowym

Raporty dodatkowe mogłyby obejmować także każdy inny temat wymagany przez organ nadzoru lub wnoszące dodatkową wartość dla interesariuszy w ocenie spółki.

Współzależność pomiędzy raportem podstawowym a raportami rozszerzonymi

Szczegółowe informacje zawarte w dodatkowych warstwach sprawozdawczości mogą być powiązane z niektórymi elementami raportu podstawowego, ale niekoniecznie musi być odwrotnie (zależnie od ich znaczenia dla spółki i jej interesariuszy).

Używając narzędzi nawigacji internetowej użytkownicy powinni mieć możliwość łatwiejszego przeszukiwania różnych warstw informacji.

Raport podstawowy CORE z linkami sięgającymi głębiej i szerzej do raportów rozszerzonych MORE umożliwi poszczególnym interesariuszom dostęp do takiego poziomu szczegółowości, jaki odpowiada ich potrzebom

Czytelnicy raportu podstawowego powinni znaleźć więcej szczegółów na wybrany temat w kolejnych warstwach informacji. Natomiast ci, którzy zaczną od części szczegółowej, będą mogli z łatwością znaleźć podsumowanie określonych treści w ogólniejszych warstwach sprawozdawczości, a nawet w raporcie podstawowym (jeżeli temat jest na tyle ważny, by został w nim omówiony). W rezultacie czytelnicy o szerokim horyzoncie zainteresowań będą mogli sprawnie wybrać potrzebne im informacje z różnych warstw sprawozdawczości.

Po zdefiniowaniu raportów podstawowego i raportów rozszerzających należy zastanowić się nad następującymi sprawami:

- Treść i potrzeba eksperymentowania
- Termin publikacji różnych części raportu
- Prezentacja i sposób udostępniania raportów
- Wpływ technologii
- Aktualizacja informacji zawartych w raporcie podstawowym i w raportach rozszerzonych

---

Eksperymenty podejmowane przez spółki powinny służyć testowaniu sposobu działania metody CORE & MORE w praktyce

---

Bloki tematyczne CORE & MORE mogą być aktualizowane w dowolnym czasie

Raport podstawowy powinien być dostępny w szybkim terminie, a raporty rozszerzone mogą być publikowane później

---

Wykorzystanie technologii ułatwiłoby prezentację raportów podstawowych i rozszerzonych

Treść i potrzeba eksperymentowania

Dalszy rozwój dobrej sprawozdawczości przedsiębiorstw można stymulować poprzez określenie zaledwie podstawowego podejścia do jej struktury, pozwalając spółkom różnicować własne podejście stosownie do własnej sytuacji. Eksperymentowanie byłoby kluczem do rozwoju tego podejścia w taki sposób, by odpowiadało zarówno spółkom, jak i ich interesariuszom. Dobre praktyki powinny zostać wypracowane drogą eksperymentów na rynku, co wymaga czasu.

Nie ma wątpliwości co do tego, że technologia będzie kluczem do zwiększenia dostępu do treści, umożliwiającym użytkownikom poruszanie się po różnych poziomach sprawozdawczości w celu dotarcia do interesujących ich szczegółów. Ważne jednak będzie również to, aby spółki eksperymentowały i uczyły się jak najefektywniej udostępniać i porządkować informacje.

Termin udostępniania sprawozdań przedsiębiorstw

Nie cała sprawozdawczość spółki musi być publikowana w tym samym momencie. Niektóre części można udostępniać wcześniej niż inne, aby zawarte w nich informacje docierały do użytkowników wtedy, kiedy są potrzebne i wtedy, gdy ich dostępność ma największe znaczenie. Na przykład informacje o wynikach finansowych oraz analiza informacji finansowych i niefinansowych mogłyby być publikowane, gdy tylko staną się dostępne, natomiast informacje np. o skomplikowanej analizie wrażliwości instrumentów finansowych mogą być przekazywane i integrowane z resztą raportu znacznie później.

Obecnie sprawozdanie finansowe nie jest gotowe do publikacji dopóki nie zostaną sporządzone pozostałe raporty. Zanim wszystkie informacje zostaną zebrane i będą gotowe do publikacji, rynek zdąży już zareagować, a sprawozdanie finansowe służy jedynie jako potwierdzenie już wcześniej posiadanych danych.

Prezentacja i publikacja

Sprawozdawczość przedsiębiorstw będzie w znacznym stopniu zależeć od technologii. Dodatkowe warstwy muszą zostać uporządkowane, tak aby interesariusze mogli z łatwością odnajdować wszystkie wymagane lub dobrowolnie podane informacje na dany temat. Wszystkie informacje muszą być dostępne ze specjalnego miejsca na stronie internetowej spółki ze wskazaniem, które części zostały zbadane lub poświadczone, i ta informacja powinna też być widoczna na każdym widoku ekranu. Uważa się, że ostatecznie twórcy przepisów będą prawdopodobnie musieli sformułować wytyczne, a być może nawet określić wymogi co do układu informacji i sposobu nawigacji.

Technologia

Technologia umożliwiłaby wykorzystanie różnorodnych kanałów dostarczania informacji i komunikacji. Na przykład raport podstawowy mógłby być wzbogacony o różne pomoce wizualne i głosowe, jak to już ma miejsce w dokumentach informacyjnych dla interesariuszy i analityków. Komentarz mógłby być udostępniany cyfrowo przy wykorzystaniu szeregu rozwiązań tekstowych, głosowych, filmowych i graficznych o wysokim poziomie interaktywności. Interesariusze mogliby nawet odsłuchać omówienie wybranych elementów sprawozdań. Dodatkowo interesariusze mogliby korzystać z narzędzi umożliwiających bezpośredni dostęp do zbioru surowych informacji wykorzystywanych na potrzeby sprawozdawczości przedsiębiorstw i skorzystać z różnych zbiorów danych, aby tworzyć własne raporty bezpośrednio odpowiadające ich potrzebom.

Ponadto zmiany technologiczne powinny poprawić terminowość komunikacji.

Koncepcja CORE & MORE to model sprawozdawczości przedsiębiorstw składającej się z bloków

Aktualizacja raportów CORE & MORE jest zagadnieniem wymagającym rozstrzygnięcia

Dostęp do centralnego punktu informacyjnego poprawiłby przepływ informacji i zmniejszyło ryzyko błędów i utraty informacji, o ile wprowadzone zostaną odpowiednie mechanizmy kontroli. Sprawozdawczość przedsiębiorstw może być prezentowana w sposób, który umożliwi komunikację z różnymi interesariuszami. Dostępne byłyby różne tematy, a użytkownicy mogliby wybrać, co ich interesuje. Raport podstawowy opowiadający o wybranych tematach wraz z dodatkowymi informacjami do głębszej analizy, o ile będą potrzebne, byłby dostępny dla użytkowników po kliknięciu na wybrany obszar zainteresowań.

Aktualizacja informacji w raportach CORE & MORE

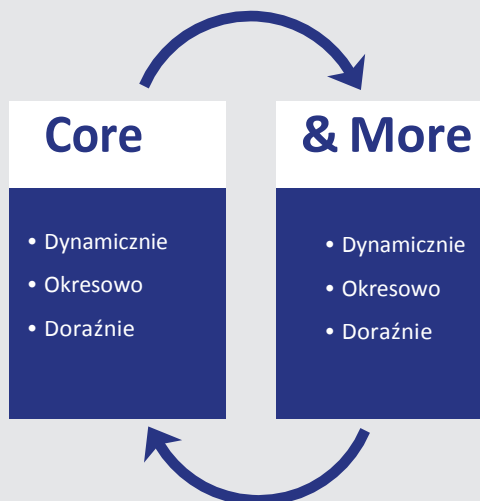
Należy zastanowić się nad tym, czy i kiedy informacje wymagałyby aktualizacji.

Niektórzy są zdania, że raport przedsiębiorstwa po jego sporządzeniu i publikacji (być może w etapach, jak powiemy później) powinien pozostać w formie statycznej (niezmienionej) przez ustalony okres (np. przez rok).

Inni uważają, że raport powinien być aktualizowany, aby odzwierciedlał bieżące informacje. Nie ma dotąd jasnej odpowiedzi na te pytania, ponieważ zależy to w dużym stopniu od zdania poszczególnych spółek, ich decyzji i polityki sprawozdawczej.

Rozwiązanie może zostać wypracowane drogą eksperymentów.

Jedna z możliwości aktualizacji

Jedną z możliwości mogłoby być określenie, że raport podstawowy i raporty rozszerzone składają się z trzech elementów: **dynamicznego**, **okresowego** i **doraźnego**, gdzie każdy element jest aktualizowany z inną częstotliwością w celu odzwierciedlenia aktualnych informacji. Aby to osiągnąć, naszym zdaniem cały raport przedsiębiorstwa powinien być dokumentem żywym (aktualizowanym w miarę potrzeb), umożliwiającym użytkownikom stały dostęp do pełnej, aktualnej sprawozdawczości przedsiębiorstwa. Można to sobie wyobrazić na przykładzie gazety i jej strony internetowej. Strona internetowa jest stale aktualizowana, natomiast wersja oddawana codziennie do druku od momentu jej wydrukowania jest statyczna.

Dobrym rozwiązaniem może być dynamiczna, okresowa i doraźna aktualizacja raportów

Wspomniane trzy elementy raportu podstawowego mogłyby w zarysie wyglądać następująco:

Element dynamiczny

Dynamiczna część raportu odzwierciedla informacje, które muszą być aktualizowane na bieżąco. Głównym przykładem takich informacji są istotne i znaczące ogłoszenia lub komunikaty o wynikach finansowych. Dobrym rozwiązaniem mogłoby w tym przypadku być zastąpienie komunikatów o wynikach raportem podstawowym, o ile raport ten będzie pozwalał na zachowanie ich dynamicznego charakteru. Dynamiczna część raportów podstawowego i raportów rozszerzonych byłaby aktualizowana systematycznie, niekoniecznie wpływając na wszystkie pozostałe elementy raportu, tak aby użytkownicy mieli stały dostęp do wszystkich informacji w raporcie podstawowym w celu uzyskania wszechstronnej wiedzy o sprawach spółki. Dodatkowo użytkownicy powinni mieć możliwość wyszukania wszystkich ważnych aktualizacji raportu podstawowego i raportów rozszerzonych dokonanych w ciągu roku. Użytkownicy powinni także mieć dostęp do historii aktualizacji dynamicznej części raportu.

Kiedy spółka będzie chciała opublikować komunikat o wynikach finansowych (na przykład na koniec każdego kwartału), odpowiednia sekcja raportu podstawowego będzie aktualizowana poprzez zamieszczenie w niej najświeższych danych wraz z danymi porównawczymi (o ile są konieczne). Jednocześnie część informacji w dodatkowych warstwach sprawozdawczości powiązana z ogłoszeniem wyników również zostanie zaktualizowana (np. zamieszczone zostaną (nie)badane kluczowe dane finansowe lub inne dane związane z aktualizacją). Wszystkie informacje w raportach podstawowym i rozszerzonych powinny być aktualizowane w celu odzwierciedlenia nowych informacji. Nie powinno to mieć wpływu na inne już opublikowane raporty, na przykład na wszystkie informacje związane z wynikami spółki na koniec roku i odnośną analizą. Przy dynamicznej aktualizacji tego elementu spółki powinny, w razie potrzeby, zapewnić interesariuszom możliwość dostępu do poprzednich dynamicznych informacji oraz stały dostęp do ostatnich elementów okresowych i doraźnych – na przykład do ostatniego sprawozdania finansowego i sprawozdania zarządu.

Element okresowy (np. roczny, półroczny i kwartalny)

Element okresowy obejmuje roczne i śródroczne sprawozdania finansowe i inne raporty wymagane na mocy przepisów lokalnych lub europejskich (np. informacje niefinansowe). Głównym celem tej części jest odzwierciedlenie okresowego obrazu, jaki daje sprawozdawczość finansowa, w celu umożliwienia użytkownikom dokonania oceny kluczowych zdarzeń i transakcji w okresie objętym analizą. Po aktualizacji informacje powinny pozostać dostępne przez cały rok, a przynajmniej do czasu kolejnej aktualizacji. Dane porównawcze powinny być dostępne, o ile jest to wymagane, tak jak w przypadku danych porównawczych w sprawozdaniach finansowych.

Rozwiązanie to jest podobne do sposobu publikacji przez spółki rocznych i śródrocznych sprawozdań finansowych i innych raportów. Spółki publikują te raporty w określonych odstępach czasu, a same raporty są łatwo dostępne na stronie internetowej danej spółki.

Element doraźny

Na koniec, informacje aktualizowane doraźnie powinny być publikowane jako oddzielny element. Informacje te byłyby aktualizowane tylko wówczas, gdy pojawi się taka potrzeba. Na przykład informacje o władzach spółki wymagałyby aktualizacji w przypadku zmiany w składzie zarządu i innych organów spółki. Inaczej mówiąc, taka aktualizacja następowałaby tylko po wystąpieniu odpowiedniego zdarzenia.

W momencie pojawienia się nowych lub zmienionych informacji można by dodawać lub wymieniać całe bloki

---

Raporty podstawowy i rozszerzone powinny być aktualizowane niezależnie od siebie, w zależności od charakteru prezentowanych informacji

Wszechstronny raport tego rodzaju z trzema niezależnie aktualizowanymi elementami spełniałby funkcję podsumowania (któremu towarzyszyłyby szczegółowe informacje w dodatkowych warstwach sprawozdawczości) działalności handlowej, finansowej i innej działalności spółki. Ze względu na swoją (częściowo) dynamiczną podstawę raport ten zawsze byłby aktualny.

Kwestie do przemyślenia...

- w jaki sposób **sporządzający** mogliby eksperymentować ze sprawozdawczością przedsiębiorstw i stosowaniem koncepcji CORE & MORE w celu zaspokojenia potrzeb informacyjnych interesariuszy;
- co, zdaniem **sporządzających**, powinien zawierać raport podstawowy i jak mają go uzupełniać raporty rozszerzone;
- jak zaangażować **interesariuszy** w otwarty dialog ze **sporządzającymi** na temat dostosowania podejścia CORE & MORE do ich potrzeb;
- w jaki sposób **audytorzy i organy kontroli** mogą wspierać oraz pomagać sporządzającym i interesariuszom w eksperymentach;
- w jaki sposób **twórcy przepisów** mogliby ułatwić eksperymenty poprzez usuwanie przeszkód na drodze innowacji i zapewnianie bezpiecznej przystani tym sporządzającym, którzy chcą eksperymentować, poprzez zezwalanie im na równoległe eksperymentowanie; oraz
- jak **podmioty zainteresowane** powinny oceniać wyniki równoległych eksperymentów.

Pytania

- P3.1** Czy zgadzasz się z tym, że proponowany model CORE & MORE mógłby być dobrym rozwiązaniem dla sprawozdawczości przedsiębiorstw w przyszłości? Jeżeli nie, dlaczego?
- P3.2.** W jaki sposób podejście CORE & MORE mogłoby pomóc w zaspokojeniu potrzeb szerszego kręgu grup interesariuszy?
- P3.3.** Jaka jest rola technologii w rozwoju modelu CORE & MORE?
- P3.4.** Czy masz jakieś przemyślenia na temat konieczności, terminu i sposobu aktualizacji sprawozdawczości przedsiębiorstw?
- P3.5.** W jaki sposób twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy powinni podejść do kompromisu pomiędzy standaryzacją a innowacją?
- P3.6.** Jakie są główne wyzwania i kluczowe korzyści równoległych eksperymentów w obszarze sprawozdawczości przedsiębiorstw?

Rozdział 4

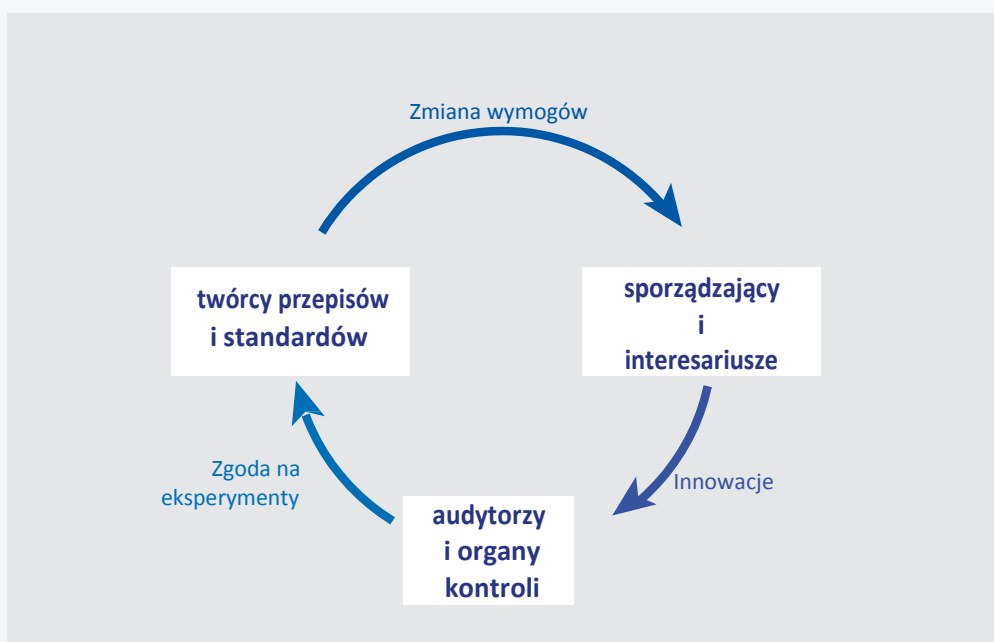
Podejście do tworzenia przepisów i innowacji

Podejście do tworzenia przepisów i innowacji

W ostatnim rozdziale rozwijamy koncepcje dla twórców przepisów, próbujemy zidentyfikować przeszkody na drodze innowacji i analizujemy sposoby kreowania impulsów dla zmian.

Mamy obecnie do czynienia z błędnym kołem, które powstrzymuje zmiany i innowacje w sprawozdawczości przedsiębiorstw. Sporządzający i użytkownicy sprawozdawczości przedsiębiorstw zdecydują się na innowacje tylko wówczas, jeżeli audytorzy i organy kontroli zezwolą na eksperymenty; audytorzy i organy kontroli zezwolą na nie tylko wówczas, jeżeli twórcy przepisów zmienią określone szczegółowe wymogi; zaś twórcy przepisów zmienią szczegółowe wymogi tylko wówczas, gdy sporządzający i użytkownicy będą chcieli wprowadzać innowacje, dając tym samym bodziec do wprowadzania niezbędnych początkowych zmian.

Kluczowe zagadnienia

Nie ma jedynej drogi tworzenia przepisów i innowacji. Kluczowe znaczenie przy rozważaniu możliwych kierunków prac nad optymalnym wyważeniem ustanawiania standardów i wspierania innowacji mają następujące zagadnienia:

- Wyzwania i zachęty związane ze zmianami
- Standardy międzynarodowe
- Różnice pomiędzy krajami
- Powielanie sprawozdawczości ustawowej

Aby umożliwić ewolucję i innowacje w sprawozdawczości przedsiębiorstw, potrzebna jest zmiana kulturowa i zmiana nastawienia, wykraczające poza politykę normalnego funkcjonowania firmy

Wyzwania i zachęty związane ze zmianami

Sporządzający i użytkownicy są mocno przywiązani do systemów regulacji sprawozdawczości finansowej oraz badania sprawozdań finansowych. Największym wyzwaniem w procesie ulepszania sprawozdawczości przedsiębiorstw może być **niechęć do zmian** związana ze zwykłą chęcią zachowania *status quo*.

Zmiana wymaga odpowiednich zachęt, odwagi i determinacji każdej ze stron, które powinny ją wspierać. Czynniki te mogą być materialne i niematerialne; jednocześnie potrzebne jest szersze spojrzenie na to, jak zmierzyć koszty i korzyści z potencjalnych zmian (albo też przemyślana i racjonalna decyzja, aby nic nie zmieniać).

Standardy międzynarodowe

Obecne wymogi dotyczące sprawozdawczości finansowej są często bardzo szczegółowe, natomiast wymogi dotyczące informacji niefinansowych są zasadniczo bardzo szerokie i bardziej oparte na zasadach ogólnych, bez wielu prawnie obowiązujących szczegółów. Szczegółowe standardy mogą ograniczyć innowacje rynkowe, jako że szczegółowy opis wymogów może pozostawiać rynkowi mniej możliwości rozwoju nowych pomysłów.

Dla przykładu, wymogi informacyjne MSSF w obecnym kształcie są często postrzegane, również w Europie, jako zbyt szczegółowe i zwiększające złożoność sprawozdań finansowych. Aby możliwe było wprowadzenie w Europie systemu opartego na zasadach bardziej ogólnych, standardy międzynarodowe muszą się zmienić, ale decydenci z Europy nie są jedynymi, którzy mają przywilej bezpośredniego wpływania na kierunki, w jakich ma zmierzać RMSR, szczególnie w sytuacji, gdy podmioty z innych części świata również starają się wywrzeć na nią wpływ. Jednak dzięki nowej Europejskiej Grupie Doradczej ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG)³⁷ Europa może mówić do RMSR jednym głosem, promując stanowisko Unii Europejskiej w sprawie standardów MSSF.

Różnice pomiędzy krajami

Chociaż istnieje w UE określony poziom harmonizacji w sprawozdawczości finansowej, występują istotne różnice między krajami, jeżeli chodzi o wymogi dotyczące informacji niefinansowych. Niektóre kraje posiadają bardzo ogólne zasady, inne zaś zasady bardziej szczegółowe, ale tylko dla spółek giełdowych. Skutkiem tego jest brak porównywalności i równych zasad gry. Dla interesariuszy posiadających udziały w spółkach z różnych krajów te różnice w przepisach mogą nie być widoczne, a nawet jeżeli są, i tak mogą być mylące.

Różnice w wymogach krajowych są szczególnie wyraźne w przypadku sprawozdań zarządu. Rodzi to trudności dla interesariuszy, którzy chcą dotrzeć do informacji o spółkach, ponieważ różne wymogi ustawowe powodują różnice w publikowanych informacjach.

Powielane wymogi sprawozdawcze

Obecnie w przypadku powielania się wymogów dotyczących danego tematu sprawozdawczego, rzadko jest tak, by wymogi poszczególnych twórców przepisów na całym świecie były identyczne, a różnice te zwiększają koszt dla całego systemu gospodarczego. Powielanie wymogów często występuje tam, gdzie cele różnych systemów sprawozdawczych nie są ze sobą ujednolicone, na przykład sprawozdawczość wymagana ustawowo występuje obok sprawozdawczości finansowej instytucji finansowych. Ewoluuące cele różnych systemów sprawozdawczych powodują wiele zmian w sprawozdawczości przedsiębiorstw, np. zmiany w sprawozdawczości podatkowej, ale tam, gdzie występują liczne czynniki powodujące zmiany, efektem jest często powielanie raportów, które mają zapewnić spełnienie wszystkich celów.

Powielanie wymogów w przepisach i standardach prowadzi do powielania informacji w sprawozdawczości przedsiębiorstw

Analogicznie problemy mogą wynikać z luk w wymogach sprawozdawczych, szczególnie, jeżeli luki te są związane ze znaczącymi informacjami. Aby uniknąć ryzyka, zazwyczaj ujawnia się o wiele więcej informacji niż jest to ściśle wymagane. Za każdym razem, gdy założenia przyjmowane przez interesariuszy biorą górę nad faktycznymi informacjami, może to mieć potencjalnie ujemne skutki albo dla spółki, albo dla interesariuszy, albo dla obu stron. Dodatkowo złożoność wymogów i różnice pomiędzy nimi zachęcają raczej do skupienia się na samym przestrzeganiu przepisów i prowadzą do wyczerpania zasobów na ich wypełnienie, zamiast zachęcać do innowacji i wychodzenia poza wymagane minimum, aby poprawić komunikację z interesariuszami.

Istotne aktualne zmiany

Obecnie w toku jest szereg inicjatyw ze strony ustawodawców, organów ustanawiających standardy, spółek i profesji księgowej na poziomie międzynarodowym, europejskim i krajowym, których celem jest poprawa sprawozdawczości przedsiębiorstw.

Aktualne obiecujące inicjatywy

Pomimo pewnej awersji do zmian, w ostatnich latach miało miejsce kilka pozytywnych wydarzeń, nie tylko w sprawozdawczości przedsiębiorstw, ale także i w obszarach, które są z nią bezpośrednio związane, na przykład w audycie.

Audytorzy zaczynają wyłamywać się z długiej tradycji sporządzania raportów dla akcjonariuszy/udziałowców, które zawierają standardowe sformułowania mówiące niewiele o samym badaniu. Na przykład w 2013 roku Wielka Brytania wprowadziła bardziej zindywidualizowane raporty biegłego rewidenta, opisujące zakres prac rewizyjnych oraz kluczowe zagadnienia, takie jak dokonane subiektywne osądy na temat newralgicznych kwestii księgowych i informacyjnych. Zmiana ta została przyjęta przez środowisko audytorów jako sposobność do wyjaśnienia stosowanych procesów oraz zaprezentowania jakości ich pracy. Za przykładem Wielkiej Brytanii poszła Holandia, wprowadzając zmiany dla lat obrotowych kończących się w 2014 roku. Podobne zmiany zostały wprowadzone w Międzynarodowych Standardach Rewizji Finansowej (ISA) przez Radę Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Poświadczających (IAASB).

Nowe sposoby prezentowania przez spółki sprawozdawczości przedsiębiorstw są kluczowe w celu dotrzymania kroku wszelkiego rodzaju zmianom w zakresie: potrzeb interesariuszy, praktyk finansowych/biznesowych i inwestycyjnych, technologii, gospodarki itp. Jeżeli obecne wymogi nie zdołają dotrzymać im kroku, staną się ograniczeniem lub barierą dla udostępniania informacji mających kluczowe znaczenie, aby sprawozdawczość przedsiębiorstw mogła odgrywać ważną rolę w oczach interesariuszy i spółek.

Potrzebne innowacje mogą pochodzić z różnych źródeł. Jednak znaczące zmiany, jeżeli mają się utrzymać, będą potrzebowały wsparcia ze strony praktycznie wszystkich podmiotów zaangażowanych w sprawozdawczość przedsiębiorstw, w tym organów nadzoru i ustawodawców.

Tworzenie przepisów

Wiele inicjatyw tworzenia przepisów może wywrzeć istotny pozytywny wpływ na sprawozdawczość przedsiębiorstw.

Rządy krajów

Na poziomie rządów poszczególnych krajów UE podejmowane są różnego rodzaju inicjatywy. Istotnym przykładem ostatnio były zmiany w brytyjskich wymogach dotyczących sprawozdawczości rocznej (raport strategiczny), które obecnie obejmują podawanie informacji na temat modelu biznesowego spółki, jej strategii i wyników, dając przy tym spółkom dużą elastyczność w prezentowaniu informacji tak, aby jak najlepiej przedstawiały obraz ich sytuacji. Natomiast w Danii spółki mogą zamieszczać wiele swoich informacji niefinansowych i zarządczych na stronach internetowych (z odpowiednimi odniesieniami), zamiast w raporcie rocznym.

Inicjatywy dobrowolne

Brytyjska Rada ds. Sprawozdawczości Finansowej, korzystając ze swojego **Laboratorium Sprawozdawczości Finansowej** założonego w październiku 2011 roku, gromadzi spółki i inwestorów na wspólnych debatach, podczas których mogą uzgodnić na poziomie praktycznym, jakie podejścia do sprawozdawczości inwestorzy uważają za dobre. Celem jest uzupełnienie minimalnych wymogów w odnośnych standardach, przepisach i innych wymogach regulacyjnych do dozwolone praktyki, które inwestorzy uważają za pomocne.

Podobnie, na poziomie globalnym, Rada ds. Stabilizacji Finansowej (ang. Financial Stability Board) przy pomocy inicjatywy **Grupy roboczej ds. podnoszenia jakości informacji do ujawnienia** dotyczącej sprawozdawczości banków (opublikowanej w październiku 2012 r.) dąży do zaangażowania szerokiego kręgu interesariuszy w analizę najlepszych praktyk sprawozdawczych. W bardziej długoterminowej perspektywie inicjatywy takie mogą pomóc wpłynąć na przyszłe wymogi sprawozdawcze.

Inną ważną inicjatywą, jak już wspomniano wcześniej, jest inicjatywa **sprawozdawczości zintegrowanej** realizowana przez IIRC.

Inicjatywy profesji księgowej i audytorskiej oraz przedsiębiorstw

B20 – Panel sześciu międzynarodowych sieci księgowych

W czerwcu 2014 roku Panel B20 opublikował raport pt. „Odblokowanie inwestycji w infrastrukturę – czy barierą jest aktualna rachunkowość i sprawozdawczość”³⁸. Jedną z kluczowych rekomendacji raportu jest:

„Zachęcanie do innowacji i inicjatyw w zakresie sprawozdawczości przedsiębiorstw, które dadzą inwestorom bardziej długoterminowe i szersze spojrzenie na tworzenie wartości dla akcjonariuszy jako uzupełnienie historycznych danych o wynikach finansowych i informacji o obecnej sytuacji finansowej podanych w sprawozdaniu finansowym. B20 dostrzega szczególną wagę sprawozdawczości zintegrowanej jako przykładu takich inicjatyw. Każdy Minister Finansów z Grupy G20 powinien dokonać oceny ewentualnych praktycznych, prawnych lub ustawowych barier poprawy sprawozdawczości przedsiębiorstw i działać na rzecz ich usunięcia, aby sprawozdawczość przedsiębiorstw stała się obszarem bardziej sprzyjającym inwestycjom w infrastrukturę i innym inwestycjom długoterminowym.”

Wprawdzie inicjatywa ta koncentruje się na projektach infrastrukturalnych, jednak zagadnienie dotyczy każdej spółki prezentującej stosunkowo długoterminowe perspektywy, niezależnie od długości jej cyklu biznesowego.

Inicjatywy spółek

Niektóre spółki postanowiły realizować własne inicjatywy poprawiające ich sprawozdawczość. Na przykład w Szwecji spółki dodają komentarz obok głównych członów sprawozdania finansowego, takich jak rachunek zysków i strat oraz bilans. W Danii spółki są zachęcane do przegrupowania punktów w informacji dodatkowej w sposób sprzyjający odzwierciedleniu znaczenia informacji dla użytkowników i ich istotności oraz do zamieszczania zasad rachunkowości i uwag w różnych częściach informacji dodatkowej. Takie inicjatywy wyraźnie wskazują na gotowość do eksperymentowania, ale jednocześnie pokazują brak koordynacji w Europie.

Prace różnych podmiotów na rzecz zmian powinny być koordynowane

Przyszłość pokaże, czy te i inne inicjatywy już będące w toku będą miały indywidualny bądź wspólny wkład w istotne zmiany w sprawozdawczości przedsiębiorstw. Trzeba włożyć więcej wysiłku w maksymalizację ich oddziaływania oraz podjąć kolejne dalej idące kroki i zapewnić, by innowacje były odpowiednio koordynowane, tak aby zbiór wymogów mających zastosowanie do poszczególnych spółek był spójny.

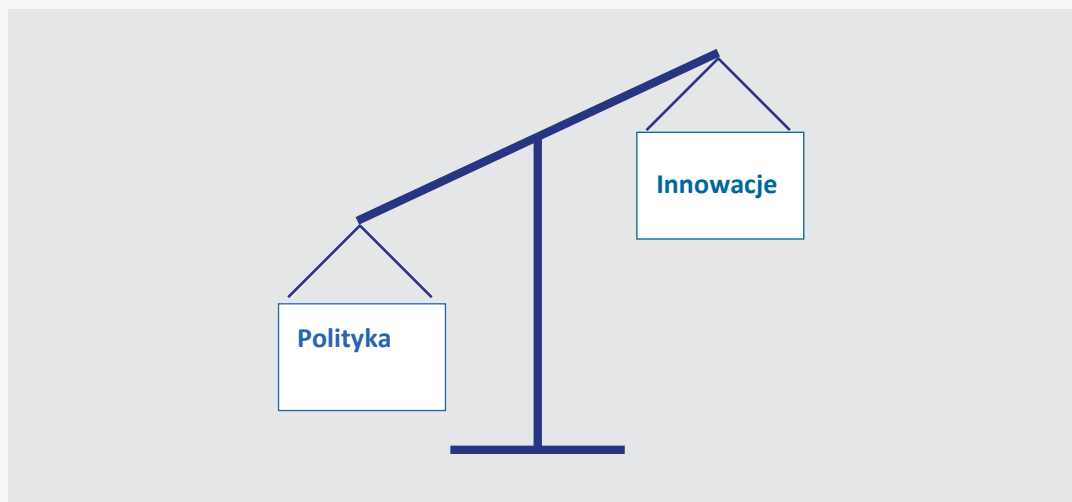
Technologia jako motor zmian

Elastyczność w tworzeniu przepisów jest potrzebna również z tego względu, że wpływ zmian technologicznych nie może być narzucony odgórnie ani regulowany

Przepisy, regulacje i standardy sprawozdawczości nie zawsze dotrzymują kroku zmianom technologicznym, które mogłyby być motorem zmian w sprawozdawczości przedsiębiorstw. W efekcie prace nad włączeniem nowych technologii w sprawozdawczość przedsiębiorstw najczęściej odbywają się na bazie dobrowolności.

Niektóre jurysdykcje pozwalają na stosowanie (a nawet wymagają stosowania) jednego języka sprawozdawczości finansowej na potrzeby wymaganego ustawowo składania informacji. Stosowanie jednego języka na potrzeby sprawozdawczości umożliwia wymianę i analizę informacji, a to może skutkować szybszymi i bardziej świadomymi decyzjami uczestników rynku. Organy nadzoru nie powinny jednak ograniczać działań innowacyjnych do stosowania standardowego systemu składania raportów, lecz powinny też przestrzegać zasady otwartych drzwi dla wszelkich nowych pomysłów innowacyjnych. Spółki, które chcą być liderami w reagowaniu na zmiany technologiczne, często sporządzają raporty oparte na nowych technologiach obok raportów wymaganych ustawowo, ponosząc na ten cel dodatkowe koszty.

Opinie na temat tworzenia przepisów i innowacji

Wyzwania i zachęty związane ze zmianami

Konsultacje z interesariuszami

Z uwagi na to, że sprawozdawczość przedsiębiorstw powinna być zaprojektowana tak, aby zapewnić spełnienie w rozsądnym stopniu potrzeb różnych grup interesariuszy, wyzwaniem dla spółek jest komunikowanie się z interesariuszami w sposób umożliwiający opracowanie modelu odpowiadającego im potrzebom. Konieczne będzie znalezienie nowych sposobów komunikowania się z szerszym kręgiem interesariuszy i wyważenie kosztów i korzyści nowych wymogów.

Innowacje rynkowe

Innowacje powstają w wyniku eksperymentów bazujących na mechanizmach rynkowych, ale wszyscy interesariusze mogą odegrać znaczącą rolę w odpowiednim kształtowaniu środowiska regulacyjnego i tworzeniu ram, w których innowacje są możliwe. Nie musi to oznaczać takiego samego podejścia do różnych elementów sprawozdawczości przedsiębiorstw: podczas gdy dla informacji niefinansowych odpowiednie będą ramy ogólne, w przypadku raportów finansowych konieczne mogą być wymogi bardziej szczegółowe.

Twórcy przepisów powinni być elastyczni i wspierać innowacje

Innowacje powinny przychodzić ze strony rynku, ale spółki potrzebują wsparcia swoich interesariuszy, aby móc eksperymentować i szukać najlepszych rozwiązań. W niektórych przypadkach i momentach potrzebne jest wsparcie ze strony twórców przepisów, aby umożliwić, a ostatecznie wymagać zmian służących modernizacji sprawozdawczości przedsiębiorstw. Czasem konieczne też będzie, aby twórcy przepisów podjęli działania w celu usunięcia barier legislacyjnych dla nowatorskich i wcześniej niestosowanych sposobów sprawozdawczości. Może to oznaczać konieczność usunięcia przez ustawodawców i organy ustanawiające standardy niektórych szczegółowych zasad uniemożliwiających innowacje, a także stosowania przez audytorów i organy kontroli podejścia opartego na zasadach bardziej ogólnych. Zasadniczo dobrym podejściem, które jest bardziej motywujące dla spółek, pozostaje swoboda eksperymentowania i pokazywania pozytywnych zmian z pewną pomocą interesariuszy. Podejście takie zachęci spółki do tego, by nie skupiały się wyłącznie na wypełnieniu minimalnych wymogów, ale poszły dalej i aktywnie komunikowały się z interesariuszami.

Standardy międzynarodowe

Przy podejmowaniu decyzji, jakie będzie najbardziej odpowiednie podejście do ulepszenia sprawozdawczości lub opracowania jej nowego modelu, jednym z głównych pytań dla twórców przepisów jest kwestia standaryzacji bądź swobody sprawozdawczości. Sprawa ta często pojawia się w debatach nad tym, jak osiągnąć spójność i porównywalność raportów przedsiębiorstw.

Ważne jest zapewnienie interesariuszom możliwości zrozumienia i porównania spółek, a nie dążenie do uzyskania całkowitej spójności samej w sobie. Wymuszanie porównywalności i nadmiernego upraszczania faktycznych różnic pomiędzy spółkami może być niebezpieczne. Głównie z tego właśnie powodu standardy rachunkowości wymagają ujawniania niektórych informacji obok liczb wykazywanych w bilansie i rachunku zysków i strat. Na podstawie takich informacji można wyciągnąć wnioski uzupełniające wnioski księgowe zebrane z faktycznych wykazywanych liczb. Zamiast więc podawania jednej tylko liczby mierzącej zysk netto, powinno się ją uzupełnić wyjaśnieniem, które umożliwi porównanie w oparciu o zrozumienie leżących u jej podłoża transakcji zawartych przez spółkę, zastosowanych zasad rachunkowości oraz subiektywnych osądów i oszacowań dokonanych w związku ze stosowaniem tych zasad.

Należy rozważyć różne plusy i minusy, ale w skrajnej postaci prawdopodobnie nie będzie dobrze działać ani pełna standaryzacja, ani pełna elastyczność sprawozdawczości przedsiębiorstw. Jednak ogólnie rzecz biorąc występuje obawa, że standaryzacja zasadniczo ogranicza innowacje i prowadzi do skupiania się wyłącznie na spełnieniu wymogów sprawozdawczych, bez kluczowej dodatkowej wartości, jaką sprawozdawczość mogłaby wносить do komunikacji pomiędzy spółką a jej interesariuszami. Jeżeli spółki będą miały pewną swobodę i elastyczność w sposobie komunikowania się z interesariuszami, zwiększy to możliwości przekazywania przez nie unikalnych informacji, które ostatecznie pomogą interesariuszom porównać jedną spółkę z inną.

Jest miejsce zarówno dla swobody, jak i dla standaryzacji i trzeba wypracować równowagę pomiędzy różnymi aspektami sprawozdawczości. Systemy i zasady mogą nadać sprawozdawczości pewną ogólną strukturę. Powinny zapewniać zarówno swobodę i elastyczność w ogólnych raportach, jak i wymagać konkretów oraz standaryzacji informacji i sposobu ich prezentacji. Niektórzy uważają, że stosowanie zasad skupiających uwagę na znaczących rezultatach może również być pomocne w stworzeniu sprawozdawczości dającej się lepiej przystosować do konkretnych potrzeb: spółki będą miały swobodę natychmiastowego odzwierciedlenia zmian w swojej sprawozdawczości, zamiast czekania, aż bardziej normatywne elementy wymogów sprawozdawczych zostaną zmienione przez organy nadzoru i organy ustanawiające standardy.

Różnice pomiędzy krajami

Koordinacja pomiędzy krajami i wewnątrz nich

Konieczne jest poszukiwanie lepszych rozwiązań dotyczących tworzenia przepisów w poszczególnych krajach oraz na poziomie międzynarodowym w sposób bardziej skoordynowany. Do odegrania mają tu rolę regionalni i krajowi twórcy przepisów w globalnie połączonym świecie.

Być może model doskonały nie istnieje, ale polityka sprawozdawczości finansowej musi być:

- odpowiednio skoordynowana, aby unikać powielania tych samych informacji przez spółki oraz luk w sprawozdawczości
- zrozumiała dla interesariuszy na skalę globalną

Lepsza koordynacja pomiędzy jurysdykcjami i regionami umożliwiłaby interesariuszom otrzymywanie spójnych informacji. Byłoby to przydatne nie tylko z punktu widzenia innowacji, ale także stworzenia bardziej zbliżonych warunków w poszczególnych krajach, co umożliwiłoby dzielenie się znaczącymi informacjami i rozwój dobrej praktyki.

Wydaje się, że UE ma swoją rolę do odegrania w związku z harmonizacją wymogów, tak aby do rynku docierały informacje przydatne. Tym niemniej, spółkom należy pozostawić dostateczną swobodę, aby mogły decydować, jakie dodatkowe znaczące informacje wykraczające poza podstawowe wymogi powinny przedstawić użytkownikom i interesariuszom.

Kwestia zmian regulacyjnych

Należy także zastanowić się nad ramami czasowymi realizowanych inicjatyw. Podczas gdy UE wykorzystwała okazję, by stać się globalnym liderem w przyjęciu standardów MSSF jako systemu obowiązującego spółki giełdowe w całej Europie, obecna potrzeba zmiany całego modelu sprawozdawczego może wydawać się mniej pilna niż wówczas, gdy stosunkowo nowa unia gospodarcza potrzebowała wspólnej platformy w zakresie rachunkowości. W odpowiedzi na kryzys finansowy zaczęto na nowo zastanawiać się nad celem i wystarczalnością obecnego modelu sprawozdawczego. Doprowadziło to do poczucia, że zmiany są pilne, a zatem należy zastanowić się nad najbardziej realną opcją ich przeprowadzenia.

W praktyce proponuje się, aby europejscy twórcy przepisów jako priorytet postawili sobie umożliwienie i wspieranie eksperymentów sprawozdawczych na rynku. ESMA powinna także współpracować z krajowymi organami nadzoru w przyjmowaniu takich innowacyjnych rozwiązań.

Powielanie sprawozdawczości ustawowej

Kolejną ważną sprawą jest zbudowanie skutecznych mechanizmów i relacji mając na uwadze to, co może być potrzebne w bardziej długoterminowej perspektywie, tak aby można było skutecznie radzić sobie z problemami, jakie mogą pojawić się w przyszłości bez powielania informacji w sprawozdawczości. Potrzebne są na przykład mechanizmy, które zapewnią możliwość wymiany poglądów na temat tego, jak sytuacja może wyglądać w przyszłości, aby uzyskane wnioski można było wykorzystać w tworzeniu przyszłych przepisów.

Sprawozdawczość oparta na zasadach ogólnych skutecznie zachęca spółki i osoby nimi zarządzające do dokonywania odpowiednich osądów i brania na siebie odpowiedzialności za nie. Podążanie taką drogą zachęcałoby też do innowacji w sposobie prezentacji informacji.

Jak kreować impuls dla zmian

Aby umożliwić innowacje w sprawozdawczości przedsiębiorstw, potrzebne mogą być zmiany ze strony wszystkich podmiotów zainteresowanych obejmujące regulacje, eksperymenty, innowacje rynkowe, usługi poświadczające i koordynację.

Regulacje

Do opracowania nowych wymogów można podejść na różne sposoby, od szczegółowej specyfikacji i standaryzacji do wymogów opartych na bardzo ogólnych zasadach, które opierają się na istotnych subiektywnych osądach. Twórcy przepisów mogą na przykład wymagać spełnienia ogólnych celów, zamiast bardziej szczegółowo określać, co spółki powinny ujawnić, a czego nie. Wymogi oparte na ostatecznym rezultacie, które pozostawiają w gestii spółki ustalenie, jak te rezultaty osiągnąć poprzez swoją sprawozdawczość, są najlepszym rozwiązaniem.

Opracowanie standardów opartych na zasadach ogólnych zachęca do innowacji i umożliwia spółkom eksperymentowanie i badanie, co byłoby najlepszą praktyką.

Twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy powinni zrobić miejsce dla innowacji. Takie podejście oznacza, że nowe zasady, regulacje i standardy powinny uwzględniać zmiany technologiczne i zostawiać dosyć miejsca na to, aby spółki i uczestnicy rynku stawali się liderami w sprawozdawczości przedsiębiorstw wspieranej przez technologie.

Eksperymenty i innowacje rynkowe

Eksperymenty przyniosą nowe sposoby sprawozdawczości przedsiębiorstw i ostatecznie w wyniku tego procesu pojawi się dobra praktyka w tym zakresie.

Aby umożliwić eksperymenty potrzebny może być „równoległy świat” sprawozdawczości, który umożliwi spółkom swobodne testowanie nowych metod, podczas gdy inne spółki będą nadal przestrzegały obecnych wymogów. Rozwiązanie to może być do przyjęcia dla interesariuszy, którzy są zainteresowani spółkami już stosującymi szeroką gamę konwencji sprawozdawczych i w rezultacie otrzymują informacje w szeregu różnych formatów.

Tymczasowe występowanie dodatkowych różnic w sprawozdawczości może pomóc w testowaniu pomysłów, tak aby te, które zostaną ostatecznie przyjęte przez twórców przepisów, spełniały swój cel.

Dopuszczanie innowacji rynkowych tworzy zachęty dla zmian, ponieważ spółki muszą dotrzymać kroku zmianom na rynku.

Niezależne usługi poświadczające i kontrola

Audytorzy i organy kontroli również muszą wziąć odpowiedzialność za zmiany i dostosować się do mniej normatywnego systemu sprawozdawczego oraz zrobić miejsce dla eksperymentów, ponieważ są one ważnym elementem łańcucha sprawozdawczego. W procesie tym wszystkie strony będą musiały podjąć działania w kierunku innowacji w tym samym czasie, aby wypracować nowe dobre praktyki. Zmiana *status quo* nie może nastąpić w wyniku prac tylko jednej ze stron w procesie sprawozdawczym.

Aby zachęcić do innowacji należy zostawić spółkom miejsce na subiektywny osąd w otoczeniu prawnym i regulacyjnym opartym na zasadach ogólnych

---

Twórcy przepisów powinni umożliwić spółkom eksperymenty równoległe ze sprawozdawczością przedsiębiorstw

---

Pojawią się wówczas dobre praktyki rynkowe, które pomogą zamienić innowacje w sprawozdawczość przyszłości

Koordinacja prac

Potrzebna jest lepsza koordynacja pomiędzy różnymi stronami, aby osiągnąć właściwą równowagę pomiędzy przepisami, regulacjami i innowacjami. Proponowany mechanizm może obejmować grupę kluczowych interesariuszy: sporządzających sprawozdania, użytkowników, organy kontroli, audytorów i twórców przepisów. Prace mogą zostać zainicjowane na przykład przez profesję księgową, która powinna stworzyć platformę dla dyskusji i koordynacji. Istnienie takiej grupy pomogłoby w skuteczniejszej i terminowej komunikacji z twórcami przepisów – takimi jak na przykład Komisja Europejska, Parlament Europejski, Europejskie Organy Nadzoru i organy ustanawiające standardy.

Kwestie do przemyślenia...

- usuwanie barier dla innowacji i zachęcanie spółek do eksperymentów w sprawozdawczości przedsiębiorstw ze strony **twórców przepisów, organów kontroli i organów nadzoru**;
- przyzwolenie przez **twórców przepisów, organy kontroli i organy nadzoru** na istnienie równoległego systemu sprawozdawczości dla niektórych spółek, które są gotowe zainwestować w eksperymenty i ocenę efektów takiego podejścia;
- opracowanie mechanizmów współpracy pomiędzy **międzynarodowymi twórcami przepisów i innymi podmiotami zainteresowanymi** w celu zapewnienia, że wprowadzone zostaną niezbędne zmiany do obecnych wymogów; oraz
- stworzenie grupy **sporządzających, audytorów i użytkowników**, która będzie kontaktowała się z głównymi twórcami przepisów i organami ustanawiającymi standardy, aby poprawić terminową komunikację i współpracę.

Pytania

- P4.1.** Jakie ewentualne przeszkody powinni usunąć twórcy przepisów, aby umożliwić innowacje w sprawozdawczości przedsiębiorstw?
- P4.2.** Czy obawy o odpowiedzialność za niespełnienie wymogów sprawozdawczych stanowią barierę dla innowacji?
- P4.3.** Czy obecna struktura dialogu pomiędzy twórcami przepisów a podmiotami zaangażowanymi w sprawozdawczość przedsiębiorstw jest skuteczna? Jeżeli nie, jak należałoby ją poprawić?
- P4.4.** Jakie inne mechanizmy są potrzebne, aby zapewnić adaptację wymogów i osiągnąć lepszą koordynację i spójność pomiędzy różnymi rodzajami przepisów?
- P4.5.** Czy znasz przykłady przepisów lub polityki z własnego kraju umożliwiających innowacje?
Czy powinny one być powielone na poziomie europejskim lub międzynarodowym?
- P4.6.** Czy zgadzasz się z propozycją powstania grupy wspierającej proces ustalania głównych problemów i kluczowych korzyści nowych innowacyjnych propozycji dla przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw?
- P4.7.** Czy masz inne sugestie dla twórców przepisów w kwestii tego, jak można zachęcać do innowacji w sprawozdawczości przedsiębiorstw?

Załączniki

Załącznik A – Pytania

Poniżej zamieszczamy listę pytań z każdego rozdziału naszego opracowania.

Otrzymane odpowiedzi i uwagi zostaną przeanalizowane i wykorzystane przez FEE jako podstawa do podejmowania decyzji w sprawie kolejnych działań FEE. Respondenci mogą odpowiedzieć przekazując swoje uwagi przez **specjalną stronę internetową** <http://bit.ly/15futurecorprep>.

Zapraszamy wszystkie podmioty zainteresowane – przedsiębiorstwa, polityków, organy nadzoru, inwestorów, organizacje pozarządowe, księgowych i innych interesariuszy – do udziału w naszych pracach nad określaniem kierunku zmian i do wniesienia wkładu w kształtowanie przyszłej sprawozdawczości przedsiębiorstw.

O ile nie zostanie zaznaczone inaczej, odpowiedzi będą traktowane jako przeznaczone do publicznej wiadomości. Respondenci powinni wyraźnie zaznaczyć, jeżeli ich uwagi powinny być traktowane poufnie. Standardowe klauzule ujawnienia w odpowiedziach otrzymanych pocztą elektroniczną nie będą w tym celu brane pod uwagę.

Termin zgłaszania uwag upływa **30 czerwca 2016 r.**

Pytania

- P1.1.** Jakie kroki w procesie sprawozdawczych pomogą zapewnić właściwe zaspokojenie potrzeb informacyjnych interesariuszy?
- P1.2.** Czy dostrzegasz jakieś trudności w dotarciu sprawozdawczości przedsiębiorstw do szerszego kręgu odbiorców?
- P1.3.** Kiedy i w jaki sposób w proces sprawozdawczy powinni zaangażować się interesariusze?
- P1.4.** Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że dwukierunkowa komunikacja pomiędzy spółkami a ich interesariuszami jest potrzebna, aby ukierunkować sprawozdawczość na potrzeby interesariuszy?
- P1.5.** W jaki sposób technologia może napędzać i umożliwiać zmiany w kręgu odbiorców sprawozdawczości przedsiębiorstw?

- P2.1.** Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że sprawozdania finansowe utraciły lub tracą część swojego znaczenia?
- P2.2.** Jeżeli tak, które problemy są główną przyczyną spadku znaczenia sprawozdań finansowych?
- P2.3.** Jakie najważniejsze kroki powinny podjąć organy ustanawiające standardy i twórcy przepisów, aby wspierać innowacje i umożliwić sprawozdawczości finansowej odzyskanie znaczenia?
- P2.4.** Jak w innowacjach sprawozdawczości finansowej może pomóc technologia?
- P2.5.** Jakie kluczowe problemy mogą pojawić się w związku z opracowywaniem międzynarodowego zestawu standardów i/lub wytycznych dla informacji niefinansowych, które mogłyby być uniwersalnie stosowane?

- P2.6.** Która organizacja – o ile taka istnieje – powinna objąć przywództwo przy opracowywaniu międzynarodowego systemu sprawozdawczości niefinansowej opartego na zasadach ogólnych?
- P2.7.** Na ile obowiązujące powinny być te zasady?
- P2.8.** Jakie byłoby najlepsze podejście do eksperymentów w obszarze informacji niefinansowych? Z jakimi problemami mogłyby się spotkać podmioty?
- P3.1.** Czy zgadzasz się z tym, że proponowany model CORE & MORE mógłby być dobrym rozwiązaniem dla sprawozdawczości przedsiębiorstw w przyszłości? Jeżeli nie, dlaczego?
- P3.2.** W jaki sposób podejście CORE & MORE mogłoby pomóc w zaspokojeniu potrzeb szerszego kręgu grup interesariuszy?
- P3.3.** Jaka jest rola technologii w rozwoju modelu CORE & MORE?
- P3.4.** Czy masz jakieś przemyślenia na temat konieczności, terminu i sposobu aktualizacji sprawozdawczości przedsiębiorstw?
- P3.5.** W jaki sposób twórcy przepisów i organy ustanawiające standardy mają podejść do kompromisu pomiędzy standaryzacją a innowacją?
- P3.6.** Jakie są główne wyzwania i kluczowe korzyści równoległych eksperymentów w obszarze sprawozdawczości przedsiębiorstw?
- P4.1.** Jakie ewentualne przeszkody powinni usunąć twórcy przepisów, aby umożliwić innowacje w sprawozdawczości przedsiębiorstw?
- P4.2.** Czy obawy o odpowiedzialność za niespełnienie wymogów sprawozdawczych stanowią barierę dla innowacji?
- P4.3.** Czy obecna struktura dialogu pomiędzy twórcami przepisów a podmiotami zaangażowanymi w sprawozdawczość przedsiębiorstw jest skuteczna? Jeżeli nie, jak należałoby ją poprawić?
- P4.4.** Jakie inne mechanizmy są potrzebne, aby zapewnić adaptację wymogów i osiągnąć lepszą koordynację i spójność pomiędzy różnymi rodzajami przepisów?
- P4.5.** Czy znasz przykłady przepisów lub polityki z własnego kraju umożliwiających innowacje?
Czy powinny one być powielone na poziomie europejskim lub międzynarodowym?
- P4.6.** Czy zgadzasz się z propozycją powstania grupy wspierającej proces ustalania głównych problemów i kluczowych korzyści nowych innowacyjnych propozycji dla sprawozdawczości przedsiębiorstw przyszłości?
- P4.7.** Czy masz inne sugestie dla twórców przepisów w kwestii tego, jak można zachęcać do innowacji w sprawozdawczości przedsiębiorstw?

Załącznik B – Słowniczek terminów

Odpowiedzialność	Obowiązek, dotyczący osoby lub organizacji, informowania o swojej działalności, brania za nią odpowiedzialności oraz ujawnienia jej rezultatów w sposób przejrzysty.
Alternatywne wskaźniki wyników (APM)	Wskaźniki, kwoty, dane procentowe itp. obliczone na podstawie informacji, które nie zostały bezpośrednio zdefiniowane w standardach sprawozdawczości finansowej.
Raport roczny	Roczna publikacja, którą spółki muszą przedstawić akcjonariuszom, opisując w niej swoją działalność i sytuację finansową.
B-20	Szczyty B-20 to szczyty liderów biznesu z grupy krajów G-20.
Sprawozdawczość środowiskowa, społeczna i ładu korporacyjnego	<p>Sprawozdawczość środowiskowa, społeczna i ładu korporacyjnego to termin stosowany na rynkach kapitałowych i przez inwestorów do oceny zachowania przedsiębiorstw i określania przyszłych wyników finansowych spółek.</p> <p>Elementy tej sprawozdawczości są podzbiorem wskaźników wyników niefinansowych, obejmującym zagadnienia zrównoważonego rozwoju, etyczne i nadzoru właścicielskiego, takie jak zarządzanie śladem węglowym spółki i zapewnienie funkcjonowania systemu promującego odpowiedzialność.</p>
Komisja Europejska	Komisja Europejska jest ciałem wykonawczym Unii Europejskiej odpowiedzialnym za proponowanie przepisów, wdrażanie decyzji, stanie na straży traktatów UE i zarządzanie bieżącą działalnością UE.
Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG)	<p>Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG)³⁹ została założona w 2001 r. za zachętą Komisji Europejskiej, aby wnosić wkład w rozwój standardów MSSF publikowanych przez RMSR i zapewnić Komisji Europejskiej merytoryczną wiedzę i doradztwo w kwestiach księgowych.</p> <p>Rola EFRAG jako doradcy Komisji Europejskiej została formalnie określona w Umowie Roboczej, która określa, że „EFRAG będzie świadczyła usługi doradcze na rzecz Komisji Europejskiej we wszystkich sprawach związanych ze stosowaniem MSSF w UE. W ścisłej konsultacji z Komisją Europejską EFRAG będzie brała udział we wczesnych fazach debaty nad wszystkimi problemami związanymi z procesem ustanawiania standardów.” Zatem działalność EFRAG ma na celu zapewnienie odpowiedniej i jasnej artykulacji europejskich poglądów na temat rozwoju standardów sprawozdawczości finansowej w procesie ustanawiania międzynarodowych standardów, tak aby MSSF mogły zostać ostatecznie zatwierdzone w Europie</p>

zgodnie z wolą wszystkich europejskich interesariuszy. Po wdrożeniu reformy „Maystadt” w 2014 r. działalność EFRAG obejmuje oceny, czy propozycje/wymogi MSSF sprzyjają europejskiemu dobru publicznemu. Obejmuje to interakcję z gospodarczymi obszarami zainteresowania, takimi jak stabilność finansowa i rozwój.

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych⁴⁰ (ESMA) jest niezależnym organem UE, który zajmuje się ochroną stabilności systemu finansowego Unii Europejskiej poprzez zapewnianie uczciwości, przejrzystości, wydajności i uporządkowanego funkcjonowania rynków papierów wartościowych i dbanie o ochronę inwestorów. W szczególności ESMA promuje jednolitość nadzoru, zarówno pomiędzy organami nadzoru papierów wartościowych, jak i w sektorach finansowych poprzez ścisłą współpracę z innymi europejskimi organami nadzoru działającymi w obszarze bankowości (EBA) oraz ubezpieczeń i emerytur (EIOPA).

Unia Europejska (UE)

Unia Europejska jest unią polityczno-gospodarczą dwudziestu ośmiu państw członkowskich. UE działa poprzez system ponadnarodowych instytucji i międzyrządowych decyzji negocjowanych przez państwa członkowskie. W niniejszym opracowaniu skrót „UE” oznacza zbiorową pracę Parlamentu, Rady i Komisji.

Sprawozdawczość finansowa

Sprawozdawczość finansowa jest procesem zbierania i prezentacji informacji finansowych na temat wyników finansowych spółki, sytuacji finansowej oraz zmian wyników i sytuacji w podanym okresie (zazwyczaj na bazie rocznej).

Rada ds. Sprawozdawczości Finansowej (FRC)

Organ kontroli nad sprawozdawczością finansową w Wielkiej Brytanii. Oprócz pełnienia roli organu nadzoru, FRC publikuje standardy rachunkowości, wytyczne i dobre praktyki. W ramach FRC funkcjonuje FRC LAB pracujące nad projektami przełomowych rozwiązań.

Sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia

Sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia (często nazywane „sprawozdaniami finansowymi”) mają zaspokajać potrzeby użytkowników, którzy nie mogą zażądać od spółki sporządzenia raportów ściśle dostosowanych do ich potrzeb informacyjnych [MSR 1, par. 7]

Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza (GRI)

Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza⁴¹ (GRI) jest wiodącą organizacją w obszarze zrównoważonego rozwoju. GRI promuje wykorzystanie sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju jako sposobu na to, by organizacje stawały się bardziej zrównoważone i wносиły wkład w zrównoważony rozwój.

Sprawozdawczość zintegrowana <IR>	Sprawozdanie zintegrowane jest zwięzłym raportem na temat tego, jak strategia organizacji, jej ład korporacyjny, wyniki i perspektywy, w kontekście jej zewnętrznego otoczenia, prowadzą do tworzenia wartości w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.
Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)	Standardy i Interpretacje publikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR). Składają się na nie: <ul style="list-style-type: none"> a. Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej b. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości c. Interpretacje KIMSF d. Interpretacje SKI <i>[MSR 1, par. 7]</i>
Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)	RMSR ⁴² (Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości) jest niezależnym organem ustanawiającym standardy Fundacji MSSF.
Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Poświadczających (IAASB)	Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Poświadczających ⁴³ (IAASB) jest niezależnym organem ustanawiającym standardy służącym interesom publicznym poprzez ustanawianie wysokiej jakości międzynarodowych standardów rewizji finansowej, kontroli jakości, przeglądu, innych usług poświadczających i usług powiązanych, oraz przez wspieranie ujednolicania standardów międzynarodowych i krajowych.
Rada ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Zintegrowanej <IIRC>	Rada ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Zintegrowanej ⁴⁴ (IIRC) jest globalną koalicją organów nadzoru, inwestorów, spółek, organów ustanawiających standardy, profesji księgowej i organizacji pozarządowych. Koalicja ta wyraża wspólny pogląd, że następnym krokiem w ewolucji sprawozdawczości przedsiębiorstw powinno być informowanie o tworzeniu wartości. <p>IIRC jest globalnym autorytetem w sprawie sprawozdawczości zintegrowanej <IR>. Jej misja jest jasna: umożliwić wbudowanie sprawozdawczości zintegrowanej w główny nurt praktyki biznesowej w sektorach publicznym i prywatnym.</p> <p>Jej długoterminową wizją jest świat, w którym zintegrowane myślenie jest wbudowane w główny nurt praktyki biznesowej w sektorach publicznym i prywatnym, co umożliwia sprawozdawczość zintegrowaną jako normę sprawozdawczą przedsiębiorstw. Cykl zintegrowanego myślenia i sprawozdawczości skutkujący sprawną i produktywną alokacją kapitału będzie stanowił siłę napędową stabilności finansowej i zrównoważonego rozwoju.</p>
Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO)	Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych ⁴⁵ (IOSCO) jest międzynarodowym organem zrzeszającym światowe organy nadzoru papierów wartościowych i jest uznawana za globalny organ ustanawiający standardy dla sektora papierów wartościowych.

**Kluczowe wskaźniki
wyników (KPI)**

Kluczowy wskaźnik wyników (KPI) jest wskaźnikiem biznesowym wykorzystywanym do oceny czynników kluczowych dla sukcesu organizacji. Wskaźniki KPI różnią się dla poszczególnych organizacji/podmiotów, zależnie od ich celu, modelu biznesowego i czynników powodujących tworzenie wartości.

**Informacje
niefinansowe**

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjmujemy roboczą definicję informacji niefinansowych jako wszystkich informacji niebędących częścią informacji finansowych.

Może to obejmować informacje dotyczące sprawozdawczości środowiskowej, społecznej i nadzoru właścicielskiego, odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstwa, innych czynników i nośników wartości, których nie można zmierzyć pieniądzem (np. liczba klientów, wskaźnik utrzymania pracowników, standardy jakości itp.).

**Główni użytkownicy
sprawozdania
finansowego**

Główni użytkownicy są zdefiniowani w Założeniach Koncepcyjnych do MSSF jako obecni i potencjalni inwestorzy, kredytodawcy i inni wierzyciele podejmujący decyzje o przekazaniu zasobów jednostce (Założenia Koncepcyjne RMSR: Cel 2).

Zarządzanie

Czynności zarządcze obejmują monitoring i rozmowy ze spółką o sprawach takich, jak strategia, wyniki, ryzyko, struktura kapitału i nadzór właścicielski, a także kultura i wynagrodzenia. Zarządzanie obejmuje angażowanie się w konkretny dialog ze spółkami o sprawach i problemach, które są bezpośrednio przedmiotem głosowania na walnych zgromadzeniach.

Załącznik C – Skróty

<IIRC>	Rada ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Zintegrowanej
<IR>	Sprawozdawczość zintegrowana
APM	Alternatywne wskaźniki wyników
CEO	Dyrektor generalny
CESR	Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych
CFA	Certyfikowany Analityk Finansowy
CRD	Dialog ds. Sprawozdawczości Przedsiębiorstw
ED	Projekt standardu do dyskusji
EFRAG	Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej
ESG	Sprawozdawczość środowiskowa, społeczna i ładu korporacyjnego
ESMA	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
UE	Unia Europejska
FEE	Federacja Europejskich Księgowych
UK FRC	Rada ds. Sprawozdawczości Finansowej (Wielka Brytania)
GRI	Globalna inicjatywa sprawozdawcza
IAASB	Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Poświadczających
MSR	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
IASB	Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości
IASC	Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości
MSSF	Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
IOSCO	Międzynarodowa Organizacja Komisji Papierów Wartościowych
ISO	Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna
IT	Informatyka
KPI	Kluczowe wskaźniki wyników
NFI	Informacje niefinansowe
NGO	Organizacje pozarządowe
GAAP	Ogólnie przyjęte zasady rachunkowości
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
JZP	Jednostki zainteresowania publicznego
SASB	Rada Standardów Rachunkowości Zrównoważonego Rozwoju
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
SSE	Giełda zrównoważonego rozwoju (ang. Sustainability Stock Exchange)
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
USA	Stany Zjednoczone Ameryki
XBRL	Język eXtensible Business Reporting Language

Noty końcowe

1. Dyrektywa dotycząca audytu 2014/56/EC <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0056>, Dyrektywa dotycząca rachunkowości 2013/34/EU <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013L0034>
2. http://www.fee.be/index.php?option=com_content&view=article&id=1403&Itemid=106&lang=en
3. www.fee.be
4. Paragraf Cel2 Założeń Koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej
5. Paragraf 2a Konstytucji MSSF (<http://www.ifrs.org/The-organisation/Governance-and-accountability/Constitution/Documents/IFRS-Foundation-Constitution-January-2013.pdf>)
6. Paragrafy 1.7 i 1.8 Podstaw <IR> <http://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>
7. <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Disclosure-Initiative/Pages/Disclosure-Initiative.aspx>
8. <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Debt-disclosures/Pages/Home.aspx>
9. Dyrektywa 2014/95/EU (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095>)
10. Więcej informacji można znaleźć w zestawieniu FEE (http://www.fee.be/images/Factsheet_EU_Directive_NonFinancial_Information_1406.pdf)
11. Rozporządzenie 1606/2002/EC <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:243:0001:0004:en:PDF>
12. http://ec.europa.eu/finance/accounting/ias-evaluation/index_en.htm
13. Dyrektywa 2013/36/EU (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:176:0338:0436:En:PDF>)
14. http://www.esma.europa.eu/system/files/2015-esma-1057_final_report_on_guidelines_on_alternative_performance_measures.pdf
15. Dyrektywa 2004/109/EC (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:390:0038:0057:EN:PDF>)
16. Dyrektywa /17/EU (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:156:0001:0009:en:PDF>)
17. <https://www.globalreporting.org/reporting/g4/Pages/default.aspx>
18. https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI_G4_EU%20Directive_Linkage.pdf
19. <https://www.globalreporting.org/information/Pages/Reporting-2025.aspx>
20. RobecoSAM to specjalista ds. inwestycji skupiający się wyłącznie na zrównoważonym inwestowaniu. www.robecosam.com
21. <https://www.globalreporting.org/information/news-and-press-center/Pages/New-GRI-and-RobecoSAM-publication-explores-materiality.aspx>
22. <http://mneguidelines.oecd.org/text/>

23. Kraje członkowskie OECD: Australia, Austria, Belgia, Kanada, Chile, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Izrael, Włochy, Japonia, Korea, Luksemburg, Meksyk, Holandia, Nowa Zelandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania, Szwecja, Szwajcaria, Turcja, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone. Unia Europejska uczestniczy w pracach OECD
24. <https://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/TheTenPrinciples/index.html>
25. <http://www.sasb.org/>
26. <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>
27. <http://www.sseinitiative.org/about/>
28. http://www.baruch.cuny.edu/library/alumni/online_exhibits/digital/saxe/saxe_1998/elliott_98.htm
29. <http://www.cfainstitute.org/ethics/Documents/investor-perspectives-on-disclosures.pdf>
30. <https://secure.cfauk.org/about/profile-history-annual-reports.html?id=113>
31. Więcej informacji o debacie na temat sprawozdawczości w czasie rzeczywistym i krótkoterminowości: http://www.mckinsey.com/Features/Capitalism/Paul_Polman
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-544_en.htm
<http://blogs.wsj.com/washwire/2015/07/31/hillary-clinton-joins-al-gore-prince-charles-and-etsy-in-criticizing-quarterly-capitalism/>
32. <http://www.theiirc.org/companies-and-investors/pilot-programme-business-network/2-2/>
33. <http://integratedreporting.org/corporate-reporting-dialogue/>
34. <http://integratedreporting.org/ir-networks/ir-technology-initiative/>
35. <http://integratedreporting.org/ir-networks/pilot-programme-investor-network/>
36. http://www.financialstabilityboard.org/wp-content/uploads/r_121029.pdf?page_moved=1
37. Reforma EFRAG została zakończona w październiku 2014 roku. Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej EFRAG. (<http://www.efrag.org/Front/c1-344/Maystadt-Reform.aspx>) http://ec.europa.eu/finance/consultations/2015/capital-markets-union/index_en.htm
http://ec.europa.eu/finance/consultations/2015/capital-markets-union/index_en.htm
38. KPMG <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Press-releases/Documents/unlocking-investment-in-infrastructure.pdf>
39. <http://www.efrag.org/>
40. <https://www.esma.europa.eu/page/esma-short>
41. <https://www.globalreporting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx>
42. <http://www.ifrs.org/About-us/IASB/Pages/Home.aspx>
43. <http://www.ifac.org/auditing-assurance/about-iaasb>
44. <http://www.theiirc.org/>
45. http://www.iosco.org/about/?subsection=about_iosco

Federacja Europejskich Księgowych

Avenue d'Auderghem 22-28/8

B-1040 Bruksela

T: +32 (0)2 893 33 6

E: secretariat@fee.be

www.fee.be

@FEE_brussels

Federacja Europejskich Księgowych